

A FELSŐ-BARANYAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE
HARKÁNYBAN

1900. ÉVI AUGUSZTUS 28-ÁN TARTOTT
KÖZGYÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:
MORVAY FERENCZ,
AZ EGYHÁZMEGYE PAPI FŐJEGYZŐJE.

PÉCSETT,
NYOMATOTT TAIJS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1900.

210

Csak helyben
használatra

3 002840 835979

Sab. 27
A FELSŐ-BARANYAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

HARKÁNYBAN

1900. ÉVI AUGUSZTUS 28-ÁN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

★

KIADTA:

MORVAY FERENCZ,

AZ EGYHÁZMEGYE PAPI FŐJEGYZŐJE.

83.597

PÉCSETT,

NYOMATOTT TAIZS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1900.

Fegyzet: A ★-gal jelzett számok a főt. egyházkerületi közgyűlés figyelmébe ajánlatnak.

A ★★-gal jelzettek vagy hivatalból, vagy felelősség folytán terjesztettek fel.

I.

Községülés jegyzőkönyve.

A felső-baranyai ev. ref. egyházmező Harkányban 1900. évi augusztus hó 28-án rendes közgyűlést tartván, **Dányi Gábor** esperes és **Ádám András** gondnok urak elnöklete alatt jelen voltak:

A) Az egyházak képviselőjében.

a) egyházi részlől:

Aderjás: Mészáros István r. l.
 Beczefa: Munkácsi Lajos r. l.
 Belvárd: —
 Besencze: Szabó Gyula r. l.
 Bisse: Nagy István r. l.
 Bogdása: Horváth József r. l.
 Botyka: —
 Czún: Vitányi Bertalan r. l.
 Csarnóta: Kiss Lajos r. l.
 Csehi: Aracs Gyula r. l.
 Csepel: V. Molnár István r. l.
 Dencsháza: —
 Dráva-Fok: Toronyai József r. l.
 Dráva-Palkonya: Szabó József r. l.
 Dráva-Szabolcs: Sebestyén Pál r. l.
 Garé: Szalay Antal r. l.

b) világi részlől:

Kengyeli János.
 —
 —
 Nagy Sámuel.
 —
 —
 —
 —
 —
 —
 Hegedüs Péter.
 —
 Nagy István.
 Pálfi József.

a) Egyházi részről:

Gordisa: Bajó Károly r. l.
 Gyűd: Sárközy Sándor r. l.
 Haraszti: Szalay László r. l.
 Harkány: Szücs Sándor r. l.
 Hidvég: Szücs László r. l.
 Hirics: Szivós Károly r. l.
 Ipacsfa: Borbély László r. l.
 Iványi: Kimiti László r. l.
 Kákics: —
 Katádfa: Józan Sándor r. l.
 Kémes: Koncz Antal r. l.
 Kis-Csány-Oschró: Dányi Gábor r. l.
 Kis-Harsány: Somodi József r. l.
 Kis-Szent-Márton: Molnár István r. l.
 Kis-Tótfalu: Máthé Balázs r. l.
 Kórós: Nagy Imre r. l.
 Kovácshida: —
 Luzsok: Fejes Sándor r. l.
 Magyar-Mecske: —
 Magyar-Peterd: Gödöllei József r. l.
 Márfa: Bóna Sándor r. l.
 Maty: —
 Mindszent-Bogád: ifj. Bosznai Sándor r. l.
 Nagyfalu: Dombi Vincze r. l.
 Nagy-Harsány: Iványos Soma r. l.
 Nagy-Peterd: —
 Nagy-Tótfalu: Czucz Lajos r. l.
 Nagy-Váty: Morvay Ferencz r. l.
 Okorág: Fehér Ambrus r. l.
 Old: Beregszászi Gusztáv r. l.
 Pécs: —
 Piskó: —
 Raád: Kurucz Sándor r. l.

b) Világi részről:

—
 —
 Haraszti József.
 —
 —
 —
 —
 Nagy Sámuel.
 —
 —
 Végi János.
 —
 Varga János.
 —
 —
 Csécs József.
 —
 —
 —
 —
 —
 —
 —
 —
 —
 —
 Tót Sámuel.
 —
 Vas Pál.
 —
 —
 —

a) *Egyházi részről:*

Rónádfa: —
 Rózsafa: —
 Sámod: Sógor Endre r. l.
 Sellye: Bosznai Sándor r. l.
 Siklós: Zeke Lajos r. l.
 Soós-Vertike: Bartalos Ödön r. l.
 Szaporcza: Szalai Ferencz r. l.
 Szava: Kovács Bálint r. l.
 Szerdahely: Badicz György r. l.
 Szent-Erzsébet: Szöllősy Antal r. l.
 Terehegy: —
 Tésenfa: Horváth Gyula r. l.
 Túrony: Lutár Sándor r. l.
 Vaiszló: Batori István r. l.
 Vejtő: Barsy Miklós r. l.
 Viszló: Lukácsi Imre r. l.
 Zaláta: Nagy Bertalan r. l.

b) *Világi részről:*

—
 Darányi János,
 —
 —
 Ipacsfai Ferencz,
 —
 —
 —
 —
 —
 —
 K. Balázs Béni.
 —
 —
 —
 Vida János.
 —
 Nagy János.

B) Tanítói testület képviselői:

Szücs Dániel és Sütő Pál.

C) Egyházmegyei tisztviselők:

Bosznai Sándor, Czucz Lajos, Dombi Vincze, Fejes Sándor, Iványos Soma, Morvay Ferencz egyházi-, Benkő Gyula, Fazekas Sándor, Kovács István, Nagy Károly, V. Nagy István, Pakuszi Gyula világi tanácsbírák. Morvay Ferencz egyházi-, Benkő Gyula világi főjegyző; Nagy Imre, Aracs Gyula e. aljegyzők; Iványos Soma közpénztárnok.

Augusztus 28-án tartott ülés.

1. Esperes úrnak buzgó s a közgyűlés tanácskozásaira lsten-

től szeretet, bölcsesség és egyetértés lelkét kérő imája s a gondnok úrnak a közgyűlést a kongrua ügyről tájékoztató beszédje után a közgyűlési tagok helyeiket elfoglalták.

2. A kebelbeli egyházak névsora felolvastatván,

a lelkészek jelenléte nevök bemondásával; a világi képviselők megbízó leveleik bemutatásával az elől kitett sorrendben igazoltattak, s ezzel a közgyűlés megalakultnak nyilvánított.

3. A jegyzőkönyv vezetésével a jegyzői kar s a szólni kívánók neveinek feljegyzésével Aracs Gyula aljegyző úr bizattak meg.

4. A közgyűlés felveendő jegyzőkönyvének pontonkénti hitelesítésével

gondnok úr, Czucz Lajos és Kovács István urak bizattak meg.

5. A múlt évi közgyűlésről elmaradásukat Kimiti László iványi-i lelkész betegségével, Szabó Gyula besenczei lelkész a gyűlés napján végzett temetéssel, Füstös János botykai lelkész szintén temetéssel igazolták.

Tudomásul vétetik.

6. Jelen gyűlésről való elmaradásukat: Nagy Imre mecskei lelkész vizsgára való utazással, Farkas Emil nagy-peterdi lelkész betegséggel, Biró Mihály belvárdi lelkész elodázhatlan magán ügyeivel, Kiss József kákicsi lelkész betegséggel igazolták.

Tudomásul szolgál.

7. Esperes úr által, a beérkezett ügydarabok alapján előterjesztett tárgysorozat

az egyh. megyei közgyűlés által elfogadtatott, gondnok úr módosításával egyetemben.

8. Egyházkerületi képviselők választása, valamint a gyűlés folyamán egyéb alkalomból netalán elrendelendő titkos szavazás alkalmával a szavazatok számba vételére

szavazatszedő bizottság tagjaiul Nagy Károly úr elnöklete alatt Dombi Vincze és Józan Sándor urak választattak meg, felhatalmaztatván az esetleges szűkebb szavazás elrendelésére is, a működésokról felveendő jegyzőkönyv bevétele mellett.

***9.** Nagytiszteletű Esperes úr a következőkben terjeszti elő évi jelentését:

Nagytiszteletű egyházmegyei Közgyűlés!

Ez évi kánoni látogatást Isten segítségével, fölváltva Nt. Morvay Ferencz fő-, Nagy Imre és Aracs Gyula aljegyző urak buzgó és odaadó közreműködésével, az e. megye összes gyülekezeteiben személyesen teljesítettem s közvetlen észleletem s a nyert benyomások folytán azon tapasztalatot szereztem, hogy egyházi közállapotaink, az előbbi évekhez viszonyítva, határozottan javultak s megnyugtatóbbak.

A szenvedélyek vihara által felkorbácsolt hullámok általában kezdenek lecsendesedni, elsimulni és rendes medreikbe visszatérni s az izgalom szűnő félben van. Igaz, hogy a mult évi kánoni látogatás óta is fordultak elő több kitérések, de ezek legnagyobb részben még a mult évben történtek s az előbbi évekhez képest ezek is kisebb terjedelműek. De ezekkel szemben viszont jelentékeny azon kitértek száma, kik megbánva könyelműleg tett lépésüket, a törvényes formák megtartásával, visszatértek az előzőleg általuk elhagyott ref. egyház kebelébe s az eként visszatért gyermekek az édes anya által szívesen fogadtattak. De ezen megnyugtató jelenséggel szemben aggodalmat kelt ama szomorú tünet, hogy némely egyházainkban még mindig meg van a törekvés, hogy lelkészi üresedés esetén, a különben is szerényen kiszabott lelkészi fizetést lejjebb szállítsák. Hasztalan és sikerre nem vezet a jóakaratu figyelmeztetés, hogy törekvésük lehetetlen, hogy az egyházi teher könnyebbítésnek egyedüli törvényes módja a csoportosulás, mely mellett vallási szükségük is kellő kielégítést nyernek s hogy ily irányu törekvésük ref. egyházunk jól felfogott érdekével is ellentétben áll, mert ifjainkra nézve a pályaválasztás küszöbén nem kecsegtető, hanem visszariasztó lesz a lelkészi pálya, ha azt kell látniok, hogy az egyházak, még a mult századokban megállapított s a társadalom mai növekvő igényeihez képest nagyon is szerény lelkészi javadalmazást leszállítják s így a már

most is érezhető lelkészhiány még fokozottabb mérvben fog jelentkezni anyaszentegyházunk nagy kárára. Mind ezt azonban ők, minden fölvilágosításaim dacára is belátni és felfogni nem tudják, vagy nem akarják, talán azért, mert az 1898. XIV. t. cz.-nek a lelkészi fizetések, 1600 koronáig állami segélylyel leendő kiegészítésére vonatkozó rendelkezését félre magyarázzák. Sőt legujabban akadt már olyan egyház is, mely a fizetés leszállítást az üresedésbe jött tanítói állomásra nézve is keresztül akarja vinni s ehhez makacsul ragaszkodik. Azonban egyházi főhatóságaink az ily törekvéseket kétség kívül törvényes korlátok közé fogják szorítani.

Hazai ref. egyházunk s annak lelkészei a mult év óta feszült figyelemmel várták, hogy a lelkészi jövedelem kiegészítéséről szóló 1898. XIV. t. cz. életbe léptetése a gyakorlati életben miként fog beválni s ahhoz fűzött várakozásaink és reményeink teljesedésbe fognak-e menni? Tudom, hogy vannak vidékek és egyházmegyék, melyeknek lelkészei az 1200 koronáig történt állami kiegészítési összeget meglegedéssel fogadták. Fájdalom, hogy ezen elégedettek közé a mi f.-baranyai ref. lelkészi karunk nem tartozhatik, mert e részben a mi osztályrészünk a legkeserűbb csalogódás lett. De szóljanak maguk az adatok és számok! A kongrua-ívek 1899. július 11. és 15-én általam eszközölt, e nemű 3-ik superreviziójának eredménye szerint egyházmegyénk 65 rendes lelkészi állomása közül 1600 koronáig 44 lelkészi állomás igényelt összesen 20182 kor. 52 fill., — 1200 kor.-ig pedig 24 lelkészi állomás igényelt összesen 4654 kor. 61 fill. állami kiegészítést. Ezzel szemben csupán 8 lelkészi állomásunk, jelesen: Garé 406 kor. 26 fillért, Csehi 139 kor. 59 fillért, Tésenfa 267 kor. 75 fillért, Aderjás 115 kor. 40 fillért, Kis-Szt.-Márton 237 kor. 57 fillért, Czún 203 kor. 03 fillért, Veji 64 kor. 69 fillért, Uj-Mindszent-Bogád 37 kor. 14 fillért, tehát összesen kapott 1471 kor. 43 fillért és így egyházmegyénk 3183 kor. 18 fillérrel kevesebbet kapott az esperesi superrevizió eredményéhez viszonyítva. Sőt az esperesi felülvizsgálat szerint e most említett 8 lelkészi állomásnak kellett volna kapni 2275 kor. 93 fillér kiegészítést, ezzel szemben azonban tényleg kapott csak 1471 kor. 43 fillért, tehát 804 kor. 50 fillérrel kevesebbet. Pedig határozottan állítom, hogy én a kongrua-ívek

superrevíziójánál szigorúan megtartottam a többrendbeli konventi utasításokat s az 1894-iki jelentő-ív adataitól való eltérést és különbözetet, ha az a konventi utasításban előírt okmányokkal nem igazoltatott, figyelmen kívül hagytam és a helyett a jelentő-ív adatait állítottam be. Köztudomású dolog, hogy a Dunamelléki Ref. E. Kerületben levő e. megyék között f. Baranya az, a melynek lelkészi állomásai hasonlíthatatlanul a legszegényebbül vannak díjazva. S a lelkészek e szegényes helyzetét még inkább súlyosbitja a személyes szolgáltatáson alapuló fizetési rendszer, melynek egyik viszássága az, hogy nem az egyház, hanem az egyes hívek fizetik a lelkészt s így meghatározott fix-fizetés megállapítva nincs, hanem a lelkészi fizetés mennyisége az évenkénti ingadozásnak alávetett s fájdalom nálunk nagyon is hanyatló irányban változó párok számától s azok fizetőképességétől függ. Ne hogy jelen fejtegetésem célzatosnak tűnjék föl, idézem az 1879. áprilisi e. m. gyűlés jkvének 9-ik lapján olvasható esperesi jelentésnek ide vonatkozó részét: »Az egyházi hivatalnokok fizetéséből, fájdalom, most is sok hátralék van kint, részint hanyagság s lelketlenség, egy részben tehetetlenség miatt is«, továbbá az 1880. márcziusi e. m. gyűlés jegyzőkönyvének 5-ik lapján olvasható esperesi jelentés 11-ik pontját: »A hivatalnokok fizetése nagy részben beadatik ugyan, azonban a rohamos elszegényedés miatt mind több-több egyén lesz fizetéseképtelen, mi által általánosságban szólva, évenként az egyházi hivatalnokok fizetése mintegy 10% csonkul. S ha már több mint két évtizeddel ezelőtt, midőn sem szőlővész, sem sertésvész nálunk nem pusztított s a gazdasági viszonyok is népünknel sokkal kedvezőbbek voltak a maiaknál, a papi lukma-fizetés beszolgáltatása ily hiányosan történt, most, midőn az említett csapások folytán népünk anyagi jólléte és fizetőképessége igen nagy mérvben hanyatlott, a nem fizetők száma 10%-nál bizonyára magasabbra rúg, a mit a hozzám a végrehajtások alkalmából beküldött nemleges zálogolási jegyzőkönyvek is és pedig néhol ijesztő mértékben igazolnak. Ha ezekhez még elgondoljuk, hogy az ekként csak papiron levő, a tényleges valóságnak meg nem felelő szegényes lelkészi fizetéseinkből az e. megyei és kerületi engedmények folytán ($\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$ és $\frac{2}{3}$), továbbá a bor árának literenként 16 fill.-ben, a

sódernek 1 kor 60 fill.-ben s a disznó-lábnak 80 fill.-ben történt nagy-lelkű megállapítása folytán a még megmaradt lelkészi fizetésünkből ismét újabb áldozatokat kell hoznunk s mindezek daczára lelkészeink az állami kiegészítési összegtől is legnagyobb részben elűttenek: ki csodálkozhatnék azon, ha bennünk a legmélyebb aggodalom ver gyökeret s e sérelem miatt feljajdulva, annak kifejezést is adunk! Én f. é. febr. 10-én 101. sz. a. illetékes helyen hosszasan és indokoltan kifejezést is adtam ebbeli sérelmeinknek, mire lehető megnyugtatósomra azon választ nyertem, hogy midőn egyházi hatóságaink a kongrua segélyekről külön leiratot fognak kapni, akkor lesz ideje álláspontunknak kifejezést adni. Most tehát, midőn a sajtó egyhangú közleményei s a köztudat szerint is a fizetésekiegészítési összegek 1200 koronáig mind ki vannak utalva, elérkezettnek látom az időt, hogy a hallgatást megtörjük és sérelmeink orvoslása s országos törvényben biztosított jogaink és érdekeink megóvása céljából minden törvényes és szükséges lépéseket megtegyünk. Hogy e cél elérésére minő eszköz használtassék, ezt a nt. Közgyűlés bölcsesége fogja elhatározni; én e körülményre rámutatni s a kongrua ügy miben állását előterjeszteni hivatalos kötelességemnek tekintettem.

Valamint országszerte, úgy e. megyénkben is a tanító hiány évről-évre fokozottabb mértékben jelentkezik. Vannak egyházaink, melyek e bajon iskolájuk államosítása által kívánnak segíteni, azt vélvén, hogy az iskolai épületek fentartási költségein kívül, az iskola fentartás kiadásaihoz csak egyenes államadójuknak 5%-ával kötelesek járulni, a hiányzó összegeket pedig az állami pénztár fogja fedezni és így az iskola fentartás költségeinek nagyobb részétől meg fognak szabadulni. Ámde ez téves fölfogás, mert tapasztalatom szerint állami iskolák ily kedvezményes módon csak nemzetiségi vidékeken vagy oly községekben állíttatnak fel, a hol azelőtt egyáltalában semmiféle iskola sem létezett, de a hol már addig volt iskola, ott az követeltetik az iskola fentartóktól, hogy legalább is az eddigi iskolafentartás személyi és dologi költségeinek teljesen megfelelő évi összeg fizetésére kötelezzék magukat. Egy egyházunk, melynek egyházmegyénk, az egyház csekély népességére s szűkös anyagi helyzetére való tekintettel, maga ajánlotta, hogy kísérelje meg

iskolájának államivá tételét, újabban érintkezésbe lépett e tárgyban a tanfelügyelőséggel, melytől a tanügyi kormány rendeletéből egy utasítás küldetett meg, melynek pontozatait egyházaink magok tájékoztathatása végett szükségesnek tartok e következőkben közölni:

»1. Mindenek előtt szükséges az egyházi felsőség beleegyező nyilatkozata, vagy határozata

2. Nyilatkozat, illetve képviselőtestületi határozat, hogy valjon biztosítja-e község (a polg.) az elemi iskolák törvényszerű elhelyezését most és a jövőben, az épület állandó jókarban tartását, fűtését, tisztogatását?

3. Hozzájárul-e a község (esetleg az állami iskolához csatlakozó hitközségek) az állami elemi iskola fentartásához legalább oly összeggel, mennyit az 1893. évi 29751. számú körrendelet alapján megállapított javadalmak kitesznek; a hitoktatás ellátásáról, illetve a hitoktató díjazásáról az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 57. §-a alapján az illető hitközségeknek kell gondoskodni.

4. Biztosítja-e a község a tanítói állás után az évi 12 frt nyugdíjintézeti járulékot és a 15 kros nyugdíjjáruléknak megfelelő évi átalányt?

5. Biztosít-e a község a felvételi és tandíjak helyett bizonyos évi átalányt, mely esetben az állami elemi iskolában ingyenes tanítás leend. A kérvény a fentebbiekre való figyelemmel, melyre nézve úgy a hitközség, mint község képviselőtestületi határozata csatolandó leszen, valamint a község és hitközség vagyoni állapotát feltüntető kimutatás (activ, passiv), az állami adót feltüntető kimutatás, a község és hitközség költségvetése, a községi pótdó menynysége számok és százalékokban, a nmlt. vallás és közoktatási minisztériumhoz címezve, hivatalomhoz nyújtandó be.«

Ezen kívül még a kántori díj fizetés az egyházat terhelné. Ha már most meggondoljuk, hogy az egyház, illetve községnek legalább is annyi, ha nem több költséggel kellene járulnia az iskola fentartásához, mint eddig s így az iskolai költségnek legnagyobb részét ő viselné, önként ötlík elénk ama kérdés, hogy mennyiben volna nevezhető az ilyen iskola államinak? S én erre nem tudok egyéb feleletet adni, mint azt: annyiban állami, a mennyiben a

tanítót az állam nevezné ki s az iskolában az rendelkeznék, holott az iskolai költséghez ő járulna a legkevesebbel. Ennélfogva én azon egyházaknak, melyek ez ügyben engem megkerestek, azt tanácsoltam, hogyha a kedvezményesebb föltétel mellett kaphatnak állami iskolát, akkor, de mégis felekezeti érdekeink teljes megóvása mellett, azt elfogadhatják, de a súlyosabb föltételekhez kötött állami iskolát utasítsák vissza.

Az iskolaügyre vonatkozólag szükségesnek tartom jelteni azt is, hogy egy pár concret eset alkalmából úgy a vármegyei közigazgatási bizottság, mint a tanügyi kormány s a tanfelügyelő is az 1868. XXXVIII. t.-cz. 44 §-ának megfelelő alkalmazásával azon elvi álláspontra helyezkedtek, hogy a hol legalább 30 mindennapi tanköteles gyermek nincs, ott állami iskola semmi szín alatt nem állítható fel, de sőt ily helyeken a tanító-fizetésre engedélyezett államsegélyt is beszünteti. Egy ily eset foglalkoztatni fogja majd ez évi e. m. közíg. bíróságunkat.

Egyházmegyénk ismételt felszólalása folytán az ev. ref. egyetemes egyház Konventje és az ág. ev. egyház egyetemes gyűlése által a két prot. egyházat közösen érdeklő ügyek rendezése végett kiküldött bizottság, a két testvér-egyház hívei jogviszonyainak szabályozására vonatkozólag a nagygeresdi egyezségben megállapított elvek figyelembe vételével, egy testvéri egyezséget készített, melyet a ref. egyetemes Konvent f. évi tavaszi gyűlése változatlanul elfogadott. E testvéri egyezség szerint az ott megállapított szabályzat meg nem tartása kánoni vétséget képez. Mivel pedig ezen egyezség rendelkezéseivel ellentétben állanak, egyházmegyénknek 1897. aug. gyűlése jkv. 65. sz., 1898. szept. gyűlése 56. sz. s 1899. aug. gyűlése 13. sz. a) pont alatt hozott rendszabályai: ennélfogva szükségesnek mutatkozik, hogy egy bizottság küldetné ki oly utasítással, hogy az mihelyt a jelzett testvéri egyezség életbe lép, a jövő évi e. m. közgyűlésre oly javaslatot készítsen s terjesszen be, melyben egyházmegyénk jelzett végzéseit a testvéri egyezség rendelkezéseivel összhangzásba hozassanak.

Az 1899. évi áprilisi Konvent 16. sz. és 1899. júniusi Konvent 14. sz. a. hozott határozatainál fogva az egyház adózási viszo-

nyokra vonatkozólag új összeírási ívek állittatván össze, azok kellő utasítással ellátva küldettek le az egyes egyházakhoz, melyek a kívánt új összeírási íveket utasításszerűleg betöltve hozzám beküldötték, én pedig azokat 1899. okt. 4-én főtiszt. püspök úrhoz fölterjesztettem. Mivel az 1899-iki esperesi jelentésben az egyházadózási viszonyokra vonatkozólag fölvetett 1898-iki, úgynevezett »új jelentő-ívek« adatai némileg elűtnek az 1899-iki új összeírási ívek adataitól: szükségesnek tartom utóbbiaknak végösszegét egyházmegyénkből a következőkben közölni: az egyháztagok összes száma 28231. Egyházi adót fizetők összes száma 6770. Mennyi volt az egyházközségi tagok összes egyenes állami adója 1897-ben? 132,252 frt 69 kr. Hányan voltak 1897-ben, kiknek egyenes állami adója 10 frtnál kevesebb volt? 1423. Mennyi volt ezeknek összes állami egyenes adója 1897-ben? 8784 frt 83 kr. A 10 frtnál kevesebb állami adót fizetőkre összesen mennyi egyházi adó volt kiróva 1897-ben? 12985 frt 93½ kr. A 10 frtnál kevesebb állami adót fizetők állami adójuknak hány %-át fizették egyházi adóképen? 147,82%. A 10 frtnál kisebb állami adót fizetőknel mennyi volt egyéneként egyházi adó a legkisebb? 1 frt 10 kr. A legnagyobb? 30 frt 20 kr. Hányan voltak összesen 1897-ben, a kik 0 állami adót fizettek? 752. A 0 állami adót fizetőkre összesen mennyi egyházi adó, vagy általában egyházi teher volt kiróva? 4801 frt 23 kr. A 0 állami adót fizetőknel mennyi volt egyéneként az egyházi adó a legkisebb? 1 frt 10 kr. A legnagyobb? 29 frt 54 kr. Mennyi volt 1897-ben az egyháznak évi rendes kiadása egyházfentartásra? 73917 frt 53 kr. Iskolafentartásra? 23735 frt 94 kr. E két cím összesen? 97653 frt 47 kr. Ebből mennyi volt kiróva az egyháztagokra egyházi adóképen? 80347 frt 15½ kr. Az összes egyháztagok együttesen állami adójuknak hány %-át fizették egyházi adóképen? 60,75%.

Ez általános áttekintés után van szerencsém a f. é. egyházlátogatási jegyzőkönyvek s tapasztalatok alapján egyházmegyénk gyülekezeteinek szellemi s anyagi helyzetét föltűntető részletes jelentést tenni.

A presbyteriumok minden egyházban szabályszerűek. Gyűlési jegyzőkönyveik mindenütt rendben vezetettek és hitelesítettnek.

*

Az anyakönyvek mindenütt egy példányban, egyházi czélra, szabályszerűen vezetettek.

*

Leltár mindenütt van, kivéve 4 egyházat, a melyekben nem az új minta használtatott.

*

A presbyteriumok által megvizsgált egyházi számadások legtöbb egyházak által már a kánoni látogatást megelőzőleg beküldettek a számszéki elnökhöz; a késedelmes egyházak pedig felhívtak azoknak sürgősen leendő beküldésére.

*

A temetők általában rendben vannak, kivéve Ipacsfa, Rózsafa és Új-Mindszent egyházakat, hol vagy kapu, vagy sánczolás hiányzik.

*

A belhivatalnokok fizetései s az egyházak jövedelmei nagyobb részben befolyanak.

*

Istenitisztelek minden egyházban rendesen tartatik, azonban van egy egyház, hol hetenként hétköznap csak 3-szor s ismét van egy egyház, hol csak szombaton tartatik könyörgés Ezenkívül vasárnap délután a hívek csekély számu részvéte miatt 6 egyházban csak ima, 1 egyházban biblia-olvasás tartatik, 1 egyházban télen káté magyarázat, egyébkor csak ima, 1 egyházban, ha a hívek nagyobb számban vannak, bibliai magyarázat, egyébkor csak ima tartatik.

*

Az istenitiszteleket a hívek nagy innepeken szép számmal, közvasárnapokon délelőtt általában eléggé, délután kevésbé látogatják. Az úri szent vacsorával némely egyházakban szép, vagy elég számmal, ismét más egyházakban kevés számmal élnek. Konfirmatoria minden anya-egyházban a lelkészek készítik elő a növendékeket.

*

Az egyház épületei, földjei, temetőhelyei az egyházak neveire vannak telekkönyvezve, kivéve a következő egyházakat: Beczefa, hol az iskola; Szava, hol a szőlő; Tót-Keresztur, hol a templom nincsenek az illető egyházak neveire telekkönyvezve; Nagy-Vátyou a lelkészi régi pincze-hely s a község által a harmadosi szőlőért cserébe adott pótlék a község nevének állanak. Ezenkívül

van 15 egyház, melyeknek temető-helyei vagy a polgári község nevére, vagy csak »Temető« czimen vannak telekkönyvezve.

*

Az egyházak épületei tűz ellen mindenütt biztosítva vannak.

*

Tőkepénz van 31 egyházban 63,262 kor. 4 fill., a mult évinél kevesebb 2484 kor. 52 fillérrel. A tőkepénzek mindenütt szabályszerűen vannak biztosítva, kivéve Beczefát, hol 620 kor. 60 fill. nincs biztosítva. Sellyén a régi tőkék szabályszerűen vannak biztosítva, azonban a hagyomány képen nyert özv. Békássyné-féle kötvények fele nem felel meg egészen a kellékeknek, a presbyterium azonban a veszélyt kizártnak mondja s valamint eddig is tette, ugy ezentul is alkalomadtán az egyes kötvényeket szabályszerű biztosítékokkal fogja ellátni.

*

Lelkészi tőke-alap van 16 egyházban 15,668 kor. 22 fill., a mult évinél 40 fillérrel több, mivel a nagypeterdi lelkész az ottani lelkészi alapot 40 fillérrel koronára kiegészítette.

E tőkék nincsenek szabályszerűen biztosítva Botykán, hol a tőke 60 kor. kivételével a lelkésznél van, azonban e tőke szabályszerű biztosítása céljából a kötvény az e. m. ügyésznek átadatott, Drávafokon, hol a tőke szintén a lelkésznél van, ki a visitai jegyzőkönyvben kötelezte magát egy jelzálogi biztosításra alkalmas adós-levélnek 1900. ápr 8-ig leendő beküldésére, a mi azonban e mai napig nem teljesült. Kis-Tótfalun a lelkészi tőkén földbirtok vásároltatott, melynek keresztülvitele még folyamatban van. Aderjáson a canonica visitatio által meghagyatott, hogy a lelkészi alaphól az egyház által kölcsön vett 200 K.-ról kiállított kötvény 1900. ápr. 15-ig az e. m. közpénztárnok urhoz, megőrzés végett beküldendő s erről az esperesi hivatalhoz 1900. ápril 20-ig jelentés teendő, a mit azonban az egyház mind e mai napig sem teljesített. Ez összegnek 10 év alatt leendő törlesztésére utasítás adatott. A fenti összegbe a páprádi lelkészi alap nincs beszámítva.

*

Tanítói tőke-alap van 21 egyházban 11,761 kor. 52 fill., a mult évinél, több 2 kor. 60 fillérrel. E tőkék mindenütt szabályszerűleg biztosítva vannak, kivéve Drávafokot, hol a tőkéből a tanító még 100 kor.-val tartozik, melynek 1900. május 31-ig leendő megfizetésére a canonica visitatio által köteleztetett, a lefizetés azonban mind e mai napig nem történt meg.

*

Adósság van 41 egyházban 25,026 kor. 28 fill., a mult évinél kevesebb 13,777 kor. 92 fillérrel. Az adósság törlesztéséről gondoskodva nincs Aderjás, Beczefa, Marócsa, összesen 3 egyházban.

Közmunkával keresett a következő 40 egyház: Aderjás 339 kor. 30 fill.; Becze 148 k., Belvárd 329 k. 48 f., Besencze 365 k., Bogdása 500 k., Botyka 368 k. 16 f., Kis-Peterd 379 k. 24 f., Czún 472 k. 80 f., Csarnota 360 k., Dencsháza 418 k. 85 f., Drávafok 1000 k., Haraszi 324 k. 63 f., Harkány 246 k., Hidvég 162 k. 70 f., Hirics 85 k. 50 f., Iványi 13 k. 92 f., Kémes 857 k. 02 f., Piski 114 k. 88 f., Kis-Szt.-Márton 240 k., Kórós 140 k., Magyar-Peterd 191 k. 32 f., Márfa 454 k., Nagy-Harsány 600 k., Nagy-Peterd 236 k. 94 f., Nagy-Váty 230 k. 46 f. Okorág 320 k., Monosokor 157 k. 94 f., Piskó 392 k., Kemse 172 k. 20 f. Raád 285 k. 91 f., Rónádfa 213 k. 50 f., Rózsafa 271 k. 08 f., Szaporca 241 k. 80 f., Szava 115 k. 10 f., Szent-Erzsébet 160 k. 07 f., Tót-Keresztur 187 k. 44 f., Tésenfa 288 k. Uj-Mindszent-Bogád 521 k. 96 f., Viszló 1500 k. Összesen 13,433 kor. 95 fill., a mult évinél több 149 kor. 47 fillérel.

*

Az egyház részére kivetett készpénzbeli egyházi adóból tényleg befolyt: Aderjás 140 k., Belvárd 268 k. 66 f., Besencze 191 k., Bisse 110 k. 60 f., Markócz 285 k., Botyka 152 k. 34 f., Czún 60 k., Csarnota 230 k. 60 f., Csehi 362 k. 14 f., Csepel 320 k. 60 f., Drávafok 340 k., Dr.-Szabolcs 619 k. 70 f., Garé 133 k., Gordisa 464 k. 98 f., Gyűd 476 k. 62 f., Haraszi 498 k. 02 f., Harkány 190 k. 60 f., Hirics 478 k. 60 f., Ipacsfa 281 k., Kákics 277 k. 28 f., Katádfa 261 k. 36 f., Oszró 140 k. 80 f., Kis-Harsány 266 k. 94 f., Kis-Tótfalu 331 k. 10 f., Kórós 429 k. 58 f., Kovácshida 366 k., Luzsok 444 k. 14 f., Nagy-Csány 120 k., Magyar-Peterd 143 k., Maty 343 k. 60 f., Nagyfalu 327 k. 20 f., Beremend 207 k. 94 k., Nagy-Harsány 1832 k. 94 f., Nagy-Tótfalu 329 k. 20 f., Nagy-Váty 1471 k. 84 f., Monosokor 134 k. 10 f., Old 857 k. 04 f., Pécs 1996 k. 40 f., Rónádfa 126 k., Rózsafa 412 k. 54 f., Sámód 404 k., Sellye 200 k., Siklós 534 k. 54 f., Sósvertike 348 k., Szaporca 239 k. 54 f., Szava 126 k. 32 f., Terehegy 206 k., Tésenfa 199 k. 50 f., Turony 613 k., Uj-Mindszent-Bogád 84 k. 18 f., Vaiszló 1343 k. 46., Vejtí 822 k. 54 f., Viszló 1247 k. 38 f., Zaláta 816 k. 86 f. E szerint 54 egyházban befolyt összesen 23,577 kor. 88 fill., a mult évinél több 4183 kor. 90 fillérel.

*

Nagyobb adakozások történtek: Besenczén Kállai Józsefné szül. Balog Mári, egy szép damaszt urasztali terítőt adott 8 kor értékben; Páprádon Kakas Gábor tanító egy urasztali bor-osztó kánnát 50 k.; Kakas Gáborné egy kenyér-osztó tányért 20 k., a nők urasztali és szószék-terítőt 112 k.; Szabó József gondnok 10 k. összesen 192 k. Markóczon a község az ismétlő iskolásokat tankönyvekkel látta el 10 k. értékben; Garén özv. Jeremiás Sámuelné ez évben is 10 k. 08 fillért ajándékozott; Gyűdön a polgári község 348 kor.-át; Vizeli Benjámin presbyter az egyház részére temető-helyül 200 □ öl földet ajándé-

kozott 200 k. értékben, oly föltétellel, hogy míg temetőül nem használtatik, az ev ref. kántortanító élvezze, Kovács Józsefné, szül. Balog Mária 10 kor-át; Harkányban a polgári község a vásárbérlet jövedelméből iskolai célra a mult évben is a szokásos 240 k. adományt adott; Iványiban a közbirtokosság a lel- készi fát 144 k. értékben adományozta; Marócsán Varga Pál tanító, egy khinai ezüst úrasztali kánnát és egy khinai ezüst úrasztali kelyhet adott 80 k. érték- ben; Katádfán Lukács Istvánné, szül. Sipos Julianna egy khinai ezüst kenyér- osztó tányért ajándékozott 32 kor. 98 fill. értékben; Kis-Harsányban közada- kozásból egy khinai ezüsből való keresztelő edény és tálcza vétetett 44 k. értékben; Magyar-Peterden a vall. és közokt. miniszterium az iskolának térké- peket adományozott 41 k. értékben; Nagy-Harsányban az orsz. gyűjtés 1389 k. 82 fillért eredményezett a költségek levonása után; Nagy-Vátyon az úraszt- ali alapból egy tiszta lenből való s e célra ujonan rajzoltatott szőlőfürt és kalászból kombinált mintával szövött damaszt úrasztali abrosz készítettett 13 k. költséggel; Jeszenszky Ferencz képviselő úr 59 k. 90 fill. követelést engedett át, mely befolyt és óraalapra tőkésített; Pécsen a hívek által templom- építésre önkénytes adományból adakoztak 2002 k. 02 fillért; perselyben 170 k. 90 fillért; Siklóson Néh. Korsós János, volt presbyter és magánzó, a sudár torony és villámhárítóra 600 k.-át és a temető utak rendbentartására 200 k. át hagyományozott; Szaván Czucz Lajos úr adott 84 k.-át; Szerdahelyen a pol- gári község adott az egyháznak haszonélvezetre 1 hold földet; Szt.-Erzsébeten közadakozás útján 1 alpakka-ezüst keresztelő medenceze, kancsó és egy alpakka- ezüst borkancsó 120 kör. értékben vétetett; Mindszenten Nagy Sándorné, szül. Nagy Zsuzsanna egy selyem úrasztali terítőt 13 kor. értékben s Bogádon-Király Jánosné egy fehér tüllterítőt kivarva ajándékozott; Vaiszlón Morvay Ferencz köljegyző díszesebb úrvacsorai kenyér-osztó tányér és keresztelő edény beszer- zésére 28 kor.-át adományozott; Vejtiben a hívek úrvacsorai kehelyre 43 kor.-át; Vízlón az úrbéres község 1500 kor.-át adományozott toronyjavítására. Ösz- szesen egy hold föld haszonélvezete és 7583 kor. 70 fill., a multévinél kevesebb 845 kor. 66 fillérrel.

Összegezése az egyház fentartására hozott áldozatoknak :

- a) Közmunkából 13433 kor. 95 fill.
- b) Befolyt egyházi adóból 23577 » 88 »
- c) Nagjobb adakozásból . 7583 » 70 »

Összesen 44595 kor. 53 fill.

A mult évihez hasonlítva kevesebb 4012 k. 29 fillérrel.

E kimutatott összegeken kívül a pécsi missziói lelkész 1899-ik év folytán a dunamelléki ref. egyházkerület több nagyobb egyházaiban prediká- lással összekötött gyűjtést rendezvén a pécsi missziói egyház javára, ez a költségek levonásával 1040 k.-át eredményezett, továbbá Pécs városa a ref.

83.597

egyháznak 600 □-öl kiterjedésű telket adományozott templomhelyül mintegy 10—14,000 k. értékben az Indóház-utczában.

*

Építkezés a következő egyházakban történt: Beczefa 421 k., Belvárd 233 k. 82 f., Páprád 7891 k. 10 f., Bisse 163 k. 56 f., Markócz 115 k., Botyka 454 k., Kis-Peterd 629 k. 94 f., Csehi 90 k. 54 f., Drávafok 224 k., Dr.-Szabolcs 458 k. 26 f., Gordisa 82 k. 34 f., Gyűd 448 k. 72 f., Haraszi 294 k. 12 f., Ipacsfa 381 k. 86 f., Iványi 71 k. 74 f., Marócsa 198 k. 26 f., Kis-Csány-Oszip 282 k. 70 f., Kis-Szt.-Márton 452 k., Kőrös 451 k. 06 f., Luzsok 187 k. 84 f., Magyar-Peterd 213 k. 54 f., Maty 1014 k., Monosokor 60 k., Old 386 k. 94 f., Rónádfa 63 k. 80 f., Rózsa 376 k., Sámód 238 k., Sósvertike 477 k. 52 f., Szapocza 311 k. 92 f., Szava 120 k. 14 f., Szerdahely 227 k. 50 f., Técsfa 220 k., Turony 140 k. 89 f., Uj-Mindszent 193 k., Vaiszló 269 k. 96 f., Viszló 400 k. Összesen 13.245 k. 09 f., a múlt événél több 3647 k. 73 fillérrel.

*

Javitást igényelnek: Beczefán a melléképületek, Besenczén a rozszant lelkészlak, Bogádon a szűk tanterem, Csarnótán a szűk tanterem, Csepelen az összes épületek, Kákicsan a melléképületek, Kistótfalun a papi melléképületek, Kóróson a templom és paplak, N.-Csányban a szűk tanterem, M.-Peterden a rozszant paplak és tanítói pincze, Kemsén a harangláb és a tanítói melléképületek, Raádon a szűk tanterem, Rónádfán a szűk tanterem, Szent-Erzsébeten a templom tető és szűk tanterem, Tótkeresztúron a tanítói lak teteje, Terehegyen a szűk tanterem, Vejtin a templom javítandók illetve újra építendőek. N.-Harsányban a templom és torony javítása már folyamatban van, Viszlón pedig a templom kijavitása még ez év folyamán keresztülvitetik.

*

Takarékmagtár van 30 egyházban: Buza 1151¹/₂ p. mérő; 4796 klgrm. 6365 liter; 169 p. mérő kétszeres; rozs 114 mérő; zab 4639 klgr. Pénz 7878 kor. 64 fill. ez utóbbi a múlt événél 1275 kor. 58 fillérrel kevesebb. A magtári tőkék mindenütt biztosítva vannak, kivéve Bissét, a hol 104 p. mérő kétszeres nincs szabályszerű kezesekkel biztosítva, Katádfán, hol csak egy kötvény nincs biztosítva.

*

Az országos tanítói nyugdíjjárulékot 38 egyházban a polgári község, a többi helyeken az egyházak fizetik. 5 egyházban az országos tanítói nyugdíjjárulék kiróva nincs. A szenterzsébeti egyház, mivel rendes tanítói állomást nem tart fenn, a múlt évi vizita által utasított, hogy a reá kirótt orsz. tanítói nyugdíjjárulék fizetés alól leendő felmentetés tárgyában folyamodjék a vall. és közokt. minisztériumhoz. Az egyháznak e tárgyú kérvénye egyházi

úton, az esperesnek indokolt ajánlásával ellátva fel is terjesztetett a Minisztériumhoz, mely azt elutasítólag intézte el, holott az 1879 ápr. e. ker. jkv. 22. sz. a. olvasható s az 1878. decz. 24-én 33 375 sz. miniszteri intézmény az orsz. tanítói nyugdíjintézethez való hozzájárulás alól fölmenti: „*azon unitárius hitközségeket, melyekben a tanítói állomás állandóan paptanítókkal van betöltve, míg az érintett kapcsolat állandó*“ s a jelzett szám alatt hozott e. ker. végzés azon kérelmet fejezi ki: hogy a nmélt. minisztérium a mi e. kerületünkben levő oly községeket is, a melyek tanítói állomásai állandóan paptanítókkal vannak betöltve, mentse fel a nyugdíjilleték fizetése alól. Püspök ur megbizatik eziránt felterjesztést tenni. Már pedig az a vallási jogegyenlőségnek országos törvényeinkben többször kimondott magasztos elvébe ütköznek, ha e tekintetben a magas kormány részéről a ref. egyház más elbánásban részesülne mint a jelzett kedvezményben részesülő unitárius egyház.

*

Egyházmegyei és kerületi járulékkal adósok a mult év végéig a következő egyházak: Aderjás 1898 óta, Csepel tetemes hátralékban, Drávafok, Ipácsfa, Kémes, Piski, K. Harsány 1898 óta, Kísszentmárton 1898 óta, Kistótfalu, N.-Harsány, Old 1898 óta, Kemse, Raád, Terehegy, 1896 óta, Turony 1897 óta, Ujmindszent, Viszló; összesen 18 egyház.

*

Közalappal a mult év végéig hátralékban vannak: Aderjás 1898 óta, K.-Peterd, Csepel 1898 óta, Dr.-Fok, Piski, K.-Harsány, Kísszentmárton, Kistótfalu, Old 1898 óta, Kemse, Terehegy, Turony 1898 óta; összesen 12 egyház.

Jelentem, hogy mivel az aderjási egyház az 1898. és 1899-iki közalap járulék befizetését megtagadta: ennél fogva köteleltségemnek tartottam, hogy az ellenszegülőket a törvény iránt való engedelmességre szorítsam s ekként rajtok a jelzett 2 évi közalap hátralékot törvényes uton behajlattam s az így befolyt összeget az e. m. közalap kezelő ur kezeihez átszolgáltattam.

*

Az e kerületi pénztárba tartozó következő egyházak teljesítették a tőke és kamat törlesztését: Belvárd, Dr.-Szaboos, Garé, N.-Váty, Szaporcza, Tésenfa, Viszló, Zaláta. Ellenben Gordisa csak kamatot fizetett.

*

Az 1899. évi októberi e. ker. gyűlés által az államsegélypénztárból kiutalványozott segélyeket a következő egyházak: 1 Csehi, önfentartásra 120 kor. 2. Czinderi Bogád, templomjavítási adósság törlesztésre 120 kor. 3. Garé, adósság törlesztésre 120 kor. 4. Monosokor, adósság törlesztésre 120 kor. 5. Rónádfa, lelkészi lak javításra 120 kor. 6. Sámod, adósság törlesztésre 120 kor. 7., Szava, adósság törlesztésre 120 kor. 8. Turony, nagy egyházi terhe

könnyítésére 120 kor. 9. Ujmindszent, adósság törlesztésre 120 kor. — A Baldácsi alapból kiutalványozott segélyeket a következő egyházak: 1. Tésenfa, terhei könnyítésére 200 kor. 2. Czun, szükségei fedezésére 200 kor. összegeket a kért célra fordították. Ellenben: 1. Tótkeresztur, az építkezésre nyert 120 kor. állami segélyről még eddig nem számolt be. 2. Kórós, az államsegélyből nyert 100 kor. segélyt még eddig a kért célra nem fordította, azonban ez az összeg készletben van.

*

Szegények és árvák gondnoka egy egyház kivételével a többiben meg van választva. Az iványi egyház a szegények számára gyűjtött és adott is segélyt. Pécselt, Siklóson és Sellyén a szegényekről a polgári község gondoskodik.

Hitfelekezeti sérelem: a pécsi hely. lelkész jelentette, hogy az apácza zárda internátusából az ott levő 2 református növendéket, kik közül az egyik egy egyházmegyénkbeli ref. lelkésznek a leánya sem vallásos oktatásra ki nem bocsájtják, sem a lelkész hitoktatás teljesítése végett oda be nem járhat. Megkeresésre az apácza főnöknő szóbelileg izent, hogy könyvet küldjön a lelkész, melyből a növendékek tanuljanak és aztán év végén vizsgázhatnak.

Most, midőn jelentésemnek gyászos betűkkel írott sötét lapjához értem, nem tehetem, hogy a kegyelet érzésétől vezéreltetve ez egyszerű s keresetlen szavakban egyházmegyénk mély részvétét ne tolmácsoljam azon pótolhatatlan veszteség fölött, mely egyházkerületünknek érdemekben gazdag s köz szeretet és tiszteletben álló püspökét, Főtiszteletű Szász Károly urat, családi boldogsága védangyalának, fenkölt szellemű, vallásos lelkületű, szerető hű hitvesének, szül. *Bibó Antónia* úrnőnek váratlan halálával érte. Azon családi gyászos csapások között, melyek szeretett püspökünket a közelebbi években egymást fölváltva érték, kétségkívül nemesszívű nejének elvesztése volt rá nézve a legmegrendítőbb. A jó Isten mennyei vigasztalásának erejével töltse be az ő bánatos szívét s közhasznu életét nyújtsa még hosszú ideig ref. anyaszentegyházunk javára.

Lelkészi változások: Szomoru köteleességet kell teljesítenem amidőn bejelentem *Kovács Antalnak*, e megyénk egykori kiváló alakjának, a felső-baranyai ref. e. megye volt aljegyzőjének, majd buzgó tanácsbírájának s utóbb ezen egyházmegye közel 16 és fél évig volt s egyháza iránt lángoló szeretettel viseltető esperesének, a debreczeni és budapesti zsinatokon volt rendes képviselőjének, a dunamelléki ref. e. kerület lelkes tanácsbírájának, a terehegyi ref. egyház érdemekben megőszült s közszeretben és tiszteletben volt lekipásztórának a rögös és sok megtagadást igénylő ref. lelkesi pályán közel félszázadot töltött, munkabíró korszakában a vármegyei közéletben tevékeny szerepet vitt férfinak, a gondos és szerető családapának, a szivességéről híres jó barát-nak, mindnyájunknak közfájdalmára közhasznu és munkás életpályájának megfutása után, az őt mélyen megrendítő családi csapás folytán bekövetkezett testi lelki elgyengülés által előidézett, s folyó évi február 7-én bekövetkezett gyászos

halálát. Midőn egyházunk lelkes bajnokainak az egyház érdekében tett hű szolgálataikért erkölcsi jutalomnál egyebet nem adhatunk, adózzunk legalább ezzel neki egyházmegyénk egykori vezérférfiának s nevét és áldott emlékét örökítsük meg szívünkben s az utókor számára jegyzőkönyveink lapjain. — Szintén bús érzésekkel tudatom, hogy egyházmegyénk aggyastján lelkészeinek egyike, mint az Úrnak megért gabonája *Biczó Ferencz* rózsafai lelkész az e. megyének kötelességteljesítő egykori volt tanácsbírája, egy nagy és népes család feje, a szerető férj, a gondos apa, a szerető kartárs, aki viszont mindnyájunk szeretetét és tiszteletét birta, a minden szépért és jóért lángoló aggy szolga, munkás életének közel 80 évében f. évi április 9-én meghalt. A hű emlékezet virasszon sirjaik felett s áldásban maradjon előttünk nevök és emlékezetük!!!

Tanítói változások: Varga Pál marócsai előkönyörgő tanító, e. megyénk tanítói karának nestora, kít a mult évben május 3-án Vaiszlóban tartott felsőbaranyai tanítótestület közgyűlése, s majd esperesi jelentésemben én is 60 éves tanítói s Marócsán eltöltött 50 évi működése alkalmából, őszinte tiszteletünk és nagyrabecsülésünk mellett szíves jókívánatainkkal üdvözlöttünk folyó évi augusztus 31-ével Marócsai előkönyörgő tanítói hivataláról lemondott. Midőn ő tőle most fájó érzések között bucsut veszünk, egyszersmind kívánjuk, hogy a jól kiérdemelt nyugalmat még számos évekig élvezhesse friss erőben s nyerje jutalmát a rábizott munka hű teljesítésének tudatában!!

Tanítói állomásukról lemondottak még: Kiss Bálint kovácshidai r., Kósik Ilona harasztii ideiglenes, Bosznai Endre hiricsi r., Molnár István sámmodi r., Biró János szavai r., Baksay Gyula szerdahelyi, Deák Gyula monosokori, Ujvári Cseh József siklósi másod, Sütő László kis-csány-oszrói r., Verbay István ideiglenes tanítók.

Tanítókul megválasztattak: Csanádi János siklósi másod-tanítóul, Ujvári Cseh József Oldra, Baksay Gyula Sámotra, Molnár István Harasztiba, Deák Gyula Beczefa-Zsibótra, Bankós Irén okleveles óvónő Ipacsfára, Ferenczy Apollónia okl. óvónő Sósvertlikére, kiknek az esperesi concessát kiadtam, mégis a két utóbb nevezett okl. óvónőnek azon kötelezettséggel, hogy 2 év alatt a tanítói oklevelet megszerezni s bemutatni kötelesek, mivel ellenesetben állásaik megüresültnek tekintetvén, azok okl. tanítóval fognak betöltetni Bissében a s. lelkész oktatja a mindennapi tanköteleseket. Ideiglenes kisegítő tanítókul alkalmaztattak: Kovácshidára a nagykőrösi képezdeből kibocsátott Kovács Lajos tanítóképezdei növendék, Czunba Börzöli Gábor nyug. tanító, Dráva Palkonyán Laczkovics László képezdei növendék, ki azonban május havában állásáról eltávozott, Kis-Csányban Gaál László képezdei növendék. Ezenkívül a magyarpeterdi egyház presbyteriuma ideiglenes kisegítő tanítóul a lelkész felügyelete mellett Börzöli Gyulát alkalmazta.

Végül jelentem, hogy a kispeterdi leányegyház előkönyörgő tanítóul Ráskó Mihályt választotta, ki állomását 1899. okt. 2-án az esperes tudta és

concessája nélkül tényleg elfoglalta és e választásra vonatkozólag sem a választási jkv., sem a tanító oklevele, szolgálati s egyéb, a törvény által követelt bizonyítványai az espereshez mind e mai napig be nem terjesztettek s így részére az esperesi concessa mindeddig kiállítható nem volt.

*

Ürességben levő tanítói állomások: Kórós, Kovácsida, Hirics, Szava, M.-Peterd, Szerdahely, Monosokor, Marócsa, Czún, Dr.-Palkonya, Kis-Csány, Bisse

*

Népesedési mozgalom: lelkek száma 28024, a mult évinél kevesebb 289-el. Született 307 fi, 367 leány, összesen 674, a mult évinél 91-el több. A szülöttek 2 kivételével megkereszteltettek. Meghalt 360 fi, 350 nő, összesen 710, a mult évinél 28-al több. A meghaltak 5 kivételével szertartással temetettek. Házasult 247 pár, a mult évinél 14-el több. A házasultak közül 189 pár vette igénybe az egyházi áldást. Vegyes házas volt 34 pár, melyek közül 14 esetben kötötték a születendő gyermekek vallására nézve szerződés és pedig 4 esetben előnyünkre, 10 esetben hátrányunkra. Konfirmált 229 fi, 254 leány, összesen 483, a mult évinél 48-al több. Tanköteles 6—12 évig 1166 fi, 1190 leány összesen 2356, a mult évinél 71-el kevesebb; 13—15 évig 559 fi, 590 leány, összesen 1149, a mult évinél 10-el több. Nem jár iskolába 6—12 évig 18 fi, 21 leány, összesen 39, a mult évinél kevesebb 64-el; 13—15 évig 16 fi, 11 leány, összesen 27, a mult évinél kevesebb 46-al. Az iskolába nem járók Bisse, Dr.-Palkonya, Tésenfa, Szava és Pécs közt oszlanak meg, a mennyiben a szavai tanító a tanév kezdetén eltávozván, ott tanító nem működött, Pécsen pedig a leányok nem szoktak ismétlő iskolába járni. Áttért: 44 fi, 35 nő, összesen 79, a mult évinél több 16-al; kitért 49 fi, 36 nő, összesen 85, a mult évinél kevesebb 115-el. A kitérték közül felekezetnélkülivé lett 5, ág. ev. 21, unitárius 42, róm. kath. 17. Megjegyeztetik, hogy az át és kitérési esetek az 1899-iki visitatio napjától az 1900-ik évi visitatio napjáig vétettek számitásba. Viszályos házasság 49, a mult évinél 21-el több. Törvénytelen összeállítás 188, a mult évinél több 88-al.

A lélekszám nagy mérvű fogyására nézve a születések és halálozások közötti aránytalanságtól eltekintve, meg kell jegyeznem, hogy én minden oly egyházban, hol a megelőző évhez képest szembetűnő apadás mutatkozott, ennek okai felől kérdést intéztem, mire némely helyen azon magyarázatot nyertem, hogy többen kiköltöztek, majd ismét, hogy a megelőző évben csak hozzávetőleg jelentették be a lélekszámot, most azonban pontos megszámitás után jelentették azt be.

*

A papi s tanítói földek jókarban tartására vonatkozó 1894. szept. e. m. gyűlés jkv. 20. sz. határozata mindenütt megtartatik. A papi s tanítói földek mindenütt házilag kezeltetnek, kivéve Nagyfalut, hol egy db. papi föld rövid

lejáratu szóbeli egyezség mellett bérbe van adva, azután Okorágot és Rónád-fát, hol a papi földek szerződés mellett bérbe adattak ki s a szerződések az esperesnek bemutatvatván az által jóváhagyó záradékkal láttatak el. Bogdásán a tanítói földek bérbe vannak kiadva s a canonica visitatio ulasította a tanítót, hogy a szerződést az esperesnek, jóvéhagyás végett 1900. márczius 31-ig terjeszsze be. Mivel azonban a szerződés az e. m. szabályzatnak meg nem felelt, az esperes attól a jóváhagyást megtagadta, utasítván a tanítót, hogy az e. m. szabályzat szoros megtartásával készítendő új haszonbéri szerződést hozzá terjeszsze be jóváhagyás végett, de a tanító sem a szerződést nem terjesztette be hozzám, sem az ügy miben létéről jelentést nem tett, holott, ha jól tudom, a bérlet a bérletet már használatba vette.

*

A közalap bizottság 1900. márcz. 12. és ápr. 25-iki üléseiben megvizsgálta a közalap számadást s egyszersmind felülvizsgálta s helybenhagyta az egyháztagoknak 1900. évben fizetendő járulékait. A bevallási íveket pedig az egyházaknak 1 példányban visszaküldte. Jkve elő fog terjesztetni.

Mivel öt egyház a kitűzött időre a közalap-bevallási íveket be nem küldte s ezek felülvizsgálása végett 2-ik közalap-bizottsági ülést is kellett tartani a 2-ik bizottsági ülésnek 8 k.-ban felszámított költségeit az idevonatkozó e. m. végzések értelmében az illetőktől beszédtem s a közalapkezelő urnak elküldöttem.

*

A nm. vall. és közokt. m. kir. miniszterium a múlt évi rendes közgyűlésünk óta tanítói korpótlékokat a következő egyházak tanítóinak engedélyezett s folyósított: 1. 1899. júl. 31-én 54.188. sz. a. a dencsházainak, 2. 1899. aug. 17-én 57.057. sz. a. a monosokorinak, 3. 1899. szept. 29-én 68.884. sz. a. a siklósi első tanítónak, 4. 1900. márcz. 14-én 18.396. sz. a. becze-fazsibóti tanítónak, 5. 1900. márcz. 28-án 100.339. sz. a. a sámodi tanítónak 100—100 k.-át.

Továbbá a vall. és közokt. miniszter úr tanítói fizetésekiegészítést engedélyezett a következő egyházak tanítóinak: 1. 1899. júl. 2-án 47.889. sz. a. a Vejtinek 200 k.-át; 2. 1899. júl. 3-án 47.863. sz. a. a kovácsheidainak 372 k.-át; 3. 1899. júl. 2-án a 47.886. sz. a. Kistótfaluinak 232 k.-át. Mind a háromnak 1899. szept. 1-től további intézkedésig. 4. 1900. máj. 22-én 21.650. sz. a. kiscsányi tanítónak határidőhöz való kötöttség nélkül évi 332 k.-át.

A vall. és közokt. miniszter úr 1900. febr. 18-án 10.885. sz. a. az oszrói áll. iskolában működő ev. ref. hitoktatónak, heti 3 tanóráért, 90 k. évi tiszteletdíjat engedélyezett.

*

Van szerencsém még a következőket jelenteni, illetőleg a nt. közgyűlés határozata alá bocsátani:

1. 1899. okt. e. ker. jkv. 18. sz. és 32. sz., 1899. nov. 6-án 768. sz. körlevelemben felhívtam a gyülekezeteket, hogy advent első vasárnapján a templomokban az orsz. vakok intézete javára gyűjtést rendezzenek, minek eredménye az lett, hogy egyházmegyénk 39 gyülekezetéből beküldetett hozzám e czimen 59 kor. 06 fill., mely összeget 1900. jan. 18-án 46. sz. a. és febr. 24-én 126. sz. a. nt. Petri Elek e. ker. pénztárnok urnak, a részletes kimutatás és okmányok kapcsán, felküldöttem.

2. Jkv. 86. sz. a f. é. egyházlátogatáskor az egyházak birtokában levő régi szent edények s szerelvények részletes összeírását eszközöltem s az egyes egyházakban készített e tárgy jegyzék az esperesi hivatalnál őriztetik, az összeírások alapján készült leltár pedig az e. m. ez évi gyűlés jegyzőkönyvében fog kinyomatni.

3. Jkv. 88. és 89. sz. Egyházmegyénkben a lelkész-árvák szeretetházának czéljaira semminemű ajánlatok nincsenek.

4. 1899. aug. e. m. jkv. 5. és 15. sz. a. említett s szavazni elmulasztott 3 egyházból összesen 12 kor. rendbirságot beszedtem s az e. m. közpénztárnok úrnak átszolgáltattam. A tésenfai presbyterium ellen a szavazás elmulasztásáért elrendelt fegyelmi eljárást folyamatba tettem s felterjesztésemre a Főtsz. e. ker. Elnökség e fegyelmi ügy ellátásával a siklósi ref. egyházközségi bíróságot bízta meg.

5. jkv. 13. sz. h) pont Ez évi visitatókor a nem subscribált lelkészek, tanítók s tanítónők mindnyájan subscribáltak s annak díját a hátralékban volt lelkészek, felekezeti tanítók és tanítónők megfizették, még pedig 19 lelkész összesen 78 kor-át (egy közülök 1878-ban nyervén lelkészi állomást, két koronával többet fizetett), 18 tanító pedig 36 kor-át, tehát összesen 114 koronát, melyet az e. m. közpénztárnok urnak átszolgáltattam. Adós maradt 3 lelkész összesen 12 koronával.

6. Jkv. 13. sz. k) o) p) pont; 57. sz., 58. sz., 69. sz. végzésekhez leendő szoros alkalmazkodásra a rózsafai, dencsházai, ipacsfai, bissei és szerdahelyi egyházak presbyteriumait az egyházlátogatáskor utasítottam. Különösen a rózsafai presbyteriumnak a temető és árkolás ügyben hozott e. m. határozatoknak az e. m. ügyész ur közbejöttével leendő végrehajtását meghagytam, mivel ellenesetben 1900. július 18 után saját kezdeményezésemre fogok ez ügyben intézkedéseket tenni.

7. Jkv. 17. sz. A vasárnap megszentelése s a játszóházak betiltása tárgyában 1899. okt. 17-én 736. sz. a. megkerestem az alispáni hivatalt, melytől 1899. nov. 12-én megkaptam az általa a főszolgabírákhoz kibocsátott 27.467. sz. rendeletének másolatát, melyet a Nt. Közgyűlés elé terjesztendek.

8. jkv. 19. sz. Baranyavármegye árvaházában nevelt s felekezetünkhöz tartozó árvák vallásos oktatása tárgyában Baranyavármegye közgyűléséhez küldendő átiratot az esperes és jegyzői kar, mivel az ahoz szükséges több rend-

beli iratokat a vármegyéről kellett beszerezni, mindaddig nem szerkeszthette meg és nem nyújthatta be. Azonban az e részben fölmerült akadályok most már elhárítván, reményem, hogy pótjelentésemben ez átirat benyújtásáról adhatok értesítést.

9. jkv. 37. sz. Mivel Bosznay Endre a hiricsi tanítói állomásról 1899. szeptember elején lemondott s az egyházmegyéből eltávozott, az ellene elrendelt fegyelmi eljárás tárgytalanná és fölöslegessé vált.

*

Farkas Emil, megválasztott Sziget-vidéki körfelügyelő a visitatiókor általam felhivatván hivatali esküjének letételére: kijelentette, hogy az esküt nem teszi le, mivel e tisztségről az e. m. gyűlés előtt le akar mondani.

10. jkv. 40. sz. II. 3. pont alatti végzésnek, elaggott lelkészek mellé káplánok rendelésének kieszközlése ügyében nyert megbízatásunknak az 1899-iki okt. e. ker. gyűlés jkv. 34. sz. a. láthatólag igyekeztünk tőlünk telhetőleg eleget tenni.

11. 1899. aug. e. m. bírósági 3. ítéletben megállapított perköltséget, a 6. sz. ítéletben kimondott pénzbírságot az illetőkkel befizettettem s a delegált ügyész, illetőleg e. m. közpénztárba beszolgáltattam. A 9. sz. ítéletben kiszabott fegyelmi eljárási költségnek törvényes uton leendő behajtatása iránt 1900. febr. 6-án 87. sz. a. a szükséges lépéseket megtettem.

12. A siklói lelkészlakon az egyházmegyei levéltár számára készült s tűzbiztonsági kellékekkel ellátott szobát a lelkész úr állandóan egy másik szobával akarja kicserélni, sőt azt már használatba is vette. Az 1838. jun. 16-án Harkányban tartott e. m. gyűlés jkvi 17. sz. alatti végzésében ez áll: »a siklói előjáróság nem csak boltozatra, sőt még vas-ajtóra és táblára is igérvén magát az egyházvidéki levéltár építésében, addig is, míg idővel állandóul a consistóriumok is Siklóson leendő tartásáról bővebben értekeznénk és rendelkeznénk — most egyedül a szóban forgó levéltárnak a mondott módon leendő elkészítésére, — és annak időről-időre leendő épségben tartására ajánlunk, igérünk és adunk 500 azaz ötszáz vftokat. Ezen végzés alapján tehát, valamint pár évvel ezelőtt, úgy az ez évi visitatiókor is kijelentettem a lelkész úr előtt, hogy fent jelzett kívánságát a nt. e. m. közgyűléstől kérelmezze. Addig is, míg a siklói lelkész úr e kérvényt remélhetőleg beadná, én, ki az egyházmegye jogai és érdekei felett őrködni vagyok hivatott és kötelezett, a fent említett tényt előterjeszteni hivatalos kötelességemnek ismerem.

13. Az üresedésbe jött terehegyi egyház nálam megjelent presbyteriumának élőszoval, majd több rendbeli leveleimben s végül az egyházlátogatáskor a legmelegebben ajánlottam az e. megyei szabályzat alapelvei szerint leendő társulást, mely azonkívül, hogy tetemes egyházi adóteher-könnyebbülést szerez a szűk anyagi viszonyok között levő népnek, vallásos szükségüket is teljesen kielégíti. Az egyház azon álláspontot foglalta el, hogy rendes lelkészi

állomását tovább is fenn akarja tartani, de annak díjlevelét leszállítani kívánja 800 frtra lakáson és kert használaton kívül. Erre én f. é. június 11-én 309. sz. intézkedésemmel a már megindult lelkészválasztási előkészületeket az e. m. és e. ker. gyűlések további intézkedéséig megszüntettem.

14. A rózsafai egyház presbyteriumának a kánoni látogatáskor szintén felhoztam, hogyha egyházi adóteher könnyebbséget óhajtanak, csoportosuljanak. Ők kijelentették, hogy mint eddig, úgy ezután is külön rendes lelkészt választanak s a hozzám beérkezett hivatalos jelentés szerint a lelkészválasztásnak ott ez idő szerint semmi akadályja nincs s eként remélem, hogy ez évi egyházmegyei közgyűlésünkhöz annak eredményét közölhetem.

15. A marócsai előkönyörgő tanítói állomás f. é. aug. 31-ével üresedésbe jöven: felhívtam a presbyteriumot a tanítói díjlevél szabályszerű kiállítására. De a presbyterium azt határozottan megtagadta s azon elhatározását tudatta, hogy a tanítói díjlevelet leszállítja s ez elhatározásukhoz többszöri felvilágosító figyelmeztetésem daczára is makacsul ragaszkodnak. Én f. é. jun. 11-én 310 sz. a. utasítottam a presbot, hogy a tanítói díjlevelet, értéksorbitás nélkül f. é. jul. 20-ig rendezze, mert ellenesetben a régi díjlevélre fog tanító beállítatni.

Ezekben előterjesztvén egyházmegyénk egy évi főbb eseményeit s az általam időközileg tett fontosabb intézkedéseket, magamat kegyes jóindulatába kérve mély tisztelettel vagyok

Kís-Csány, 1900. június 14-én.

A f. évi június 14-én lezárt esperesi jelentésemhez, pótlólag, van szerencsém az azóta fölmerült, említésre méltó, következő ügyeket előterjeszteni.

A f. évi április konventi jkv. megérkezése után az O) melléklet 2. és 4. pontjainak az O) melléklet 22. pontjával történt egybevetése után s erre hivatkozással f. é. július 28-án 445. sz. a. fölíratot intéztem Főt. püspök urhoz, arra kérvén őt, méltóztatnék megsürgetni a miniszter urat a még hátra lévő 18 lelkész 1899-iki kongruájának folyósítása iránt. Főtiszt. püspök ur f. évi augusztus 3-án 1039. sz. a. kelt levelében arról értesített, hogy végre elintézés alá kerül a minsztériumban a f. baranyai lelkészek kongrua ügye, mielőtt a végleges földolgozás befejeztetnék s hogy a miniszterium rövid uton kéri annak igazolását, hogy a leszállítás után mennyivel csökkent a lelkész évi jövedelme, de az 1893—97. évi átlag alapján

kiszámítva a csökkenést, vagy az $\frac{1}{3}$ veszteséget, a mely a kiegészítésnél a lelkészek javára fog számíttatni, s hogy ennek igazolása a községi előjáráságtól kívántatik, a főszolgabíró hitelesítésével ellátva. Én Főtiszt. püspök urnak ezen rendeletét f. é. augusztus 4-én 471. sz. a. azonnal köröztem az érdekelt lelkészek között ahoz leendő szoros alkalmazkodás czéljából.

Én esperesi jelentésemben azon értesítést adtam, hogy egyházmegyénk lelkészei közül 1200 kor.-ig 24-en igényelnek állami kiegészítést, ellenben a f. é. konv. jkv. O) melléklet 2. p. alatti kimutatás szerint 26-an. E különbözet abban leli magyarázatát, hogy a konventi utasítás szerint a fizetés-kiszámítások superrevisiójakor az esperes nem volt jogosítva a fölszámítandó lelkészi jövedelemből a javaslatba hozott fuvardíjat levonni, mert ezt a Konvent magának tartotta fenn s ő a fent említett helyen kimutatott lelkészi jövedelmekből a fuvardíjat levonván, két lelkészi állomásunk az 1200 kor.-ig kiegészítendőkhöz közé került.

A mult évi augusztusi közgyűlés 19. sz. végzése értelmében készített átiratot Baranyavármegye közíg. bizottságához beterjesztettem, melyre érkezett válasz, az árvaházi igazgató választmány részéről, elő fog terjesztetni.

A rózsafai lelkész-választási előkészületek csak a választói névsor összeírásáig terjedtek, mivel a presbyterium, f. é. jul. közepén, arról értesített, hogy ő a régi díjlevélre nem választ papot, hanem az általa módosíttatni kívánt új díjlevélre. Ez ügyiratok is elő fognak terjesztetni.

Tanítói változások: a siklói II-od tanítóságról lemondott Csanádi János, Tót-Keresztúrról Bíró László; megválasztatott Bissére Csanádi János, kinek a concessát kiadtam; Siklósra II-od tanítóul Gy. Szabó László, mezőturi időközi tanító, kinek a concessát kiadtam; Marócsára Aracs János, képezdei tanfolyamot végzett ifju, kinek a concessát a tanítói oklevél bemutatásáig, a mi, remélhetőleg, szept. első napjain megtörténik, ki nem adhatom. Kis-Peterd az előkönyörgő tanító-választási jegyzőkönyvet s Ráskó Mihály, megválasztott tanító okmányait f. é. julius 11-én hozzám beterjesztette. Mivel ez okmányok közül az esperesi elbocsátó hiányzott: megkerestem a belső

somogyi esperesi hivatalt annak megküldésére, minek megtörténte után a concessát Ráskó Mihály részére jul. 31-én kiadtam.

Miután a kis-csányi ref. kántortanítóságra megfelelő okleveles egyén nem pályázott, ez állomásra ideiglenesen Gaál László IV-ed éves képezdei magántanuló alkalmaztatott egy tanévre.

Tót-Keresztur leány-egyház az államsegélyből építkezésre nyert 120 kor. összegnek a kért célra fordításáról beszámolt.

A técsenai presbyterium ellen hivatalból folyamatba tett fegyelmi ügy ellátására delegált siklósi e.-községi bíróság elnöke, fölhozott indokainál fogva, e megbízatásról jun. 20-án nálam lemondván: az e.-ker. Elnökség által újból delegált kőrösi e.-községi bíróság e fegyelmi ügyet letárgyalta s az engedetlen presbytereket ítéletileg vétkeseknek mondván ki, ellenök az e. törv. 302. §. a) alatti fegyelmi büntetést alkalmazta, melybe, a hozzám beérkezett hivatalos jelentés szerint, az érdekelt felek belenyugodtak s így az ítélet jogerőre emelkedett.

A hozzám beküldött jelentés szerint a rózsafai lelkészi föld végén egy megsemmisült mérnöki munkálat alapján eszközölt árkolási költség az egyház pénztárába vissza fizettetett. Az új temető ügye pedig akként lett elintézve, hogy az tulajdonjogilag a község nevére lesz bekebelezve, a haszonélvezeti jog pedig az új lelkész javára biztosittatik.

Ez ügyben e. m. ügyész ur Rózsafán meg is jelent.

A drávafoki tanító, a lelkész által kiállított s előttem f. évi augusztus 8-án eredetben bemutatott nyugta szerint, a tanítói erdő-alap utolsó részletét, 100 k-t, 1900. jun. 10-én befizette.

Kötelességemnek tartom bejelenteni azt is, hogy az egyházmegye igen becses tulajdonát képező »Herczegszőlősi Cánonok«-nak latin-magyar nyelvű, 1577-ben Pápán nyomtatott teljes példányát, mely Kenessey Béla urnak 1893. okt. 25-én kelt térítvénye ellenében átadatott, daczára annak, hogy 1898. nov. és decz. havában Kenessey Béla és Szöts Farkas urnaknál s f. é. márcz. 6-án 151. sz. a. Szöts Farkas urnál ismételve is megsürgettem, mindeddig sem sikerült visszakapnom, sőt 151/1900. sz. levelemre mind e mai napig

válasz sem érkezett. Utólag jelentem, hogy a drávafoki ügy a lelkész részéről, rendezés folyamába tereltetett.

Mély tisztelettel maradván a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek

Kis-Csány, 1900. augusztus 20-án

alázatos szolgálja

Dányi Gábor s. k.,

esperes.

Az előzetesen kinyomatott, s minden közgyűlési tagnak megküldött esperesi jelentés felolvasottnak vétetett. A jelentés kinyomatása óta felmerült fontosabb mozzanatokat magában foglaló pótlejtemény, a közgyűlés előtt is felolvastatván, azoknak külön intézkedést igénylő pontjai alapján a következő határozatok hozattak:

a) Egyházmegyei lelkészeink fizetésének állami kiegészítése körül felmerült komoly aggodalmak, sőt sérelmek az esperesi jelentés kelte után kibocsájtott felsőbb intézkedés, továbbá gondnok úrnak a közgyűlés előtt tett nyilatkozata által elenyésztetvén; mégis, hogy e nagyfontosságú ügy elintézéséről közvetlen meggyőződés szereztethessék, esetleg sürgőssé, felkérik Méltóságos gondnok úr, hogy Nagyt. esperes úrral és az egyházmegyei képviselőkkel együttesen, az egyh. kerületi közgyűlést megelőzőleg a vallás és közoktatásügyi miniszterium congrua osztályát személyesen keresse meg.

b) Az egyházmegyei közgyűlés igazi örömmel értesül egy esperes úr évi jelentéséből, mint a f. évi egyetemes convent jegyzőkönyvéből arról, hogy éppen egyházmegyénk kezdeményezésére, az evang. reform., és az ágostai evang. egyházak közti jogviszony, a két prot. egyházat közösen érdeklő ügyek rendezése végett kiküldött bizottság által készített »Egyességgel« szabályoztatott, s az egyesség az ev. ref. egyetemes convent által változatlanul elfogadtatott. Ha az »egyesség« életbe lép, s a f. évi convent 59. jkvi száma b) pontja értelmében, a főtiszteletű egyh. kerületi közgyűlés által alkotandó statutumba illesztelik, a testvéri viszony ápolása érdekében egyházmegyénk az 1897. évi közgyűlés jkvi 65., az 1898. évi közgyűlés jkvi 56, és az 1899. évi közgyűlés 13. sz. a) pont alatt a kitértekre vonatkozólag hozott határozatait az ág. evang. vallásra kitértekre nézve hatályán kívül helyezi, de addig feltétlenül és teljes szigorában fentartja.

c) Jóllehet, az egyházak javára tett kegyes adakozások nem érték el a múlt évi összeget, mégis számottevő az összeg, mit

hiveink önkényt raktak le az egyházak oltárára, miért is egyházmegyénk, a vallás és egyházszeretettől áthatott kegyes adakozók irányában elismerő hálás köszönetét jegyzőkönyvileg is kifejezni kedves köteletségének ismeri.

d) Az aderjási ev. ref. egyház presbyteriuma felhivatik a lelkészi alapból kölcsönvett 200 koronának f. évi november 15-ig biztosítására s a kötvénynek az egyházmegyei közpénztárnok úrnál letétbe helyezésére. Ha a kitűzött határidőre a kötvény közpénztárnok úrhoz be nem küldetik, esperes úr utasíttatik, hogy a nevezett egyházon a kérdéses összeget ügyész úr közbejöttével azonnal hajtassa be.

★★ e) A szenterzsébeti ev. ref. egyházra kirótt orsz. tanítói nyugdíjjarulék ügyében, mivel ott rendes tanítói állomás nincs s a tanítás kötelezettsége a lelkészi hivatalhoz van kötve: felkérik a főtiszt. egyh. kerületi közgyűlés, miszerint a méltóságos konvent útján intézzon felterjesztést a magas kormányhoz, kérve, hogy ezen kedvezmény, mely az 1878. decz. 24-én 33,375. számú miniszteri intézményben foglaltatik, amely felmenti az országos tanítói nyugdíjintézethez való járulás alól azon unitárius hitközségeket, melyekben a tanítói állomás állandóan paptanítókkal van betöltve: országos törvényeinkben kimondott jogegyenlőség folytán terjesztessék ki azon ev. ref. egyházakra is, hol a tanítói állomások állandóan lelkész-tanítóval vannak betöltve, s így a szent erzsébeti ev. ref. egyházra is.

★★ f) Horvát Antal pécsi missiói lelkésznek, az esperesi egyház látogatás jegyzőkönyvébe felvett az a jelentése, hogy a pécsi apáca zárda internátusából, az ott levő két református növendéket, kik közül egyik egy egyházmegyénekbeli ref. lelkésznek a leánya, sem vallásos oktatásra ki nem eresztik, sem a lelkész hitoktatás végett oda be nem járhat, mint vallás sérelmi ügy, hathatós intézkedés végett a főtiszteletű egyh. kerületi közgyűlésre tisztelettel felterjesztetik. Együttal az egyházmegyei közgyűlés megbotráncozásának ad kifejezést a felett, hogy akad kebelében olyan lelkész, ki a református öntudattal megegyezőnek tartja leány gyermekét zárdában neveltetni.

g) Bogdásai tanító utasíttatik, hogy folyó évi okt. 31-ig a bogdásai presbiterium útján tegyen jelentést esperes úrnak, a tanítói földek miként való használatáról, vagy az esperesileg már bekivánt új, s az egyh. megye 1894. évi közgyűlése jkvi 20. sz. alatt hozott rendszabályait betartó szerződést, jóváhagyás végett mutassa be. — Esperes úr megbizatik, ha a határidő leteltével kielégítő felvilágosítást nem nyer, vagy az egyh. megye rendszabályainak meg-

nem felelő szerződés mutattatik be: a szerződés felbontására a törvényes lépéseket tegye meg, a bogdásai tanító ellen pedig a fegyelmi vizsgálatot indítsa meg.

h) Olvastatott esperes úr évi jelentésének az a része, mely szerint az egyházmegyei közpénztár tetemes hozzájárulásával a siklósi lelkészlakon boltívre épített s tűzbiztonsági kellékekkel ellátott levéltári szobát Zeke Lajos lelkész, úgy a korábban, mint a f. évi egyház látogatáskor tett esperesi figyelmeztetés daczára használatba vette, sőt azt állandóan egy másik szobával akarja kicserélni.

Majd olvastatott Zeke Lajos lelkésznek, e csere egyházmegyei jóváhagyása tárgyában beadott kérvénye, és házi orvosának dr. Kregczy Ottónak nyilatkozata, mely szerint ő vette reá a lelkészt az egyh. megyei levéltári szoba birtoklására, mert ugymond: a levéltárnak a négy egymásból nyíló szobából álló utcai szép lakásban történt előzetes elhelyezésével a lelkésznek csak két egy-egy ablakos sötét és nedves udvari szoba állt rendelkezésére, s a nagy családnak e nedves lakásokban zsufolása szomorú következménnyel járt, míg a tett változások óta a szomorú körülményektől megkíméltetett.

Az egyh. megyei közgyűlés a kényszeri körülmények folytán folyamodó kérelmének oly kikötéssel ad helyet, hogy a siklósi ev. ref. egyház köteles a levéltárnak felajánlott szobát, boltívvel és vasajtóval látni el. Ennek megtörténtéről köteles a presbiterium jövő évi közgyűlésének jelentést tenni. Esperes úr pedig fölkéri, hogy a végzett átalakítás után, annak helyes, czélszerű keresztülviteléről szerezzen magának meggyőződést.

★★ i) Esperes úr pótjelentéséből megütközve értesül közgyűlésünk arról, hogy a Herczeg-Szöllősen tartott baranyai református zsinat által 1576-ban hozott, s az egyházi életben, mint az irodalomtörténetben »Herczegszöllősi Cánonok« nevezete alatt ismert határozatoknak egy, 1577-ben Pápán nyomtatott, latin-magyar nyelvű, teljes példánya, az egykoru f baranyai lelkészek sajátkezű névalírásával, — melyet csaknem száz éven át elveszettnek hittünk, míg újra feltaláltatott, — a M. Pr. I. Társaság azt ezredéves emlékül *facsimiliben* óhajtván kiadatni, a társulat akkor volt titkárának Nt. Kenessey Béla úrnak 1893. okt. 25-én kelt térítvénye ellenében felelősség terhe mellett átadatván, azóta, többszörös sürgetés után is, esperes úr nemcsak vissza nem szerezhette az unicum-számba vehető ereklét, sőt, hogy legutolsó sürgetése még válaszra sem méltattatott.

Az egyh. megye közönsége, az egyház történelméből kimagasló

multjának, — a megsirathatatlan pogány- és keresztyén dúlások szakadatlan volta folytán, ez egyen kívül minden drága és becses emlékeitől megfosztatván, — e becses ereklyéjéhez annál melegebben ragaszkodik, s azt kezei közül semmi szín alatt ki nem bocsátja. S miután a visszaszerzésre tett lépések eredményt nem mutathattak fel, e jegyzőkönyvi határozattal tisztelettel felkéri a főt. Egyh. kerületi közgyűlést, hogy a visszaszerzésre irányzott lépéseinkben bennünket hathatós közbenjárásával támogatni kegyeskedjék. Ha a kívánt eredmény ez úton sem mutatkoznék, az egyházmegyei elnökséget felhatalmazza közgyűlésünk, a térítvény alapján felelősségre vonható egyének ellen minden célhoz vezető eljárás — ide értve a peres eljárást is — megindítására és végbevitelére, hogy drága ereklyénk visszaszerzése, melyről facsimilének vételéhez 7 év teljeseen elég lehetett — most már minél előbb megtörténhessék. E végzés Nt. Kenessey Béla úrral közlendő.

10. Beterjesztett a következő hátralékjegyzék:

I. Egyházkerületi jegyzőkönyvekből:

1898. okt. 23. sz. és 1899. okt. 22. sz. V. szakasz. Esperes urak a nem ref. középiskolába járó tanulók vallásos oktatásáról jelentést tegyenek (tárgysorozaton).

1898. okt. 74. sz. Pécs anyásítása (tárgysorozaton).

1899. okt. 88, 89. sz. Lelkész árvák szeretetházára gyűlt adományok s ily célú alapítványokról jelentés (alapítvány nincs, gyűjtés eredménytelen volt).

1899. okt. 96. sz. A belistyei ref. hivek hova csatolása ügyében az alsó és felső-baranyai e. megyék az e. kerületre jelentést tegyenek (tárgysorozaton).

1899. okt. 98. sz. 6. pont. A szórványok lelkigondozása végett e. megyénként missió-bizottság alakítása (tárgysorozaton).

1899. okt. 106. sz. A pécsi hadapródiskola ref. növendékeinek hitoktatási díja (tárgysorozaton).

II. Egyházmegyei jegyzőkönyvekből:

1893. 8. sz. Vaiszlói isk. jellege (még nincs befejezve).

1898. szept. 34. sz. 7. és 10. p. és 1899. aug. 16. sz. Drávafoki lelkész és tanítói és botykai lelkész alapok mibenléte (tárgysorozaton).

1898. 44. sz. Dr.-szabolcsi pincze eladása s beszámolója (még nincs befejezve).

1899. aug. 13. sz. Rózsafai temető és árkolás ügy (elintéztetett.)

1899. aug. 15. sz. Tésenfai presb. ellen fegy. eljárás (befejeztetett).

1899. aug. 17. sz. Vasárnap megszentelése és játszóházak betiltása (tárgysorozaton).

1899. 19. sz. Baranyavármegye árvaházában nevelt ref. árvák vallásos oktatása (tárgysorozaton).

1899. 52. sz. Sámodi legelőről letarolt fák ritkításából befolyt jövedelem a lelkészi és tanítói földek felárkolására fordítandó (még nincs befejezve).

1899. 37. sz. Szigetvidéki körfelügyelő eskütétele a visitakor (nem történt meg).

1899. bírósági 14. sz. Fa Lajos egyházi adózási ügye (bíró-sági tárgysorozaton).

III. Konventi jegyzőkönyvből:

1899. ápril. 10. sz. 8. p. Lelkészi nyugdíjintézet (tárgysorozaton).

1900. ápril. 43. sz. Bpesti egyetemen prot. theol. fakultás felállítása (tárgysorozaton).

***11.** A lelkészi nyugdíjintézet felállítása tárgyában

Tekintettel arra, hogy a lelkészi fizetések állami kiegészítése után, ifjaink remélhetőleg nagyobb számmal lépnek a lelkészi pályára s így az elaggott és szolgálatképtelenné vált lelkészek magukon segédlelkész kérésével segíthetnek, tekintettel arra, hogy a lelkészi nyugdíjintézet felállításával járó terhet sem a lelkészek meg nem bírják, sem az egyházak arra nem kötelezhetők, sőt az sem remélhető, hogy a közalap az özvegy árvai gyámintézet megrövidítése, s a segélyre szorult gyülekezetek állandó segélyezési tervének elejtése nélkül nagyobb áldozatot hozhatna, mely nélkül pedig a felállítandó nyugdíjintézet hivatásának nem fogna megfelelni, a közgyűlés a tervbe vett nyugdíjintézet felállítását ez uttal nem ajánlja.

****12.** A f. évi konvent jkve 43. sz. határozatával az egyházkerületek — illetve egyházmegyék — a tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület Nyiregyházán, 1899. évi aug. hó 9—11 napján tartott

közgyűlésének jkvi 7. pontja alatt hozott határozata felett véleményadásra hívtak fel. E határozat kimondja: »hogy egy ág. hitv. ev. theologiai facultásnak Budapesten a magyar kir. egyetem körében történő szervezését az 1848-iki 19 és 20-ik törvény folyományának tekinti, egyetemes egyházunkra nézve jogosnak és a tudomány, műveltség és közélet szempontjából szükségesnek tartja s annak most a kir. egyetem rendezésekor államköltségen felállítását kívánja.«

A beható, hosszas vita alapja két ellentétes vélemény volt. Az egyik a magasabb tudományos képzést, mely ma is főleg az egyetemek keblében érhető el s a református papság színvonalát a multban is magasra emelte, — a lelkeszi hivatás tekintélyének emelése s minden más szempontból is nélkülözhetlenné tartván: miután a XVI—XVII. században szokásos s annyira üdvös külföldi egyetemek látogatása a változott viszonyok folytán nemcsak megcsappant, sőt az alapítványok megfogyatkozása s főleg az u. n. akademia-promotiók teljes beszüntetése következtében szinte teljesen abba maradt, — a mi a papság magasabb tudományos theologiai képességére nézve hátrányos és a multtal szemben inkább visszaesést, mint kívánatos haladást mutathat fel, — ennek következtében, mivel e részben a régi állapotok visszatérése nem remélhető, feltétlenül szükségesnek látszik, hogy theologus ifjaink hazai egyetemen nyerhessenek magasabb kiképeztetést, mely vagy az egyházunk által felállítandó egyetem, vagy a m. kir. egyetemeken létesítendő ev. ref. avagy protestans fakultások útján érhető el. A prot. egyetem felállítására tett lépések kevés kilátással kecsegtetvén bennünket s gyors megvalósítására alapos reményünk nem lehetvén, ellenben a kéz alatt levő határozatban idézett törvény, mint országgyűlési határozatok s kormány-nyilatkozatok szerint, — ha már a tud. egyetemen rom. kath. fakultás tartatik fenn, — a vallás-egyenlőség és viszonzosság alapján, a protestans lelkészek magasabb képzésének lehetővé tételétől a magyar állam sem zárkozhatván el, sőt arra kilátást is nyujtva: felekezetünk érdekében állónak tartja magunk részéről azt kívánni, hogy az egyetemen a mi számunkra is fakultás létesíttessék. E részben nem jelölné ki határozottan Budapestet, hanem meglegednék, ha a fakultás (mely ha nem épen ev.

ref. — felekezeti érdekeink számbavétele mellett — *protestans* is lehetne) akár a kolozsvári egyetemmel kapcsolatban állíttatnék is fel.

A másik vélemény protestáns lelkészeink képzését nem merné az állam által fenntartott egyetemre bízni. Anomáliának tartja azt is, hogy ott rom. kath. fakultás van, s az anomália megszűnését óhajtáná, nem pedig hogy azt ujjakkal szaporítsuk. A m. kir. tudomány-egyetem kebelében telállítandó prot. fakultásnak nem barátja, hanem kívánja, hogy a magasabb lelkészi képzést biztosító fakultásra szükséges évi kiadást, illetve az ennek megfelelő alapot kérjük és kívánjuk államsegélyül s maga egyházunk létesítse a megfelelő intézetet.

Szavazat utján az egyh. megyei közgyűlés, 26 szóval 20 ellen, az előadó első sorban ismertetett véleményét fogadván el, kimondja:

hogy a tiszai ág. hitv. ev. egy. kerület idézett határozatát pártolja, azzal a módosítással, hogy részünkre vagy *ev. ref.* vagy — hitfelekezeti érdekeinknek megfelelő számu ref. tanárok kinevezésével biztosítása mellett — *protestans* fakultás állíttassék fel és pedig, ha ez Budapesten nem létesíthető, akár a kolozsvári tud. egyetem kebelében is.

★13. A pécsi egyház, melynek anyásítását az egyházmegyei, mint egyházkerületi közgyűlés elvben már 1898-dik évben kimondotta, sőt a hívek — ezeret bizonyára meghaladó — számára, tanusított áldozatkészségére, a templomépítésre szánt alap létesítésére irányzott buzgóságára s mindennek felett arra való tekintettel, hogy minden anyagyülekezettől csaknem 20 kilométer távolságban, erősen katolikus érzületű püspöki városban, bizonytalan helyzetű s a megélhetés feltételeivel küzdő missiói hely.-lelkész lelki gondozása alatt, a megerősödére kívánatos fejlődésre irányzott erőit nem fejtheti ki úgy, sem az egyes hívek lelkigondozását nem eszközölheti oly mérvben, hogy általuk sz. vallásunk érdekei teljesen biztosítva legyenek; feltétlenül kívánatosnak tartotta az anyásítás minél előbb keresztül vitelét s e végett utasított a presbyterium, hogy a díjlevelet, a törvény által meghatározott módon, megerősítés végett minél előbb terjeszsze be.

Minthogy, azonban, az akkor beterjesztett díjlevélnek főfeltevéte, az orsz. közalap évi segélyének bizonyos időre való állandósítása kieszközölhető nem volt; minthogy a Pécsen lévő többféle

tanintézetekben tanuló nagyszámu — 150-et haladó — ref. növendékeink vallásos oktatásáról gondoskodnia elsorangu hitfelekezeti érdek, az első izben benyújtott tervezet tételeinek csorbitása nélkül, annak nagyobb részét mint vallástanítói díjat kellett biztosítani.

Ily értelemben terjeszti be, 3 példányban, az új díjlevelet, s az azt elfogadó egyházközségi gyűlés határozatát, kérve az egyházmegye és kerület jóváhagyó megerősítését s ennek alapján az anyasítás végleges rendezését. — E szerint a pécsi lelkész fizetése 600 korona készpénz és 82 koronára értékelhető stola, ezenkívül vallástanításért 1000 korona készpénz, az egyház pénztárából és a m. kir. állami főreáliskolai növendékek után az állami pénztárból évi 100 korona s így összesen 1782 korona tenné a pécsi lelkész fizetését. Azonban az utóbb említett 1100 korona fizetés a vallástanításért adatván, kikötetik, miszerint önálló katechetikai állás szervezése esetén e javadalmazásra igényt nem tarthat és így lelkészi fizetésül csupán 682 korona tekinthető.

E fizetés kevesebb, mintsem azt önálló lelkészi fizetésül így el lehetne fogadni. Tekintve azonban a már felhozott indokokat; tekintve, hogy a nagyszámu s legtöbbszöire vegyes házasságban élő híveink megtartása s általában — a java részben állami hivatalban levő — híveink vallásos gondozása elutasíthatlanul követeli, hogy Pécssett anyaggyűlekezet állíttassék fel s rendes lelkész legyen, ki egyszersmind a Pécs körül nagy távolságban fekvő szórványokban élő híveink lelki gondozását is a missziói lelkészénél nagyobb sikerrel végezhesse, mi elvégre is akkor remélhető, ha tisztességes megélhetése arra az esetre is biztosíttatik, ha a vallástanítás nagy fontosságú teendőjével más bizatnék is meg, a tisztán lelkészi fizetés megállapítása feltétlenül szükséges, a mely azonban kongrua-kiegészítés nélkül — a híveknek a vallásos oktatás végett vállalt nagy megterheltetése folytán — meg nem történhetik. — Azért a 682 korona összeg, mely a vallástanításért járó díj törvényben engedett levonása után megmarad, a terhek és a szórványok gondozására kívánt legmagasabb, 400 korona fuvar-átalány levonásával volna kiegészítendő.

Egyházmegyei közgyűlésünk, a felhozott indokokra való tekintettel, a beterjesztett díjlevelet jóváhagyja és megerősíti, azzal a

feltétellel, ha az 1898. XIV. t. cz. 2. §-ának második bekezdése értelmében ez új lelkeszi állás szervezésének szükségességét és indokolt voltát a nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi miniszter úr elismervén, a már jelzett fizetéskiegészítésben részeltetni méltóztatik. Melynek kieszközlésére, illetve az ezt tárgyazó hathatós közbenjárásra a főt. egyházkerületi közgyűlést, a pécsi egyház kérelmének legmelegebb pártolása mellett, e jegyzőkönyvi pontban tisztelettel fel is kéri.

****14.** Az 1899. évi egyházkerületi közgyűlés 96 jkvi számában, a Dráván túl fekvő Belistye református lakosainak valamelyik Dráván-inneni ref. egyházhoz leendő csatolása iránt közös megállapodásra, illetve elsőfoku intézkedésre hívja fel az a.-baranyai egyházmegyét és a miénket.

Az a.-baranyai egyházmegye közgyűlése, f. évi jun. 21-én 38. sz. a. hozott határozatával, Magyar-Rétfalu, Drávántúli anya-egyházhoz kívánja a kérdéses szórványt hozzákapcsoltatni; a mi — tekintve azt, hogy nevezett egyháznak az eszéki vasúti csomópont közvetlen közelében fekvése a szórványok gondozásában nélkülözhetlen mindenkori könnyű közlekedést biztosítja, — alkalmasabbnak látszik annál, mintha a kérdéses szórvány valamely f.-baranyai egyházhoz csatoltatnék.

Egyházmegyei közgyűlésünk az a. baranyai e. megye idézett határozatát a maga részéről helyeslő tudomásul veszi s a főt. egyházkerületi közgyűlésnek is a kérdés megoldásának ezt a módját ajánlja.

***15.** Az 1899. évi egyh. kerületi közgyűlés jkvi 98. sz. 6. pontja értelmében a missió-bizottságok szervezésének szüksége mondatván ki,

egyházmegyei közgyűlésünk a f. baranyai egyházmegyei missio bizottságot lelkeszi és világi tagokból, főtekintettel az Oldtól—Becze-fáig húzódó körvonatra, a melybe eső egyházaink az idegen felekezetek veszedelmesen csapkodó hullámaival érintkeznek — ezennel megalakítja.

A missioi bizottság tagjaiul a közgyűlés Morvay Ferencz elnökele alatt Varga Nagy István és Iványos Soma urakat választja meg. Működésének központja Pécs. Szórványokban élő hiveink czélszerű gondozására vonatkozó véleményét a bizottság a legközelebbi közgyűlésre terjeszse be.

E mellett minden lelkész karolja fel szívvél, lélekkel az elszórtan élő hivek lelki gondozását s e végből érintkezzék a missioi bizottsággal; mert csakis ily módon lehetséges e nagyfontosságú ügyben czéltudatos, tervszerű és áldásos működést kifejteni. Ne feledjük, hogy nem az együtt levő nyáj, hanem az eltévedt juh szűkölködik pásztor nélkül.

****16.** Az 1899. évi e. kerületi közgyűlés jegyzőkönyve 106. számában Püspök úr a pécsi hadapródiskola ref. növendékeinek hitoktatási díja tárgyában, arra az esetre ha a h.-lelkésznek 120 frt tanítói-díj iránti kérelme kedvezőtlenül intéztetnék el, kilátásba helyezte a tisztességesebb díjazásért. a katonai főhatósághoz intézendő folyamodást.

Előadó meggyőződést szerzett a felől, hogy a missioi lelkész, az utasítást követve, a díjazásra való tekintet nélkül teljesítette kötelességét; némi díjazásban részesült is, a mennyiben ez évi február óta 42 forint utalványoztatott számára. — míg a kath. növendékek vallás-oktatását 1600 frtos fizetésű rendes tanár végzi.

Egyházmegyei közgyűlésünk arról van meggyőződve, hogy e hitfelekezetünket lealázó, a helyes vallásos-erkölcsi képzést — mely a katonaságnál éppen oly nélkülözhetetlen, mint akármely más élethivatásnál — merőben illusoriussá tevő, — a törvény azon világos szavaival is, melyszerint a középiskolákban a vallás-erkölcsi oktatásra osztályonként s hetenkint két óra fordítandó, határozottan ellenkező azaz eljárás, mely szerint a két osztályban 25 számmal levő növendékeink hetenként egy, ujabban is összesen csak két órát nyertek a vallás-oktatásra; másfelől, hogy még az ezért felajánlott tiszteletdíj is oly szegényes, az állam méltóságával meg nem egyező s a kath. felekezetnek e célra adott fizetéssel szemben a vallás-egyenlőség és viszonyosság törvénybe ígatott elvét merően figyelmen kívül hagyván: egyébnek, mint a legsúlyosabb hitfelekezeti sérelemnek, nem minősíthető; ugyanazért nem a katonai hatósághoz intézendő — eddig is czéltalan — *kérelmezés*, hanem a hitfelekezeti sérelmekkel szemben követni szokott eljárás útján orvoslandó. Annnyival is inkább, mivel ez nem új s nem is elszigetelt jelenség, hanem a katonai, mint más állami intézeteknél folytonosan hangoztatott, de eddig sohasem orvosolt panasz. — Országos törvényeink, s becikkelyezett békekötések által biztosított vallás-szabadságunk, egyenlőségünk és viszonyosságunk pedig nem a kérelmezésre, hanem annyi vérrel, küzdés s szenvedéssel szerzett jogaink erélyes megőrzésére és érvényesítésére utalnak bennünket.

Azért is, e jegyzőkönyvi pontban, egyházmegyei közgyűlésünk tisztelettel megkeresi a főt. e. kerületi közgyűlést, hogy a középiskolai vallás-oktatás ügyét, mint hitfelekezeti sérelmet, a főt. Konventhez méltóztassék felterjeszteni, hogy az a magas kormánynál, esetleg az országgyűlésnél eszközölje e sérelem orvoslását, biztosított jogaink alapján követelve: hogy az állami intézeteknél előírt vallásos-oktatás

1. a tantervben kiszabott órák teljes számában történjék hetenként és osztályonként ;

2. a mennyiben és a mily mértékben mozditja elő az állam a rom. kath. hitoktatást, ugyanakkor és azzal egyenlő arányban tegye azt minden más, közelebből a mi hitfelekezetünk növendékeivel szemben ; ezért :

3. Az állami segély mérve ne függjön a kormány jóakaratótól, hanem a törvényhozás útján legyen megszabva minden állami tanintézetnél az egy és ugyanazon összegben fizetendő tiszteletdíj az óraszám szerint végzendő oktatásért.

4. A hit és erkölcstanból az egyes tanintézetekben a növendékek számához mérve adandó órák mennyiségét (tekintettel a lehető osztály-összevonásra is) ne az egyes intézetek szabják ki, hanem évről-évre az erre egyedül illetékes e. konvent határozza meg.

Hisszük, hogy e jogosult kívánság elől sem a magyar kormány, sem a törvényhozás nem zárkózik el ; mert ha az 1868. évi LIII. t. cz. 21. §-át az 1895. évi XLIII. t. cz. 21. §-a továbbra is fentartotta : ezzel nem egyeztethetjük meg azt, hogy a rom. kath. felekezet teljes segedelemben, a református pedig csak aránytalan kegyajándékban részesüljön ; s hogy pl. míg a hadapród iskolában a rom. hath. vallásánár 1600 forintot, a szabadkai képezdei vallásánár négy osztályban, heti 9 (tehát a megszabottnál egygyel több) óráért 900 korona tiszteletdíjat nyer : addig a pécsi ref. vallásánár a hadapródiskolai növendékek egy nyolczadrészének csak heti két-, Szabadkán a hitoktatónak *négy* osztályban csak heti *egy* órát adjanak s ezért alig 100, illetve itt 50 forintnyi kegyadományyal elégítenek ki.

17. Tárgyaltatott Farkas Emil nagypeterdi lelkész kérvénye, melyben szigetvidéki iskolai körfelügyelői állásáról való lemondásának elfogadását azon okból kéri, hogy fül- és lábbaja miatt a körfelügyelői hivatalnak meg nem felelhet.

Farkas Emil sziget-vidéki iskola-körfelügyelő úr lemondása felhozott indokai alapján elfogadtatik.

18. Az ipacsfai tanítói állomásra 1899. aug. 6-án Bankós Irén okleveles óvónő, a siklói 2-od tanítói állomásra 1899. aug. 13-án Csanády János seregélyesi okleveles 2-od tanító, a sósvertikei tanítói állomásra 1899. aug. 20-án Ferenczi Póli egy évi képezdét végzett okleveles óvónő, a sámodi tanítói állomásra 1899. aug. 27-én Baksai Gyula szerdahelyi okleveles segédtanító, a haraszi tanítói állomásra 1899. aug. 27-én Molnár István sámodi okleveles rendes, a becze-fa-zsibóti tanítói állomásra 1899. szept. 8-án Deák Gyula monosokori okleveles előmádkozó, a bissei tanítói állomásra 1900. május hó 27-én Csanády János siklói okleveles 2-od tanító, a kispeterdi előmádkozó tanítói állomásra 1899. aug. 31-én Ráskó Mihály szennai okleveles előmádkozó, a siklói 2-od tanítói állomásra 1900. június 17-én Gy. Szabó László mezőturi okleveles ideiglenes tanító választatott meg,

a megejtett tanítóválasztások tudomásul vétetnek, a csatolt okmányok által igazolt ipacsfai, sósvertikei, sámodi, haraszi, becze-fa-zsibóti, bissei, kis-peterdi és siklói tanítói választások jóváhagyatnak és a nevezett tanítók állomásaikon ezennel megerősítettnek, az ipacsfai és sósvertikei mégis azon feltétel mellett, hogy egy év alatt tanítói oklevelet kötelesek szerezni, ellen esetben mindkét állás megüresültnek fog tekintetni.

19. Olvastatott Baranyavármegye alispáni hivatalának valamennyi járási főszolgabíróhoz, a játszó házak betiltása és a vasárnap megszentelése tárgyában mult évi október 27-én 27467. szám alatt intézett rendelkezésének esperes urral közölt másolata valamint e rendelet foganatosításáról, a siklói járás főbirájának Esperes urhoz f. évi ápril 21-én 3061. sz. alatt intézett értesítése.

Mindkét rendbeli átirat tudomásul vétetik, s egyuttal esperes úr felkéretik, hogy e rendeletek tartalmát a kebelbeli lelkészekkel körlevélben közölje a végből, hogy ha játszó házak létezéséről értesülnének egyházaikban, a járási főbirói hivatalhoz intézendő ez érdembeli bizalmas megkeresés által, a rendelet foganatosítását előmozdítani törekedjenek.

20. Baranyavármegye árvaházában nevelt, református növendékek vallásos oktatása tárgyában, a törvényhatósági közgyűléshez, a mult évi e. m. közgyűlés jkvi 19. számú határozata értelmében benyújtott kérvényre hozott igazgató válaszmányi határozat: hogy

a hosszabb tanulmányt igénylő beadvány felett a legközelebbi ülésen fognak határozni,

tudomásul vétetik.

***21.** Tárgyalás alá vétetett az egyh. megyei közalap bizottságnak Nagy-Harsányban 1900. márcz. 12-én s ugyanott 1900. ápril 25-én felvett 2 rendbeli jegyzőkönyve, mely szerint:

I.

az 1899. évi járandóság volt	· 1584	frt	53	kr.	
Ebből befizettetett	· · · · ·	1271	frt	40	kr.
Hátralék	· · · · ·	313	frt	13	kr.

A befizetett összegből a földhitelintézethez 3 darab elismervény szerint:

Beküldetett	· · · · ·	1256	frt	71	kr.
Töröltetett	· · · · ·	8	frt	01	kr.
Postaköltség	· · · · ·	1	frt	68	kr.
Kezelési költség	· · · · ·	5	frt	—	kr.
Összesen	· · · · ·	1271	frt	40	kr.

II.

Egyházmegyei járulékul megállapított

az 1900-dik évre	· · · · ·	2465	kor.	—	fill.
Tőke természetű adomány	· · · · ·	1	kor.	10	fill.
Összesen	· · · · ·	2466	kor.	10	fill.

Az évi járulék a múlt évinél

kevesebb	· · · · ·	35	kor.	80	fill.
A tőke természetű adomány több	· · · · ·	1	kor.	—	fill.
s így a fogyás	· · · · ·	34	kor.	80	fill.

III.

Piski 1 frt 21 kr., Raád 50 kr., Rózsafa 23 kr. és Kis-Csány-Oszip 2 frt 40 kr. hátraléka a kezelési szabályok 9. §-a a) és c) pontjára való hivatkozással törlendők.

Nagy-Váty azon követelésének, hogy 40 kr. részére, mint túlfizetés beszámíttassék, hely nem adható azon oknál fogva, mert

az 1898. évben a járuléknál 40 krral hátralékban maradt, 1899-ben pedig csak a rendes évi járulékot küldte be s így többlete, mint állítja, egyáltalán nincs.

IV.

A beküldött ívek közül a bizottság többeket kiigazítani volt kénytelen. És pedig :

Belvárdnál	lelkész illetéke	. . .	1	koronával
Ipacsfánál	»	»	1	»
Beremendi egyház	»	. . .	—	60 fillérrel
Bogdásánál	»	»	1	koronával
Czúnnál	»	»	1	» 20 fillérrel
Garénál	»	»	—	20 fillérrel

emeltetett.

1. Iványos Soma közalap kezelő úr 1899. évi számadása a közgyűlés által is elfogadtatik és helybenhagyatik.

2. Piski 1 frt. 21 kr, Raád 50 kr, Rózsafa 23 kr, Kis-Csány-Oszró 2 frt. 40 kr. hátralékának indokolt törlése ; a belvárdi lelkész illetékének 1 koronával, a czúni lelkész illetékének 1 kor. 20 fillérrel, a bogdásai lelkész illetékének 1 koronával, a garéi lelkész illetékének 20 fillérrel, az ipacsfai lelkész illetékének 1 koronával s a beremendi egyház illetékének 60 fillérrel való emelése — tudomásul vétetik.

22. Olvastatott az e. megyei gyámintézeti ellenőrző bizottságnak Bosznai Sándor e. m. pénzkezelő úr 1899. évről vezetett számadása megvizsgálásának tárgyában Sellyén 1900. évi január 11-én felvett jegyzőkönyve, mely szerint:

I. Bevételei:

1. 1898-ról átjött hátralék	. . .	640 frt 86 kr.
2. Folyó évi kivetett járulék	. .	1495 frt 58 kr.
3. 5%-os késedelmi kamat	. .	19 frt 69 kr.
Összesen		2156 frt 13 kr.

II. Kiadás:

1. Földhitelintézethez beküldetett 1798 frt 29 kr.

III. Maradék: 359 frt 21 kr.

Mely összeg meg van hátralékokban. Ámde ez a kellő összegnél 1 frt 37 krral nagyobb, a minek oka az, hogy a pénzkezelő úr ennyivel többet küldött fel a földhitelintézethez a befolyt járulékoknál. Pénzkezelő urnak a mult évi számadás terhe alul a szokott óvás fenn-tartása mellett, a felmentés megadandónak javasoltatik.

Az ellenőrző bizottság jelentése helybenhagyó tudomásul véte-tik, az 1 frt 37 kr. többlet pénzkezelő úr javára a folyó 1900. évben lesz elszámolandó; Bosznai Sándor e. m. pénzkezelő úrnak a felmentvény az 1899. évi számadás terhe alól, a szokásos óvás fentartása mellett megadatik.

23. Olvastatott az egyházmegyei számvevőszék következő jelentése: Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés! Az egyhm. szám-vevőszék a hatáskörébe tartozó ügyekről a következő tiszteletteljes véleményes jelentését terjeszti elő:

1. Az egyházmegye hatósága alá tartozó pénztárak meg-vizsgálásáról az 1899. évről.

A. Lelkészi gyámpénztár.

Bevétel 3916 frt 25 kr.

Kiadás 2058 frt 15 »

Maradvány 1858 frt 10 kr., melyhez hoz-záadva a mult év végén kimutatott 44572 frt 23 krt, továbbá az 579 frt 16 kr. kamathátralékot, lesz az összes vagyon 47009 frt 49 krt, vagyis: 94018 korona 98 fillér, ami az 1896. évi normál költségvetéshez viszonyítva 4470 frt 49 kr. gyarapodást mutat. Ezen pénztár értékei következőleg vannak elhelyezve:

1. Kötvényeken . . 44381 frt 85 kr.

2. Pécsi takarékp. . . 1785 frt 03 »

3. Készpénzben . . . 263 frt 45 »

4. Hátralék kamat . . 579 frt 16 »

Összesen . 47009 frt 49 kr.

B. Tanitói gyámpénztár:

Bevétel 5085 frt 54 kr.

Kiadás 241 frt 52 kr.

Marad 4844 frt 02 kr., a mult évihez

hasonlítva a gyarapodás 37 frt 62 kr, ha a fenntebb kimutatott tőkéhez hozzáadjuk a kamathátralékot 32 frt 58 krt, lesz a teljes vagyon: 4876 frt 60 kr., vagyis: 9753 korona 20 fillér.

C. Közpénztárnok kezelése alatt levő alapok.

I. Közpénztár:

Bevétel 6646 frt 40 kr.

Kiadás 2061 frt 57 kr.

Maradvány 4584 frt 83 kr., melyhez ha hozzáadjuk a hátralékok 1899. évi összegét, 711 frt 69 krt, lesz a főösszeg: 5296 frt 52 kr., vagyis: 10593 korona 04 fillér, mely a mult évhez viszonyítva 145 frt 43 kr. gyarapodást mutat. Ezen pénztár állapotát következőleg mutatja ki pénztárnok ur:

1. Kötvényeken . . . 3700 frt — kr.

2. Hátralékokban . . 1309 frt 66 kr.

3. Készpénzben . . . 286 frt 86 kr.

Összesen . 5296 frt 52 kr.

II. Tartalék-alap:

Mult évi áthozatal . . 471 frt 74 kr.

ennek 1899. évi kamata 18 frt 68 kr.

Biztosításból befolyt . . 68 frt 29 kr.

Összesen . 558 frt 71 kr., mely egész összeg el van helyezve a siklói segély-egylet betét könyvén.

III. Páprádi lelkész-alap:

Bevétel 20871 frt 07 kr.

Kiadás 192 frt 14 kr.

Maradt 20.678 frt 93 kr., mely összeg az előző évhez képest 1130 frt 26 kr. gyarapodást mutat. — Ezen pénztár következőleg van elhelyezve:

1. Kötvényeken . . 18183 frt — kr.

2. Takarékpénztárban 1936 frt 02 kr.

3. Készpénzben . . . 559 frt 91 kr.

Összesen . 20678 frt 93 kr., vagyis: 41357

korona 86 fillér.

IV. Missió-alap:

Mult évi áthozatal . . . 150 frt 91 kr.

Folyó évi kamat . . . 6 frt 06 kr.

Összesen . 156 frt 97 kr., elhelyezve a

siklói takarékpénztárban.

V. *Beczefa, Sámod. Marócsa, Markóczi lelkesi illetve tanítói alapjairól* az illető egyházak mint adósok által kiállított kötvények letétben vannak.

Megjegyzések:

a) Közpénztárból a költségvetés szerint 87 frt, továbbá a subscriptióból ez évben befolyt 13 frt nem tétetett át a tartalék alapba, a mi okvetlen átteendő.

b) A páprádi lelkész-alapnál a kamathátralékok meghaladják az 1000 frtot,

c) 1. Fejes Sándor lelkesi gyám, — Losonczy Ferencz tanítói gyám, — Iványos Soma közpénztárnok uraknak a számadás terhe alól a felmentés a szokott óvás fenntartásával megadandó.

2. A presbyteriumok által megvizsgált 1899. évi gondnoki számadások felülbíráltatván, helybenhagyandónak javasoljuk az egyházmegye minden egyházában. Csupán a kisharsányi számadásnál jegyezzük meg, hogy a lelkész 40 frtot, egy valaki 36 frtot adományozott istendicsőségére, mégis ezen tekintélyes adomány az esperesi visitának be nem jelentetett.

3. Különböző természetű alapok 28 egyházban vannak, ezekről a presbyteriumok által megvizsgált 1899. évi számadások felülvizsgáltatván: számvevőszék mind a 28 egyházban helybenhagyandónak vélelmenyezi.

4. Takarékmagtár 28 egyházban van, ezek számadásai az 1899. évről az illető presbyteriumok által megvizsgáltatván, helybehagyattak, számvevőszék által felülvizsgáltatván, helybehagyandónak javasoltatik minden egyházban, kivéve Nagyfalut, mely megvizsgálatlan maradt.

5. Az egyházak 1901. évi költségelölányzatai megvizsgáltatván, elfogadhatónak és megerősítendőnek javasoljuk minden egyház-

ban, kivéve a következő 7 egyházat: Kispeterd, Sósvertike, hol a rendes kiadások fedezéséről nincs gondoskodva, Aderjás, Harkány, Botyka, Terehegy és Turony, hol az 1091. évi költségelőirányzatok az 1899. évi gondnoki számadások hátlapjára vezettettek, ezen 7 egyház presbyteriuma új költségelőirányzat benyújtására utasítandó.

6. Esperes urnak a canonica visita alkalmával az 1900. évben különféle czimeken gyűjtött összegekről előterjesztett számadása megvizsgáltatván, minden tételében okmánynyal igazolva, helyesnek találtatott; tudomásul veendő.

Harkány, 1900. augusztus 27-én

alázatos szolgálai

Sógor Endre,

számszéki jegyző.

Nagy Imre,

számszéki elnök.

Ezen jelentés folytán következő határozatok hozattak:

1. Fejes Sándor, Losonczy Ferencz és Iványos Soma pénztárnokoknak a felmentés a számadás terhe alól a szokott óvás fentartásával megadatik.

2. Kispeterd, Sósvertike, Aderjás, Botyka, Harkány, Terehegy és Turony presbyteriumai az 1901-ik évről új költségelőirányzat készítésére s a szász elnökhöz leendő beküldésére utasíttatnak.

***24.** Tanügyi bizottság jelentése a kebelbeli népiskolák állapotáról az 1899/900. tanévről.

I. Egyházak száma	76
Gyülekezeti lélekszám	28024
Tankötelesek: 6—12 évig	2257
13—15 évig	1232
Főösszeg:	3489

E szerint a 6—12 tankötelesek teszik a népesség 8.05%-át.

A 12—15 évesek pedig 4.3%-át.

a) A mindennapi iskolába jár fiu	1064
leány	1057
Összesen:	2121
Iskolába nem járt, fiu	46
leány	90
Összesen:	136

E szerint iskolába járt a 6—12 évesek	93,9%-a.
Nem jár	6,1%-a.
Az iskolába járók és nem járók fősszege	2257.
A tényleg iskolába járók közül polg., közs. és állami	
iskolába járt, fiú	178.
leány	206.
Összesen:	384.

Az iskolába nem járok %₀-a azért emelkedett, mivel Dráva-Palkonyán és Szavában tanító hiányában az iskola teljesen szünetelt.

b) Vasárnapi, illetve ismétlő iskolába járt, fiu	· 591
leány	· 641
Összesen	· 1232.

Tehát iskolába mind feljár.

E szerint tényleg iskolába jár a 13–15 évesek 100%-a.

c) Fél napi mulasztás volt	35171
Ezek közül megintetett	2507
Bírságoltatott	1833
Fölmentetett	30831

II. Iskolák száma	77
Ezek közül ref. felekezeti	68
Községi	8
Állami	1

Tanító van, még pedig rendes képesített	45
Tanítónő rendes képesített	1
Községi tanító	8
Állami tanító	1
Segédtanító oklevél nélkül	3

(Börzöli Gyula M.-Peterd, Kovács Lajos kép. növ.
Kovácsida, Gaál László Kis-Csány)

Óvónő okleveles	3
Lelkésztanító okleveles	5
Lelkésztanító oklevél nélkül	7
Segédlelkész oklevél nélkül	2

(Bocsor Béla Rónádfa, Varga János Bisse)

Összesen: • 75

Dráva-Palkonyán, Szavában nincsen tanító.

III. Egy tanító vezetése alatt 80-an felül nincs.

IV. A tantárgyakat illetőleg:

a) Minden tantárgy taníttatik: Siklós (2), Gyűd, Kistótfalu, Beremend, Old, Haraszi, Gordisa, Markócz, Páprád, Mindszent-Bogád, Mecske, Rónádfa, Okorág, Marócsa, Drávafok, Bogdása, Sós-Vertike, Sellye, Kis-Csány, Zaláta, Piskó, Vejti, Hidvég, N.-Csány, Szaporcza, Piski, Aderjás, Kisszentmárton, Lúzsok, Harkány, Csarnóta, Garé, Turony, Terehegy, Márfa, Raád, Viszló, Csepel, Dráva-Szabolcs, Ipacsfa, N.-Peterd, Katádfa, Rózsafa, Dencsháza, Beczefa, Kis-Peterd, Botyka, Tótkeresztúr, Szt.-Erzsébet, N.-Váty = összesen 52.

b) Nem taníttatik a többi 25 tanteremben.

c) Szorgalom idő mindenütt 10 hó.

V. Tanítás eredménye:

Jeles: Siklós (III—VI.), Markócz, Sellye, Páprád, Mecske, N.-Csány, Piskó, Lúzsok, Szaporcza, Hidvég, Harkány, Túrony, Viszló, Csepel = 14, szaporodás 2.

Jó: Siklós (I—II.) Gyűd, Beremend, Kistótfalu, Old, Haraszi, Sósvertike, Drávafok, Rónádfa, Zaláta, Vejti, Piski, Aderjás, Kis-Szt-Márton, Csarnóta, Terehegy, Dr.-Szabolcs, Ipacsfa, N.-Peterd, Botyka, Dencsháza, Szt-Erzsébet, N.-Váty, Kis-Peterd = 24, fogyás 10.

Kielégítő: Gordisa, M.-Peterd, Maty, Besencze, Okorág, Marócsa, Bogdása, Mindszent-Bogád, Kis-Csány, Sámod, Czún, Tésenfa, Kórós, Kemse, Hirics, Garé, Márfa, Raád, Szerdahely, Csehi, Kovácshida, Rózsafa, Katádfa, Beczefa, Tótkeresztúr = összesen 25, szaporodás 5.

Elégtelen: Belvárd = 1.

Dráva-Palkonya, Szava tanítóhiány miatt nem volt osztályozható. Bissében pedig a tanító-káplán és a növendékek a vizsgálatra meg nem jelenvén, osztályozható nem volt = 3.

VI. A községi és állami iskolákban a vallás tantárgyait illetőleg:

Jeles: Kis-Harsány, Iványi, Vaiszló, Kémes = 4, szaporodás 1.

Jó: N.-Tótfalu, N.-Harsány (2) Oszró = 4, szaporodás = 2.

Kielégítő: N.-Falu, Kákics = 2.

VII. Tanítói fizetés felmegy 600 koronára 60 helyen; nem megy fel 8 helyen illetőleg állomáson.

VIII. A tanterem a törvény kívánalmainak megfelel: Siklós (2), Beremend, Old, Gordisa, Maty, Belvárd, M.-Peterd, Kistótfalu, Kis-Harsány, Dr.-Palkonya, Garé, Tésenfa, Szaporcza, Piski, Kórós, Sámod, Czún, Kis-Szt-Márton, Viszló, Harkány, Túrony, Ipacsfa, Kovácshida, Dr.-Szabolcs, Kemse, Lúzsok, Hirics, Vejtí, Sellye, Páprád, Mecske, Bogád, Okorág, Marócsa, Dr.-Fok, Bogdása, Markócz, Sós-Vertike, Kis-Csány, Rózsafa, Dencsháza, Beczefa, Csepel, N.-Váty = 44. Fogyás 6.

Nem felel meg: Haraszti, Bisse, Gyűd, Csarnóta, Márfa, Csehi, Szerdahely, Raád, Terehegy, Piskó, N.-Csány, Zaláta, Aderjás, Hidvég, Besencze, Rónádfa, N.-Peterd, Botyka, Katádfa, Tótkeresztúr, Szent-Erzsébet, K.-Peterd = 22. Szaporulat 6.

IX. Egészen felszerelt iskola nincs.

Nagy részben felszerelt: Siklós (2), Beremend, K.-Tótfalu, Belvárd, M.-Peterd, Bisse, Gyűd, Gordisa, Haraszti, Old, Maty, Garé, Harkány, Dr.-Palkonya, N.-Csány, Lúzsok, Zaláta, Piskó, Vejtí, Hirics, K.-Szent-Márton, Szaporcza, Kórós, Aderjás, Sámod, Hidvég, Piski, Sellye, Kis-Csány, Páprád, Bogád, M.-Mecske, Okorág, Marócsa, Dráva-Fok, Bogdása, Markócz, Sósvertike, Viszló, N.-Peterd, Rózsafa, Katádfa, Dencsháza, Beczefa, K.-Peterd, Tótkeresztur, Szt-Erzsébet, N.-Váty, Csepel = 50. Fogyás = 1.

Valamennyire a többi.

X. Az iskola bútorzata: Szaporcza, Sellye, Páprád, Bogdása, Kovácshida, Harkány, Garé, Vejtí, Viszló kivételével a törvény kívánalmainak sehol sem felel meg.

XI. Iskolai célokra szolgáló vagyon értéke: 353,834 korona.

XII. Az iskolák évi jövedelme; 73,315 korona.

XIII. Az iskolák évi kiadása: 73,315 korona.

XIV. A létező hiányokon Vejtí, Besencze, Rónádfa, Szent-Erzsébet, Tótkeresztur kivételével mindegyik egyház segíthet.

XV. Szegény gyermekeket könyvvel és ruhával segélyez: Piskó, Sellye, Siklós, Beremend.

XVI. Tanrendet illetőleg:

VI. osztályuak: Siklós, Gyűd, Bisse, M.-Peterd, Belvárd, Kis-Tótfalu, Haraszti, Maty, Sámod, K.-Szentmárton, Lúzsok, Nagy-

Csány, Zaláta, Piskó, Vejti, Hirics, Hidvég, Czún, Szaporcza, Tésenfa, Piski, Markócz, Páprád, Mindszent-Bogád, M.-Mecske, Rónádfa, Okorág, Marócsa, Dr.-Fok, Bogdása, Sósvertike, B.-Sellye, K.-Csány, N.-Peterd, Rózsafa, Dencsháza, Beczefa, Sz.-Erzsébet, N.-Váty, Harkány, Garé, Márfa, Raád, Viszló, Csepel, Szerdahely, Csehi, Dráva-Palkonya, Kovácshida, Dr.-Szabolcs = összesen 50. Szaporodás = 4

V. osztályuk: Beremend, Kórós, Aderjás, Kemse, Botyka, Katádfa, Csarnóta, Turony, Terehegy, Ipacsfa = 10. Szaporodás = 1.

IV. osztályuk: Old, Gordisa, Besencze, K.-Peterd, Dr.-Szabolcs = 5. Fogyas = 3.

II. osztályuk: Tótkeresztur = 1. Szaporodás = 1.

XVII. Az egyházkerület tanterve mindenütt életbe van léptetve.

XVIII. Nem képesített tanítók név és állomás szerint: Böszörményi Róza óvónői oklevéllel Nagy-Harsányban, Börzöli Gyula M.-Peterden, Récze Vilma okl. óvónő Turony, Bankós Irén óvónői oklevéllel Ipacsfa, Ferenczy Póli okl. óvónő Sósvertikén, Gaál László K.-Csányban. Lelkésztanító: Szívós Károly Hirics, Mészáros István Aderjás, Szücs István Hidvég, Bóna Sándor Márfa, Baditz György Szerdahely, Kovács Lajos kép. növ. Kovácshida, Szöllősi Antal Szent-Erzsébet. Összesen = 13.

XIX. A tanító fizetéséből csak Dr.-Fokon, Harkányban, Belvárdon, Matyon, Harasztiban, Oldon és Beremenden van tetemesebb hátralék.

XX. Tanszerekre legalább 8 koronát adott: Hirics, Luzsok, Szaporcza, K.-Csány, Sellye, Páprád, Markócz, Mindszent-Bogád, Okorág, Siklós, Kistótfalu, Gordisa, Maty, Harashti, Old, Beremend, Harkány, Viszló, Kovácshida, Nagy-Peterd, Katádfa, N.-Váty, Rózsafa, Dencsháza, Beczefa, Botyka, Szt.-Erzsébet, Csarnóta = 28.

XXI. A tanügyi kiadásokból jut egy lélekre: 2 kor. 60 fillér.

XXII. Az ötödéves tanítói korpótléket: a) Viszló, Raád, Csepel, Csehi, Dr.-Szabolcs, Harkány, N.-Peterd, Rózsafa, Katádfa, Dencsháza, Beczefa, Szaporcza, Tésenfa, Piski, Sámod, N.-Csány, Piskó, Vejti, Kemse, Zaláta, Kisszentmárton, Markócz, Páprád, Mindszent-Bogád, Mecske, Okorág, Marócsa, Dráva-Fok, Sellye, Bogdása, Maty, Beremend, Belvárd az államtól kapják. = 35.

b) Az egyháztól kapja: Botyka. = 1.

1. Az elégtelen osztályzatu belvárdi tanító Gaál István a törvényes eljárás megindítása végett a nt. egyhm. közgyűlésnek tisztelettel bejelentetik.

2. T. Kis Lajos »bőközi« kör-lelkész úr egyházmegyénkből való eltávozása miatt a körfelügyelőségről lemond. A mult évben megválasztott T. Farkas Emil lelkész úr a »szigetvidéki« körfelügyelőséget nem fogadta el.

3. A két üresedésben lévő körlelkészi állásra van szerencsénk a nt. egyh. megyei közgyűlésnek ajánlani: a »bőközi«-körbe T. Sebestyén Pál urat, a »szigetvidéki«-körbe T. Szöllősy Antal urat.

4. Fülöp József körmendi ev. ref. lelkész úr »Ev. ref. ker. vallastan« czimű művecskéjére a tanügyi bizottság bírálata a következő: E kis művet mindenben helyesnek, olcsónak és így a czélnek megfelelőnek találtuk; de összehasonlítva Nt Morvay Ferencz e. m. főjegyző, tanácsbíró urnak ily nemű művével, majd Főtiszt. Szász Károly püspök urunk »konfirmációi kátéjával« — benső értékét tekintve össze sem hasonlítható s nem üti meg velők szemben a mértéket; s így ezt Egyházkerületünkben az említettek mellőzésével nem használhatjuk. A szórványokban lakó hitsorsosainknak olcsósága, egyszerű nyelvezete, rövidsége miatt melegen ajánljuk, hol is a szülék maguk kénytelenek oktatni serdülő gyermekeiket a szent vallás igazságaira.

5. A tanügyi bizottságban indítvány tétetett az iránt, hogy az iskolák eddigi osztályozása teljesen mellőztessék a következő okok miatt:

1. Az iskolák osztályozása több egyházmegyében, sőt az egész dunántúli egyházkerületben biztos tudomás szerint eltöröltetett.

2. Semmiféle hivatalnokot nyilvánosan osztályozni nem szoktak.

3. A körfelügyelők az iskolák szellemi állapotáról a Nt. e. m. közgyűlésnek hű képet nem nyújthatnak, mert ehhez annyi fokozatot kellene megállapítani, a hány iskola van egy körben.

4. Lelkiismeretes tanító nem az osztályzatért tanít; a hanyagok úgy is bejelentendők.

5. Az iskolák osztályozása a tanítókat bizonyos kasztokra osztja, pedig a tanítók összetartása a tanügy érdekében kívánatos.

A tanügyi bizottság ez indítványt ebben az alakban elfogadhatónak nem tartja, mert felettes hatóságainknak feltétlenül ismernie kell minden kebelbeli iskola szellemi állapotát; a bizottság elegendőnek véli, ha a különböző osztályzatu iskolák nem névszerint, hanem csak számokban jönnek az e. m. közgyűlés jegyzőkönyvébe. Mégis az elégtelen osztályzatot nyert tanítók névszerint is megemlítendők. Ez minden mellékes érdek félretételével, sokkal hívebb képet nyújtana az iskolákról.

Ily értelemben az indítvány elfogadását a Nt. e. m. Közgyűlés becses figyelmébe melegen ajánljuk.

6. Az egyházmegyei rovatos ívek elfogyván, kérjük a Nt. e. m. közgyűlést, méltóztassék annak legalább 100 példánybani újra nyomtatását elrendelni.

K. m. f.

Kiss Lajos,

b. jegyző.

Czúcz Lajos,

b. elnök.

A jelentés statisztikai része tudomásul vétetik.

Az elégtelen osztályzatot nyert Gaál István belvárdi tanító ellen a fegyelmi eljárás megindításával az elnökség megbizatik.

Iskolakörfelügyelőkül a bőközi körbe: Sebestyén Pál dr. szabolcsi lelkész, a szigetvidéki körbe Szöllősi Antal szent-erzsébeti lelkész választattak meg.

A tanítási eredmény osztályozásának megváltoztatására vonatkozó javaslat nem fogadlatik el, hanem a régi gyakorlat ezután is érvényben marad.

Rovatos ívek nyomtatásával — a közpénztár terhére — tanügyi bizottság elnöke megbizatik.

25. Egyházkerületi képviselőkre a szavazatok

a délután megnyitandó ülés előtt a szavazatszedő bizottsághoz beadandók.

Az ülés d. u. 3 óráig felfüggesztetett.

26. Az ülés folytatólag

megnyitattott.

****27. Az egyházkerületi képviselők választására vonatkozólag**

e jegyzőkönyv 8. sz. a. kiküldött szavazatszedő-bizottság jegyzőkönyvét beterjeszti.

E jegyzőkönyv alapján kőrösi Nagy Imre egyházi, Varga Nagy István világi tagok egyházmegyénk részéről egyházkerületi képviselőül egy évi tartamra megválasztattak.

Igazolásukra s megbízó levélül e jegyzőkönyv szolgál.

28. Ráskó Mihály kis-peterdi, Baksai Gyula sámodi, Gy. Szabó László siklói és Csanádi János bissei újonnan választott tanítók

hivatkozással az e. t. 427. §-ára az egyházmegyei közgyűlés előtt a tanítói hivatalos esküt letették.

29. Olvastatott az egyh. megyei építkező bizottságnak az egyh. megyei szakértő közreműködésével szerkesztett utasítása a 2000 koronát meghaladó egyházi építkezések tárgyában, úgyszintén a vállalkozóval kötendő szerződés mintája.

A bemutatott utasítás és szerződési minta a közgyűlés által elfogadtatik s e közgyűlési jk. függelékeül kinyomatni rendeltetik, a 2000 koronán felül építkező egyházak azok pontos betartására és használatára utasíttatnak.

30. Olvastatott a Siklóson f. évi május hó 22-én megejtett kánonszerű egyházlátogatás alkalmával Zeke Lajos lelkésznek a visitációval szemben tanúsított viselkedése tárgyában felvett jegyzőkönyv. E jegyzőkönyv felolvasása után közvetlenül világi elnök beterjeszti Zeke Lajos lelkésznek, az e. megyei közgyűléshez intézett következő levelét: »Nagytiszteleti Egyházmegyei Közgyűlés! A f. évi május 22-én Siklóson tartott canonica visita alkalmából, a visita ünnepélyes bezárása után történt, hogy a jutalomügy tárgyalásakor egy sub alternusom azzal a súlyos váddal illetett, hogy én valami jegyzőkönyvet meghamisítottam volna, a melyen annyira megindultam, hogy kénytelen voltam mintegy magam elől menekülni, nehogy esetleges nyilatkozatommal valami botrányt idézzek elő, — tehát elvonultam családi szobámba, de az azután történeteket családom érdekében is, és minden tekintetben is mélyen sajnálom, s éppen azért, ha tán Nagytiszteletű Esperes úr akár személyében, akár hivatalos állásában e miatt sértve érezné magát, én egész reverentiával, és férfias őszinteséggel Tőle bocsánatot kérek, és egész ünnepélyességgel megkövetem « Ugy az egyházmegyét képviselő esperes, valamint

visitorator társa Morvay Ferencz főjegyző, kivel szemben Zeke Lajos a közgyűlés színe előtt élő szóval kijelentette, hogy bocsánat kérését Ő reá is természetszerűleg kiterjeszti, az elégtétellel megelégedvén,

ez ügyben a további intézkedésnek szüksége nem forog fenn.

31. Szöllősi Antal szigetvidéki és Sebestyén Pál böközi iskola körfelügyelő lelkészek

a közgyűlés színe előtt a hivatali esküt letették.

**** 32.** A különböző segélyalapokhoz benyújtott kérvények, az e végből kinevezett bizottság jegyzőkönyve alapján következőleg intéztettek el.

I. Közalaphoz.

Egyházak kérvényei.

1. Kémes, az egyház közszükségeinek fedezésére
kér 400 koronát.

Tekintettel tetemes adósságára ajánltatik 200 kor.

2. Pécs önfentartásra kér 1000 koronát.

Mint a szervezkedés nehézségeivel küzdő, fontos
missiói pont ajánltatik 1000 kor.

3. Nagy-Harsány, az államsegélypénztárhoz ajánltatván,
itt nem ajánltatik.

4. Rónádfa építkezésből származó adóssága törlesztésére
kér 300 koronát.

Mint kisebb népességű egyház ajánltatik 200 kor.

5. Sós-Vertike, tanítói lak átalakításából származott
adóssága törlesztésére kér 300 koronát.

A felhozott indokból ajánltatik 150 kor.

6. Szava, paplak építésből maradt adósságtörlesztésre
kér 800 koronát.

Mint csekély népességű, nagy egyházi terhet viselő
elszegényedett egyház ajánltatik 400 kor.

7. Viszló, toronyjavításra kér 1000 koronát.

Nagyobb szükségben lévő egyházakra való tekintetből
nem ajánltatik.

II. Államsegély-pénztárhoz vagy Baldácsy alaphoz.

a) *Egyházak kérvényei.*

1. Belvárd, templomjavításra felvett kölcsön törlesztésre 400 kor.

Mint más felekezetek közé ékelt, nagy egyházi terhet viselő egyház, a jelölt célra ajánltatik 200 kor.

2. Csehi, közszükségeinek fedezésére kér 200 koronát.

Mint megfogyott népességű, szegény és kis egyház ajánltatik 200 kor.

3. Czun, mivel kérvényét sem a gondnok, sem két presbyter nem írta alá,
nem ajánltatik.

4. Dráva-Fok, adósság törlesztésre kér 400 koronát.

Jelentékeny adósságára való tekintettel, mely a presbyt. jelentése szerint építkezésből származott, ajánltatik 200 kor.

5. Dráva-Szabolcs, adóterheinek csökkentésére kér 600 koronát.

Építkezésből származott adóssági terheinek csökkentésére ajánltatik 200 kor.

6. Garé, adósságtörlesztésre kér 200 koronát.

Mint más felekezetek közé ékelt, nagyon csekély népességű és nagy egyházi terhet viselő kis egyház, ajánltatik 150 kor.

7. Ipacsfa, önfentartásra kér 308 koronát.

Nagyobb szükségben levő egyházakra való tekintetből nem ajánltatik.

8. Katádfa, önfentartásra kér 350 koronát.

Ajánltatik 350 kor.

9. Nagy-Harsány, tornya és temploma megépítésére kér 600 koronát.

a jelzett célra ajánltatik 400 kor.

10. Nagy-Peterd, templom és torony renoválására kér 600 koronát.

A jelzett célra ajánltatik 200 kor.

11. Nagy-Váty, templom renoválásából származott adóssága törlesztésére kér 600 koronát.

Tetemes adósságára való tekintetből ajánltatik . 300 kor.

12. Sámod, építkezésből származott adóssága törlesztésére kér 300 koronát.

Ajánltatik 150 kor.

13. Tésenfa, egyházi adóterhek könnyítésére és iskolaépület javítására kér 400 koronát.

Mint csekély népességű és nagy egyházi adóterhet emelő szegény egyház, ajánltatik 200 kor.

14. Tótkeresztur, iskolaépület javítására kér 269 kor. 80 fillért.

Nagyon csekély népességére és exponált helyzetére való tekintetből ajánltatik 200 kor.

15. Túrony, közszükségei fedezésére kér 300 koronát.

Nagy egyházi terheire való tekintetből ajánltatik 200 kor.

16. Viszló, torony javításra kér 1000 koronát.

Nagyobb szükségben levő egyházakra való tekintetből nem ajánltatik.

b) *Lelkészek kérvényei.*

1. Aracs Gyula csehi lelkész, csekély fizetésének pótlására és gyermektanítással kér 300 koronát.

Csekély fizetésének pótlására ajánltatik 200 kor.

2. Bajó Károly, gordisai lelkész, csekély fizetésének és elemi csapások által okozott kárai pótlására kér 200 kor.

A felhozott indokokból ajánltatik 200 kor.

3. Barthalos Ödön, sósvertikei lelkész, csekély fizetésének pótlására és gyermektanítással kér 400 koronát.

Szegényebb folyamodókra való tekintetből nem ajánltatik.

4. Füstös János, botykai lelkész, adósságának törlesztésére kér 700 koronát.

Mint csekély fizetésű lelkész ajánltatik 200 kor.

5. Gödöllei József, m.-peterdi lelkész népes családjának fentartása, gyermektanítás és adóssága törlesztésére kér 400 koronát.

Szorult helyzetére való tekintetéből ajánltatik . 300 kor.

6. Horváth Antal pécsi h. lelkész, városi élet drágasága miatt elégtelen fizetésének pótlására kér 400 koronát.

A felhozott indokokból ajánltatik 200 kor.

7. Horváth Gyula, tésefai lelkész, csekély fizetésének és szenvedett kárainak pótlására és gyermektanítatásra kér 400 koronát.

A felsorolt indokokra való tekintetből ajánltatik 300 kor.

8. Kiss Lajos, csarnotai lelkész, csekély fizetésének pótlására kér 200 kor.

Ajánltatik 100 kor.

9. Kossa János, dencsházai lelkész, adósságának törlesztésére, tanítatásra, népes családjának fentartásához elégtelen fizetésének pótlására kér 400 kor.

A felsorolt indokokra való tekintetből ajánltatik 200 kor.

10. Kovács Sándor, kovácshidai lelkész, népes családjának fentartására, gyermektanítatás, 10 éves betegségének gyógyíttatására kér 300 kor.

Ajánltatik 200 kor.

11. Lutár Sándor, túronyi lelkész, csekély fizetésének pótlására, szorult anyagi helyzetére való tekintetből kér 400 kor.

Ajánltatik 300 kor.

12. Máté Balázs, kistótfalusi lelkész, csekély fizetésének pótlására és gyermektanítatásra kér 300 kor.

Ajánltatik 300 kor.

13. Molnár István, kis-szent-mártoni lelkész, csekély fizetése, nagy családja és két gyermek taníttatása indokából kér 300 kor.

Ajánltatik 300 kor.

14. Molnár István, csepei lelkész, 50 kitérés, hiveinek fizetéseképtelensége s szenvedett kárai folytán előállott adóssága törlesztésére kér 500 kor.

Mint első ízben folyamodó ajánltatik 200 kor.

15. Morvay Ferencz, nagy-vátyi lelkész, nejének huzamos gyógyíttatása, gyermekei taníttatásából származott adóssága törlesztésére és saját betegségének gyógyíttatására kér 200 kor.

Ajánltatik 200 kor.

16. Nagy István, bissei lelkész, fizetésének pótlására és agg korára való tekintetből kér 400 kor.

Ajánltatik 300 kor.

17. Pál József, piskói lelkész, súlyos kárai és két fia taníttatása indokából kér 400 kor.

Ajánltatik 200 kor.

18. Szarka János, rónádfai lelkész, csekély fizetésének pótlására és h. lelkésztartásra kér 300 kor.

Ajánltatik 200 kor.

19. Szívós Károly, hiricsi lelkész, csekély fizetésének pótlására és gyermektaníttatásra kér 400 kor.

Ajánltatik 200 kor.

20. Szücs Sándor, harkányi lelkész, csekély fizetése pótlására kér 300 kor.

Ajánltatik 200 kor.

21. Vitányi Bertalan, czúni lelkész csekély fizetésének pótlására kér 300 kor.

Ajánltatik 200 kor.

22. Biró László, tótkereszturi előkönyörgő, időközben e. megyénkből eltávozván, itt nem ajánltatik.

23. Fejes Zsigmond, n.-csányi előkönyörgő fiának tovább taníttatására kér 100 kor.

Ajánltatik 100 kor.

III. Özvegy lelkésznék és lelkészi árvák.

Egyházkerületi pénztárhoz és Baldácsy-alaphoz folyamodnak:

a) Békási Antalné, Berki Józsefné, Burgyán Sámuelné, Főző Lászlóné, Nagy Sándorné, Német Jánosné, Szentgyörgyi Józsefné, Svarkai Lajosné, Tóth Ferenczné, Vágó Dánielné, özvegy lelkésznék;

b) Bekő Hermin, Bekő Julia, Berki Gyula, Bogárdi Mészöly Erzsébet, Főző Jolán, Főző Marcsa, Munkácsi Gizella, lelkészi árvák, mindkét pénztárhoz ajánltatnak.

Özv. Szántó Jánosné kérvénye, minthogy időközben meghalt, tárgytalanná vált.

IV. Özvegy tanítónék és tanítói árvák.

Egyházkerületi pénztárhoz folyamodnak:

a) Boncz Istvánné, id. Lukács Sándorné, Lukács Sándorné, özvegy tanítónék,

b) Dobos Ida, tanítói árva, az egyh. kerületi pénztárhoz segélyre ajánltatnak.

33. A segélykérvényeket bíráló bíróság tagjaiul e tisztet eddig teljesített tagok választattak meg.

***34.** A kebelbeli lelkészi értekezletek tudomásvétel, s indítványaik felett határozathozatal céljából beterjesztik jegyzőkönyveiket.

I.

1. A Siklós-vidéki lelkészi kör 1900. évi ápril 23-án felvett jegyzőkönyve 6-ik pontjában, a lelkészi értekezletek látogatottabbá tétele végett arra kéri az egyházmegyét, hogy az értekezletre menő lelkészek részére az egyházakat 2 korona napidíj és kocsi-fuvar adására kötelezze.

Mivel a lelkészi értekezletek nem csupán a lelkészek érdekeit, de a közegyházi érdekeket is szolgálják, az egyházak az értekezletre menni akaró lelkészek részére, természetben kiszolgáltatandó kocsi fuvar adására köteleztetnek, a napidíjra vonatkozó javaslat nem fogadtatott el.

2. Ugyane jegyzőkönyv 7-ik pontjában arra kéri a közgyűlést, hogy a bor-lukma megváltása tárgyában hozott e. megyei határozat módosíttassék oda, hogy a kiknek boruk terem, a bor-lukmát természetben tartoznak megadni.

Az értekezlet ez indítványa felett a közgyűlés napirendre tér.

II.

A Sellye-vidéki egyházi értekezlet beterjeszti Sellyén 1900. évi aug. 8-án felvett jegyzőkönyvét, melynek 4-ik pontjában arra kéri a közgyűlést, hogy illetékes helyen hasson oda, hogy a vallásos hitélet fejlesztésének legnagyobb akadályát képező, népiskoláinkban használt Pap Károly-féle erkölcsstan küszöböltessék ki, s helyette más alkalmas tankönyv, vagy a Polgár Mihály által szerkesztett »Keresztén vallástan« című könyv erkölcsani része vétessék használatba.

Továbbá határozatilag kimondani kéri, hogy vallástani órákon minden iskolában a biblia is olvastassék, ismétlő iskolák főtantárgya az új testamentum legyen és hogy minden egyház a teljes bibliát és a »Koszoru« füzetait kötelezőleg beszerezze.

Az e. megyei közgyűlés, e jegyzőkönyvi pont alatt foglalt, a vallás erkölcsi és hitélet fejlesztésére irányult összes indítványokat örömmel fogadja és teszi magáévá. E végből határozatilag kimondja, hogy vallástani órákon a biblia, főként annak újtestamentomi része minden iskolában olvasandó, az ismétlők vallásos oktatásánál főszó az újtestamentomi részre fordítandó, és hogy minden egyház iskolai használatra a teljes bibliát szerezze meg. A »Koszoru« füzetek pedig megszerzésre ajánlatnak.

Együttal azon tiszteletteltjes kérelemmel járul a főtiszteletű egyh. kerületi közgyűlés elé, hogy méltóztassék az eddig használatban volt vallástani kézi könyveket revisio alá venni, s a czélt tévesztett Pap Károly-féle erkölccstan helyett, más alkalmas erkölccstan, avagy a Polgár féle »Keresztény vallás« erkölccstani részének népiskoláinkban használatba vételére nézve kegyesen intézkedni.

Ugyan ez az értekeztet a f. évi tavaszi gyűlésén az alapszabályok 7-ik §-ában foglalt 2 korona évi tagdíjat 1 koronára, a 8-ik §-ban foglalt 1 koronát 50 fillérre szállította le, és a 33-ik §-ban a közgyűlés tartására nézve úgy intézkedett, hogy ezentúl két gyűlés helyett csak egy gyűlés tartatik a tavaszi hónapokban, s kéri e módosítás tudomásul vételét.

jóváhagyó tudomásul vétetik.

35. Bemutattatott a felsőbaranyai ev. ref. egyh. megye lelkésztestülete Harkányban 1900. aug. 27-én tartott értekeztetének jkvé, melynek e) pontjával kapcsolatosan beterjeszti költségvetését mely szerint az 1896 után özvegységre jutott lelkésznek, illetőleg árvák segélymaximuma 1901-ik évtől kezdve, újabb költségvetés elkészítése s elfogadásáig 240 koronában állapittatik meg. E határozatnak az egyh. megyei jkvébe való felvételét kéri a csatolt költségvetéssel együtt.

Ugyanezen jkv f) pontjában az 1899. évben segélyezett lelk. özvegyek névsora hasonló czélból csatoltatik.

A kérelemnek hely adatik és a költségvetés, valamint a segélyezett özvegyek névsora e jkv. függelékül kinyomatni határoztatik.

36. A felsőbaranyai ev. ref. egyházmegyei tanítói testület betérjeszti 1900. évi aug. 9-én Vaiszlóban tartott gyűlésének jegyzőkönyvét, melynek 5-ik pontja szerint az egyházmegyei közgyűlésre képviselőkül Szücs Dániel és Sütő Pál küldettek ki.

Határozatot igénylő pontja nem lévén, tudomásul vétetik, Szücs Dániel és Sütő Pál, mint képviselők az elől kitett sorrendben már fentebb igazoltattak.

37. Gödöllei József magyar-peterdi lelkész Gyöngkőn IV. gymn. osztályt jeles eredménnyel végzett András fia részére; Szivós Károly hiricsi lelkész Csurgón III. gymn. osztályt jeles eredménnyel végzett Sándor fia részére; Máthé Balázs kistótfalui lelkész Nagy-Kőrösön V. gymn. osztályt jeles eredménnyel végzett Ákos fia részére; Losonczy Ferencz piskói tanító Kecskeméten gymn. I. osztályt jeles eredménnyel végzett Géza fia részére; Horváth Kálmán Kecskeméten gymn. IV. osztályt szintén jeles eredménnyel végzett tanuló a maga részére, az egyházmegyei ösztöndíj kiutalványozását kéri.

A közgyűlés az egyh. megyei ösztöndíjat, mint kecskeméti alumneusnak — szavazat többséggel — Horváth Kálmánnak utalványozza ki.

****38.** Esperes ur betérjeszti a más felekezetű és községi iskolákba járó református tankötelesek vallásos oktatásáról, a kánon-szerű egyházlátogatás alkalmával felvett kétrendbeli jegyzőkönyvet. Az első jegyzőkönyv szerint, mely felvétel Pécsett, 1900. évi május 9-én, két állami, két róm. kath. jellegű és a felső kereskedelmi iskolába 41, egy róm. kath., egy magán jellegű és egy községi polgári iskolába 16, inasiskolába 28, és az elemi iskolákba 84, s így összesen 169 növendék részesült vallásos oktatásban, mégis az apácák által vezetett polgári leányiskola internátusában levő két növendék kivételével, kikhez sem a lelkész be nem járhat, sem a növendékeket vallásos oktatásra ki nem bocsátják, hanem azt izenték, hogy küldjön be a lelkész könyvet, s majd az év végén vizsgázhatnak. A növendékek az inasok és a honvédhadapród-iskola növendékei kivételével, az imaterembe megjelentek vizsgálatra, s a meg-ejtett vizsgálat szerint jó, sőt dicséretes eredményt mutattak fel.

A honvédhadapród-iskola növendékei nem bocsátattak vizsgálatra, sőt az esperesi küldöttséget sem hajlandók katonai hatósági

engedély nélkül a kitűzött hittani órákon kívül bebocsátani az intézetbe. A második jegyzőkönyv szerint, mely felvétellett Siklóson, 1900. május 22-én, a polgári iskola növendékei két csoportra osztva, 22-én részesültek vallásos oktatásban, kik gondos tanításról és szép eredményről tettek tanuságot.

Esperes ur jelentése tudomásul vétetik, s a becsatolt jegyzőkönyvek azon tiszteletteljes kéréssel terjesztetnek fel a főtiszteletű egyh. ker. közgyűlés, s általa a mélt. convent elé, miszerint méltóztassék a hadügyi kormánytól odahatni, hogy a vallásos oktatás kellő ellenőrzése végett megjelent vizsgálóbizottság vagy az általa előre kitűzött időben minden előleges engedély nélkül bemehessen a katonai intézetbe, vagy a növendékek bocsátassanak ki a kitűzött órára valóságos vizsgára.

****39.** A rónádfai egyház presbitériumának és közgyűlésének azon határozata, a mely szerint az ottani lelkészi erdőalapot képező 323 frt 73 kr., vagyis 647 kor. 46 fill. az egyház által építkezésből folyó szükségleteinek fedezésére kölcsön vétessék,

helybenhagyatik. — Ezen határozat ft. egyh. ker. közgyűlés elé felterjesztetik s esperes úr a szabályszerű költség f. é. decz. hó 1-ig leendő kiállításának eszközzésével, valamint az e. m. közpénztárba leendő elhelyezésével megbízatik.

40. A dráva-foki anyaegyház presbyteriuma nevében Kovács János és társai azt kérik nt. esperes urhoz intézett kérvényükben: »hogy a magas lelkészi terménybeli fizetés beszüntettessék és helyette minden gyónó lélek után 1 frt 50 kr. egyházi adó vettessék reánk, fennmaradván lelkész urnak $\frac{2}{4}$ telke.«

Kérésük támogatására: »az egyházi adó elviselhetlenségének kívül csak azt a valószínűtlen állítást hozzák fel, hogy ellenesetben felekezetünk zöme más vallásra tér.

Ez egyoldalú kérvény, mely díjlevél módosításnak sem mondható, valamint az e. m. elnöksége részéről méltó visszautasításban részesült, úgy e. m. közgyűlésünk tárgyalásának alapját sem képezheti és az e. törv. 253. §-nak ezen kitételére való utalással, mely szerint: »A díjleveleken rendszerint csakis oly változások tehetők, a melyek az általok biztosított javadalmazásoknak csökkenését nem vonják maguk után,» mint törvénnyel ellenkező, egyszer s mindenkorra visszautasítottatik.

A presbyterium pedig, — mely az egyházi terhek elhordoz-

hatlanságát hozza fel okul, holott száz év előtt őseik e megterhel-
tetést önként vállalták magukra, s lukma rendszer mellett s a család-
tagok fogyásával az, az egyes egyháztagokra nemhogy nehezebbé,
sőt könnyebbé vált — az életviszonyokra is tekintettel — az idők
folyamán: mely esküjével összeférhetőnek tartotta azt, hogy ily
alaptalan ok felhozása mellett kitéréssel fenyegetőzzék, ami a lelki-
ismereti meggyőződés esetén kívül, meggyalázó és megbocsáthatlan,
mert Szentlélek ellen való bűn: — e tette jegyzőkönyvileg rosszal-
tatván — esküvel kötelezett s református hit és tiszta erkölcsiség
által parancsolt — megtartására s ez által helytelen lépésének jóvá-
tételére és helyrehozására utasíttatik.

****41.** A luzsoki egyház a luzsoki 85. sz. betétben foglalt s
tulajdonát képező I. 1—14. sorsz. a. foglalt urbéri birtok részleten-
kénti eladására vonatkozó összesen 10 (tiz) drb adás-vevési szerző-
désnek jóváhagyását kéri.

Ezen adás vevési szerződések, mint a melyek az egyház érdekei
szempontjából előnyösek, az egyh. megyei közgyűlés által jóvá-
hagyatnak, a jóváhagyási záradék rávezetésével esperes úr megbizatik
s ezen határozat ft. e. ker közgyűlés elé felterjesztetik.

A presbyterium és egyh. közgyűlés határozatának azon része,
mely szerint a befolyandó vételár, »földalap tőke« címen fentar-
tandó s kezelendő, tudomásul vétetik s ennek elhelyezése s bizto-
sítása tekintetében az ellenőrzéssel esperes úr megbizatik.

42. A nagyharsányi ev. ref. egyház toronyépítésre és a tem-
plom renoválására, a hívek által önként felajánlott 3624 korona be-
számításával, az állami egyenes adónak 50%-át vetette ki egyházi
adó gyanánt s kéri e kivetés egyházhatósági jóváhagyását.

A nagyharsányi ev. ref. egyház torony építésre és templom
renoválására 50%-os egyházi adó kivetése, — ugy a presbyterium,
mint a szabályszerű egyházi közgyűlés által is egyhangulag elfogad-
tatván, az egyházi törvények 18. §-a értelmében, az egyházmegyei
közgyűlés által is jóváhagyatik, és megerősíttetik.

43. A katád-fai legelőben letarolt fák árából a lelkészi és ta-
nitói javadalom javára eső 160 és 80 korona, összesen 240 korona
jogi természete és miként leendő felhasználása tekintetében a katád-
fai lelkész kérelme folytán

megállapíttatott, hogy ezen összegek a lelkész és tanító haszon-
élvezetére szolgáló tőkealapul tekintendők s fennálló rendszabályaink
értelmében, mint ilyenek helyezendők el és kezelendők.

44. A terehegyi egyház megüresült lelkészi állomását mindez ideig sem töltötte be. Oka ennek az, hogy a lelkészi díjlevelet nagy mértékben megakarja csorbitani. Határozatilag kimondták, hogy »kevesebb fizetéssel, új díjlevélre« akarnak lelkészt választani. Az elnökség jóakaratu utasítását, a csatlakozásra vagy a készpénzre változtatásra vonatkozólag, el nem fogadták, hanem a régi díjlevél következő változtatását kívánták:

1. Hogy a buza- és kukoricza-szedő nyolczada 15 liter legyen;
2. a bornak literje 8 kr. legyen, nemcsak 5 évig, hanem míg azt természetben nem leendenek képesek kiszolgáltatni;
3. a »tizenkét öl fa helyett 60 frt készpénzt ajánl.«

Ez ajánlata el nem fogadtatván, a 2400 korona értékű fizetés helyett, 1600 korona készpénzt ígérek, lakás és kert használatán kívül.

Díjlevelet nem terjesztenek be, a fizetés beszédésének módját nem ismertetik, minélfogva a betérjesztett ügyiratok, mindez ideig, csupán alkudozás természetével bírnak.

Egyházmegyei közgyűlésünk minden, a díjlevelek csorbitására vonatkozó törekvést, az e. törvény 253. §-ára való tekintettel egyszer s mindenkorra elutasít, ezzel kimondván azt is, hogy a terehegyi presbyterium fizetést csorbitó ajánlata a tárgyalás alapjául sem szolgálhat.

Nem fizetés leszállításáról, hanem a terhek arányosabb elosztásáról lehet csak szólni. Erre két módot ajánl az egyházmegye, az elnökség eljárását mindenben helyeselve, u. m.:

1. Terehegy társuljon Harkánynyal, melytől csak a múlt században vált el, — a rendszabályban megállapított módok szerint. — Vagy

2. Alakítsa át a lelkészi díjfizetést készpénzre, az e. m. elnökség utasítása szerint.

Ha 1901. évi február 1-ig e két eljárás egyikét sem alkalmaznak: a régi díjlevél teljes érvényben marad, s ha a presbyterium e díjlevelet — kötelességét megtagadva, — ki nem állítaná, felhatalmaztatik esperes úr a díjlevélnek a hiteles gyűjtemény alapján kiállítására, s a lelkész választásnak a törvényben előírt módon megindítására és végrehajtására.

A díjlevélnek, azonban, melyben a törvényes ürmérték szabatosan körül van írva, magyarázatnak van helye; a mennyiben az 1880-ban eszközölt megmérés csak a nyolczada tényleges állapotát

s nem azt jelenti, hogy díjlevél szerint mekkorának kellene lennie; miután a díjlevél első pontja szerint:

»1° minden pár fél kila búzát pozsonyi mérővel világosan meg van jelölve a pozsonyi mérő, mint szintén:

»2° minden pár 32 itcze bort = fél akót fizet«;

»3° minden pár egy nyolczada kukoriczát szemül«, tehát az itt félreérthetetlenül kifejezett ürmértékeket az 1874. évi VIII. t. cz. 9. §-a alapján kell átszámítani, s a pozsonyi méről 62·53 liternek, a nyolczadát 15·64 liternek, a félakót pedig 27·15 liternek számítani. S mivel a mértékek törvényes helyesbítésének változás idején van és lehet leghelyesebb alkalmá: a régi díjlevél fentartása esetén, az ürmértékek ekként helyesbitendők.

45. A marócsai leányegyház presbyteriuma a tanítói díjlevél némely pontjainak egyszerű törlését vagy nagymérvű csonkítását kérelmezi. Nevezetesen az eddig fizetett 92 negyed b. ölnyi tűzifa helyett 10 méter öl vegyes fát ajánlanak s a földek munkáját egyszerűen töröltetni óhajtják.

A tanítói fizetések a »Jelentő iv«-ben egyházilag, — az 1893. évi XXVI. t. cz. alapján a világi hatóság által országosan meglevén állapítva, s ez képezvén úgy a fizetések állami kiegészítésének, mint a tanítók nyugdíjjogosultságának alapját, azokon egyoldalú változtatást tenni sem az egyházi, sem a világi hatóság el nem tűr s meg nem engedhet. Különben is az egyházi törvény 435. §-ának utolsó kikezdése, mint az 1868. évi XXXVIII. t. cz. 143. §-ának ezen szavai: »E termények mennyisége egyszer meghatározottván, alább nem szállíthatók«, valamint ugyan e törvény 144. §-a a megállapított minimumnál nagyobb fizetések leszállítását határozottan tilalmazza: a marócsai presbyterium jogtalan és törvénybe ütköző kérelmével elutasíttatik s a régi díjlevél teljes érvényében fentartatik.

A díjlevél bárminő módosítása csakis az érték teljes biztosítása, illetve kárpótlása mellett lenne megengedhető, de csakis meggyőző okok mellett, melyek felhozását kérvényezők meg sem kísérelték.

46. A siklói ev. ref. iskolás növendékek számára tett vitás jutalomdíjak kiosztása tárgyában, az egyházmegyei közgyűlés a be-terjesztett iratok alapján a következő határozatot hozta:

Az olvasóköri által tett 200 koronás millenniumi alap kamata, az alapító levél értelmében minden évben szegénysorsu, jó magaviseletű és szorgalmas egy fi- és egy leánynövendéknek adandó, kiket arra a tanító jelöl ki. A Denke Lászlóné által tett 400 koronás

alapítvány kamata évenként, a tanítók meghallgatása után a presbytérium által kijelölt két legjobb tanuló leánynak adandó, kik tartoznak az évben az adományozó sirját tisztán tartani. E végből a tanítók kötelesek a jelöltek névsorát minden évben legkésőbb márczius 15-ig a presbytérium elé terjeszteni, a jutalmazandók kijelölhetése végett. A Joller-féle 200 koronás alapítvány nem lévén feltételekhez kötve, minek folytán annak kamata, a tanítók meghallgatása után a presbytérium által kijelölt tanulók közt, a s inténi általa meghatározott kulcs szerint lesz kiosztandó.

Az egyházmegyei közgyűlés felelősség terhe alatt utasítja a siklói presbytériumot, hogy a mult évben visszatartott s takarékbba tett 100 koronát járulékaival együtt a mult évben magukat arra érdemessé tett, a netalán f. évben is visszatartott kamatokat a f. évben arra érdemes növendékek közt, e határozat értelmében haladék nélkül ossza ki. Egyuttal a közgyűlés a siklói presbyteriumnak a jutalmak kiosztása tárgyában hozott, az alapító levelekkel ellenkező határozatát hatályon kívül helyezi, megsemmisíti.

****47.** Beterjesztetett jóváhagyás és megerősítés végett a bissei ev. ref. egyház kántortanítójának a ref. egyház presbyteriuma által 1900. évi május 27-én tartott gyűlésében módosítva kiállított díjlevele.

A szabály szerint kiállított díjlevél, a régivel összehasonlítottván, mivel értékcsökkenés nem mutatkozik jóváhagyatik s esperes ur felhatalmaztatik, hogy e végzés értelmében a díjlevelet megerősítő záradékkal ellátva, a főtiszteletű egyházkerületre felterjeszthesse.

48. A csepeli egyház 1896. évi magtárkezelő gondnokai ellen, a mult évi e. m. kgy. jkve 34. száma 5. pontja alatt közgazgatási bírósági eljárás rendeltetvén el: esperes ur, az ügy előkészítése végett, helyszini vizsgálatot rendelt el, melyet a számvevőszék teljesített.

E vizsgálat alapján a számvevőszék f. évi jul. 9-én tartott ülésében felvett jegyzőkönyve 7. száma alatt kijelenti: »hogy a számadások rendben vannak, az előző évben nehézményezett tételek részben kezelési hibából, részben a számadás helytelen szerkesztéséből származtak.«

A számvevőszék e határozata alapján, miután az egyházat anyagi kár nem érte s az ügy törvényszerűen rendeztetett, a további eljárást az egyházmegyei közgyűlés beszünteti s a csepeli egyház magtári számadásait az 1896—1899. évekről, a számvevőszék határozata alapján helybenhagyja.

****49.** A rózsafai egyház a megüresült lelkészi állás díjlevele rendezése, illetve módosítása céljából beterjeszti az esperes ur által megbízott küldöttség közbenjöttével elkészített új lelkészi díjlevelet 3 példányban, csatolván a hitelesített régi díjlevelet, a küldöttség eljárásáról felvett jegyzőkönyvet és az egyház-községi gyűlésnek a díjlevél elfogadásáról felvett jegyzőkönyvét. E szerint a rózsafai lelkész fizetése 1734 korona készpénz, a gondnok által évnegyedenként előre kiszolgáltatva, az eddig birt összes lelkészi földek haszonélvezete, lakással, kerttel; de az összes szolgálmányok törlesztével. kivévén a tűzifa befuvarozását. Egyuttal a lelkészi funkciók ingyenessé tételnek, a főt. egyházkerületi közgyűlés által megerősített határozatok értelmében.

A beterjesztett iratokból egyházmegyei közgyűlésünk örömmel győződött meg arról, hogy a rózsafai egyház tanácsa s egyház tagjai — ellentétben több egyháznak méltó megrovással találkozott azon törekvésével, mely szerint szegényebb sorsu öseik által megalapított s fenntartott díjleveleik csorbitását, azok értékének leszállítását, az egyházi élet épen nem kedvező helyzete mellett is szándékba venni protestáns buzgóságukkal s előljárói esküjökkel összeférhetőnek tartották; — megértve s áthatva ama szellemtől, mely egyházmegyénkben, közelebbről a fizetések rendezésére irányzott tervekben nyilatkozott meg: lelkészi díjlevelüket korszerűbbé tették s a teherviselést arányosították a nélkül, hogy a régi díjlevél hivatalosan megállapított értéke csorbulást szenvedett volna:

a beterjesztett díjlevelet ezennel jóváhagyja s megerősíti s elismerésének nyílt kifejezése mellett — az összes iratok csatolásával — e célból a főt. e. kerül. közgyűlésre felterjesztetni rendeli.

***50.** Dányi Gábor kis-csány-oszrói lelkész beterjeszti jelentését, mely szerint az ezen egyházban már 20 év óta szőnyegen levő iskolaügy kedvező befejezést nyert akként, hogy az 1899—1900-iki tanévtől kezdődőleg Oszróban állami iskola állíttatott fel, a melyre 1000 korona fizetéssel a volt kis-csány-oszrói tanító neveztetett ki, a nm. ministerium azon kijelentésével, hogy ezen állami iskolához mindenkor ev. reform. vallásu tanító fog kineveztetni, ki díjazás mellett a kántori teendőket is végezni fogja, ezen díjazás fejében évi 100 kor. fizetését pedig Oszró község vállalta magára, mégis az oszrói egyházrész által iskolaépítésre átengedett 6554 kor., továbbá

az oszrói egyház tulajdonát képező s az Oszró községnek használatul átengedett, az oszrói 7. sz. telek. betétben foglalt 618. hrsz. 1123 □ öl kiterjedésű föld haszonélvezete fejében; végül az oszrói állami iskolában a hitoktatás díjazása fejében a magas miniszterium 90 koronát engedélyezett. Az ekként különvált kis-csányi felekezeti iskola tanítójainak fizetése 332 kor. állami segély kieszközlése és biztosítása mellett 800 koronában állapított meg. Jelenti egyuttal, hogy a kis-csány-oszrói volt közös iskola és tanítói lak és melléképületekből az oszrói egyházrész 6000 koronával kifizettetett és pedig a kis-csányi közös birtokosság által, a mely összeget viszont 6554 koronára felszaporodva, Oszró község vette át és fektetett be az új állami iskola építésébe, a mire nézve Oszró község és az oszrói egyházrész között formászerű szerződés ugyan még eddig nem kötött, de az egyház jogai ezen összeg iránt ideiglenesen többrendbelileg biztosítva vannak.

Ezen jelentés egész terjedelmében helyeslő tudomásul vétetik, mégis a volt közös kis-csány-oszrói iskola épületből az oszrói egyházrésznek kifizetett s Oszró község által az állami iskola építésénél felhasznált 6554 kor. összegre nézve utasittatik kis-csány-oszrói lelkész úr s az oszrói presbyterium, hogy arra nézve formászerű átadási szerződés megkötését a kedvező alkalom elérkeztével eszközölje, a melyben az oszrói egyház résztulajdoni joga biztosítottassék.

****51.** A csepeli egyház a csepeli 3. sz. betétben foglalt II. 1. sorsz., 12. hrsz. 52. sz. ház, udvar és kertre vonatkozólag közte, mint eladó és Csepel község mint vevő között Csepelben 1900. évi június 24-én létrejött adásvevési szerződésnek, a mely szerint az egyház tulajdonát képező fenti ingatlan 1600 korona vételárért eladatik, jóváhagyását kérelmezi.

Ezen adás-vevési szerződés, mint a megejtett s minden irányban kiterjedő gondos vizsgálat szerint az egyház részére nézve előnyös, jóváhagyatik, a jóváhagyási záradéknak a szerződésre leendő vezetésével esperes úr megbizatik s ezen határozat egyh. törvényeink értelmében a ft. egyh. kerületre felterjesztetik.

Egyszersmind a csepeli egyház presbyteriuma felelőségére való figyelmeztetés mellett utasittatik, hogy a befolyandó vételárt, mint tőke alapot helyezze el, ezen elhelyezésről esperes urnak jelentést tegyen.

52. A kis-csány-oszrói presbiterium kis-csányi része arra kéri az egyh. megyei közgyűlést, hogy engedtessek meg a kis-csányi tanítói hivatal részére adományozott azon földek haszonbérbe adása, melyek a gazdáknak nem tagosított földjei közzé lettek egy tagban kimérve, hogy ez által az esetleg változó haszonélvező tanítók, minden évben egyenlő összegben nyerjék azok jövedelmét.

A kis-csány-oszrói presbiterium kis-csányi részének ezen kérelme teljesítették, felhatalmaztatván esperes úr, hogy a haszonbéri szerződést, ha az az egyházmegye e tekintetben hozott szabályainak szoros betartásával állíttatott ki, jogérvényesen megerősíthesse.

****53.** A kis-csány-oszrói társ-egyház kis-csányi presbiteriuma jóváhagyás és megerősítés végett beterjeszti a »Kis-csányi ev. ref. kántortanító díjlevelét« három példányban, a szabályoknak megfelelően kiállítva, egyházközségi gyűlési határozatot tartalmazó jegyzőkönyv kapcsában, s a régi kis-csány-oszrói tanítói-díjlevelet is mellékelve; melyből kitűnik, hogy a régi kis-csány-oszrói díjlevélben foglaltakból az egyes adófizetőket terhelő tételek csonkítatlanul maradtak.

Az állami segélylyel kiegészített, szabályainknak megfelelő módon kiállított díjlevelet egyházmegyei közgyűlésünk helybenhagyja és megerősíti.

E jegyzőkönyvi pont, felsőbb megerősítés végett, az iratok kapcsán a főt. e. ker. közgyűlés elé terjesztetik.

54. A dráva-palkonyai ev. ref. egyház presbiteriuma arra kéri az egyh. megyei közgyűlést, hogy a dráva-palkonyai tanítói fizetés — jelenleg a tanítói állomás üresedésben lévén — a folyó évtől kezdődőleg mindig szept. 1-től a következő évi szept. 1-ig számíttassék.

Az egyh. megyei közgyűlés tekintve azt, hogy az iskolai tanév szeptemberben kezdődik; tekintve, hogy a tanítói változások rendszerint akkor történnek; tekintve azt, hogy az elszámolás fizetés tekintetében előd és utód között szept. 1-én könnyen történhetik; a dráva-palkonyai egyház kérelmének helyet ad, s a tanítói fizetésnek ez évtől kezdve szeptember 1-étől való számítását jóváhagyja.

55. Czucz Lajos nagytótfalui lelkész arra kéri az egyh. megyei közgyűlést, hogy hagyja jóvá gyülekezetének presbiteriuma előtt tett engedményét, mely szerint ígéretéhez képest, tekintve gyülekezete létszámának részint kiköltözés, részint halálozás, de leg-

nagyobbrészt kitérés folytán történt nagymérvű megfogyatkozását: ott hivataloskodása ideje alatt a neki díjlevélileg biztosított, évenként járó 12 bécsi öl fa helyett, megelégszik 36 köbméter kemény tűzifával.

Czúcz Lajos nagytótfalui lelkész kérelmének az egyh. megyei közgyűlés csak annyiban ad helyet, hogy az általa, mint gyermektelen s jó anyagi viszonyok között levő lelkész által tett engedmény, a gyülekezetének adott nagylelkű évenkénti adománynak tekintetik, s mint ilyen vétetik tudomásul. Kijelenti egyben az e. megyei közgyűlés, hogy Czúcz Lajos lelkész ez adománya a nagytótfalui lelkészi díjlevélnek fafizetésre vonatkozó kötelező erejét nem érinti, s utódjára semminemű jogi következménnyel nem jár.

56. A kémesi presbyterium esperes úrnak a visitatio alatt tett azon kijelentésével, — melyszerint Vitányi Sándor községi tanítót, mint énekvezért, fennforgó körülményeinél fogva, t. i. míg betegsége tart, arra, hogy a hétköznapi istenitiszteleteken mindenkor személyesen jelenjék meg, ez időszerint nem kötelezheti, — meg nem elégedve: ügyét jegyzőkönyvi határozattal az egyházmegyei közgyűlés elé hozza, kérvén:

1. Hogy az egyh. megye semmi körülményt nem véve figyelembe, az ő kívánságukhoz képest intézkedjék, azaz, Vitányi Sándor énekvezért a hétköznapi isteni-tisztelet végzésére saját személyében kötelezze;

2. Egyenes akaratuk az, hogy nevezett énekvezér magát mással a temetéseknél se helyettesítse. Panaszolják

3. Hogy az iskolába őket be nem bocsátja;

4. Hogy az évszáró vizsgákat nem a templomban, hanem az iskolában tartja meg. Végül

5. arra kéri a nt. egyházmegyét, hogy ezen ügyben vizsgálatot elrendelni ne méltóztassék, hanem minden vizsgálat megejtése nélkül, hozzon az ő óhajtásuknak megfelelő ítéletet.

A jegyzőkönyvi kivonat alakjában beterjesztett panasz a panaszlók által aláírva nincs.

Az esperesi hivatal által fegyelmi panasz gyanánt kezelt s vizsgálat mellőzésével becsomózott iratok, ügyész ur indítványára, egyházmegyei közgyűlésünk elé utaltattak az e. törv. 41. §. e) pontjára való hivatkozással.

De el kell fogadni saját illetékességünket sokkal inkább azért, mivel ez a különös panasz, mely az énekvezértől fel az e. megyei közgyűlésig, mindenkinek maga írja elő a teendőt, s feltétlenül a maga kedve szerént való, egyoldalu intézkedést kíván: voltaképen nt. esperes ur egyházlátogatás alkalmával tett intézkedése ellen intézett vád és felebbezés.

A panaszlott tanító feleletéből, melyet orvosi bizonyítvánnyal is erősít, kitűnik, hogy öt évek óta tartó neurastheniája folytán orvosok tiltották el a templomi és temetési functiók végzésétől s hogy a femető kántor-helyettes fuvarjával csak akkor terhelte a feleket, ha azok saját választásuk szerint hoztak énekvezért: nt. esperes ur canonica-visitai az az intézkedése, hogy a beteg kántort a teendők személyes végzésére nem kötelezte, már csak emberiesség szempontjából is helyeseltetik s a kémesi presbyterium nem tárgyalagos, mert nem bizonyított, sőt a bizonyító eljárás elől elvonni kívánt s így egyoldalu, — emellett részben nem az énekvezérre vonatkozó, részben jogosulatlan panaszával elutasittatik; figyelemztetvén arra, hogy a községi iskolákba beléphetés jogosultságát nem a tanító, hanem a törvény szabja meg, — az évfárá vizsgák helye felől való panaszukkal pedig a helyi, községi iskolaszékhez forduljanak.

★★ 57. A sámodi egyház presbitériuma 1900. évi jul. 8-án hozott határozatának jóváhagyását kéri, melylyel az egyház részéről beleegyezés nyilvánittatik, hogy a sámodi 6. sz. telek-betétben I. lelkészi javadalom czimén 17. sorsz. a. »a közlegelőből járó ^{24/468} rész« és II. tanítói javadalom czimén 7. sorsz. a. »a közlegelőből járó ^{12/468} rész« az egyház tulajdonául bevezetett ingatlanok, miután ezen telek-bejegyzés tévedésen alapul; mert a lelkészi javadalom legelő-illetménye ugyancsak fenti betétben I. II. sorsz. a. 10., 1. hrsz. a. birtokrészletben s a tanítói legelő-illetménye II. 5. sorsz. a. 1039. hrsz. birtokrészletben kiadatott s azokban bennök foglaltatik, a sámodi közös birtokosság, mint jogos tulajdonos javára tulajdonába bocsáttassék s azok tulajdonjoga azokra telek bekebeleztessek.

A sámodi egyház presbiteriumának fenti határozata jóváhagyatik, esperes úr megbizatik, hogy a telek bekebelezésére alkalmas okmány elkészítése után, arra ezen jóváhagyást rávezesse, mégis tekintettel arra, hogy viszont az egyház jogos tulajdonát képező régi és új temető a telekkönyvileg a község tulajdonául van bevezetve, utasittatik a presbyterium, hogy egyideűleg a temetőre nézve

az egyház tulajdonjogának biztosításáról gondoskodjék s e tekintetben az ellenőrzéssel esperes úr megbíztatik.

Jelen határozat egyh. törvényeink értelmében a ft. gyházkerületi közgyűlés elé terjesztendő.

****58.** Salamon Gyula, kis-szent-mártoni tanító az államsegély felemeléseért a közoktatási kormányhoz azon az okon folytatózott, mivel az annak kiutalásakor számbavett 35 tanítványok száma azóta 16-ra apadt. Kérvénye, véleményezés céljából, Baranyavármegye közigazgatási bizottságához tétetvén le, az 1899. évi febr. hó 14-én kelt 193. számú felterjesztésében nemcsak hogy a felemelést nem javasolta, sőt inkább a tanítványok lepadt számára való tekintettel, a folyósított államsegélynek az új cyclusra való beszüntetését s a kis-szt.-mártoni iskolaköteleseknek Hiricshez, vagy Hidvéghez való csatolását ajánlotta. Mely vélemény indokolását a közokt. kormány 16971/99. sz. 1899. április 10-én kelt rendeletével magáévá tévén, a kérelmet teljesíthetőnek nem találta. A kir. tanfelügyelőség pedig 1900. január hó 21-én kelt 272. sz. levelében arról értesíti a kis-szent-mártoni iskolaszék elnökét, hogy az államsegély kiállított nyugtáit nem láttamozhatja, mivel a Miniszter idézett rendeletére való tekintettel, az államsegély az 1899. év végével beszünttetett.

Azonban — mivel az iskola még beszüntetve s más község iskolájához csatolva nincs — az államsegélyt és korpótlékot az iskolaszék vagy a tanító kérelmezheti.

A tanító értesíti esperes urat, hogy ez irányban kérvényezett s hogy kérvényét a tanfelügyelőség pártolólag terjesztette fel, a mely a kir. tanfelügyelő f. évi jul. 26-án kelt hivatalos értesítésével is igazolva van.

Egyházmegyei közgyűlésünk megütközéssel értesül az iratokból arról, hogy a kérdéses tanító fizetésének nagyobb részét tevő államsegély ily okból lőn beszüntetve, annak a tanítónak idejében, ki e díjlevélre volt megválasztva, s ki e fizetés elvonásával, mely 1900. január 1 óta tart, a megélhetés feltételeitől lőn fegyelmi eljárás nélkül megfosztva és azon aggodalmának ad kifejezést, hogy ily módon államsegélyes tanítói állásainkra, a bizonytalanság miatt majd tanítót sem kaphatunk; mert hiszen 2—300 lelket számláló köz-

ségeinkben időnként, a születések változó arányszáma szerint, a tanítványok száma is természetsszerűleg alább szállhat a harminczon s apró egyházaink nagy részénél, a tanügy kimondhatatlan kárára ismétlődhetik a tanító fizetésének, s a mi ezzel egyre megy, az iskolának beszüntetése. Azért kénytelen kimondani, hogy a kir. tanfelügyelő információját helyesnek el nem ismerheti, s ha szinte a tanító kérelme megtagadását a további kiegészítés tárgyában, az évről-évre változó számra tekintettel elfogadhatónak tartja is: az államsegély teljes megvonásának orvoslását kívánja.

És bár a tanítónak remény nyújtott is, mindamellet e jegyzőkönyv alapján, tisztelettel kérjük a főt. e. ker. közgyűlést, miszerint a magas kormányhoz felterjesztést intézni méltóztassék, nemcsak a fenforgó esetben támogatva az önfentartása alapján megtámadott tanító ügyét, hanem egyszersmind kérve azt, hogy a már egyszer kiutalt államsegélyt időközben és ily indok alapján sehol, a tanügy jól felfogott érdekében beszüntetni ne méltóztassék.

***59.** Zaláti lelkész Nagy Bertalan betérjeszti a főtiszt. egyházkerülethez intézett kérvényét, melyben az 1898. évi egyházmegyei közgyűlés jkvi 14. sz. a. ajánlott engedmények keresztülvitele folytán szenvedett veszteségeinek az államsegélypénztárból leendő teljes kárpótlását kéri.

A kérvény felterjesztetik a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre.

***60.** Kimiti László iványi-i és Nagy István bissei elaggott lelkészek arra kéri az egyh. megyei közgyűlést, hogy befolyását érvényesítse a tekintetben, hogy a főtiszt. egyházkerület 1899. évi kgy. jkvi 34. sz. a. hozott határozata a rászolgált és rászorult agg és tehetetlen lelkészek javára foganatosíttassék.

Az e. megye tekintve úgy Kimiti László iványi-i, valamint Nagy István bissei lelkész előhaladott életkorát, aggkorral járó gyengeségüket, mely képtelenné teszi őket az istenitisztelet végzésére: őket állandóan segédlelkész tartására kötelezi, mint a kik közül különben is az előbb megnevezett már 4 év, az utóbb megnevezett pedig több mint 25 év óta testi és lelki gyengeségükre való tekintetből állandóan s.-lelkész igénybevételére voltak utalva.

Ezzel kapcsolatosan mély tisztelettel kéri a főtiszt. egyh. kerületet, hogy az 1899. évi egyh. kerületi közgyűlés jkvi 34. számú pont határozata egészítettessék ki, annak határozott kimondásával: hogy a segédlelkészek első sorban gyakorló segédlelkészekül alkal-

mazandók s csak ha e szükséglet teljesen fedezve van, vállalhatnak h.-tanári, tanító-kápláni, nevelői stb. állást, hogy az a s.-lelkész, ki e rendelkezésnek eleget tenni vonakodik, vagy az alól kibuvót keres, a kápláni sorrendből törölendő; hogy theol. intézeti növendék helyettes lelkészül semmi körülmények között nem — csupán s. lelkészül s oly helyeken alkalmazható, hol inkább csak papolóra van szükség.

61. Morvay Ferencz azon indítványt terjeszti az egyh. megyei közgyűlés elé, hogy az esperesi jelentés külön lenyomatának költsége ezentúl ne számítassék az egyh. megyei jegyzőkönyvek árához s ezzel is ne terheltesse az egyházak, hanem fizesse az egyh. megyei közpénztár.

Az indítvány az ügyrend értelmében kiadatik az egyh. megyei számvevőszéknek és egyh. megyei közpénztárnoknak véleményes jelentéstételre s az indítvány a jövő gyűlés napirendjére kitűzetik.

62. Több tárgy nem lévén

az egyh. megyei közgyűlés bezáratott.

Morvay Ferencz,

e. m. papi főjegyző.

Ádám András,

gondnok.

**Nagy Imre,
Aracs Gyula,**

e. m. aljegyzők.

Czúcz Lajos,

e. m. papi,

Kovács István,

vil. tanácsbírák.

II.

Egyházi bíróság jegyzőkönyve.

Felvétetett Harkányban, 1900. aug. 29-én. Jelenvoltak: Dányi Gábor esperes és Ádám András gondnok elnöklete alatt: Bosznai Sándor, Dombi Vincze, Morvay Ferencz, Fejes Sándor, Iványos Soma, Czúcz Lajos egyházi, Varga Nagy István, Kovács István, Pakuszy Gyula, Fazekas Sándor, Benkő Gyula és Nagy Károly világi tanácsbírák, Aracs Gyula jegyző.

1. Az időszaki tanács tagjaiul:

Morvay Ferencz, Fejes Sándor, Fazekas Sándor mint rendes, Bosznai Sándor, Nagy Károly és Kovács István mint póttagok választattak meg.

a) Fegyelmi bírósági ügyek.

2. Molnár István csepeli lelkész ellen, a felső baranyai ev. ref. egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróságnak 1899. évi aug. 23-án 9-ik szám alatt hozott s a dunamelléki ev. ref. egyházkerületi bíróság 1899. okt. 25-én 9-ik szám alatt helyben hagyott ítéletével megszabott feddés fegyelmi büntetés, Dányi Gábor esperes, mint egyházi elnök által, a bíróság jelentésében fogatosított.

3. Mikola Ferencz és Balog János kis-harsányi lakosok által, Somodi József kis-harsányi lelkész ellen lukma-ügyben beadott panaszok tárgyában, az e. megyei fegyelmi bíróság a következőleg

H a t á r o z o t t :

A fegyelmi bíróság magáévá teszi az elnökség megszüntető határozatát s a panaszt mint fegyelmi eljárásra alkalmatlant félreteszi, mert: a fegyelmi eljárás megindítására kellő alap nincs s mert a vizsgálattól semmi eredményt nem vár.

4. Tárgyaltatott a siklói ev. ref. presbyterium által Szücs Dániel, siklói tanító ellen hivatalból folyamatba tett fegyelmi bírósági ügy, melyre nézve a szabályszerű tárgyalás megtartása s ügyész véleménye meghallgatása után az egyházi megyei fegyelmi bíróság a következő végzést hozta:

V é g z é s :

Az egyházmegyei fegyelmi bíróság jelen ügyben a további eljárást megszünteti.

I n d o k o k :

A II., III., V., VI., VII., VIII. pontokra nézve meg kellett szüntetni az eljárást, az egyházi törvények 404. §-a alapján, mivel ezen esetek 3 év előtt, sőt részben 10—20 év előtt történtek s így azok büntethetősége elévült.

A mi az I. alatti Kósa József, IV. alatti Csernics Juli-féle eseteket illeti, ezekben azért szüntettetett meg az eljárás, mivel ezekre vonatkozólag az egyházmegyei ügyész a vádat elejtette, a presbyteriumot képviselő lelkész a vádat fenn nem tartotta s a szülék sem emeltek vádat, e nélkül pedig az eljárás nem folytatható.

5. Tárgyalás alá vétetett felelősség folytán, a siklói presbyteriumnak Szücs Dánielt megdorgáló határozata, melyre nézve a

szabályszerű tárgyalás megtartása s ügyész véleménye meghallgatása után, az egyházmegyei fegyelmi bíróság a következőleg határozott:

V é g z é s :

Az egyházmegyei fegyelmi bíróság jelen ügy felülvizsgálatát mellőzi ;

M e r t :

Szücs Dániel a siklósi presbytérium, mint egyházközségi fegyelmi bíróság végzése elleni felfolyamodását visszavonta, mi után egy későbbi jegyzőkönyvben a presbytérium kijelentette, hogy Szücs Dániel felett nem akar fegyelmileg itélkezni, csak az egyházi törvények 102. §-ában foglalt kötelességére, a növendékeivel való szelidebb bánásmódra akarta figye'meztetni, ez okból az ügy felülvizsgálására nincs szükség.

6. Tárgyalás alá vétetett a csepeli presbyterium és Molnár István lelkész által Szigeti Károly csepeli tanító ellen folyamatba tett fegyelmi bírósági ügy, melyre nézve a szabályszerű tárgyalás megtartása s ügyész véleményének meghallgatása után a felső-baranyai ev. ref. egyházmegye fegyelmi bírósága a következőleg

I t é l t :

Az egyházmegyei fegyelmi bíróság Szigeti Károly csepeli tanítót, az egyházi törvények 301. §. 3. 7. és 10-ik pontjaiba ütköző fegyelmi vétségben bűnösnek mondja ki és ezért a 303. §. c) pontja alapján, a felső-baranyai ev. ref. egyházmegyei tanítói özvegy árva gyámpénztár javára 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizetendő huszonöt (25) korona pénzbírságra itéli.

Az eljárás folyamán felmerült 46 korona 83 fillér eljárási költséget panaszos felek terhére utalja.

A többi vádpontokra vonatkozólag, bizonyítékok hiányában vádlottat a vád alól felmenti.

I n d o k o k :

Szigeti Károly beismerte, hogy 1899. évi 6-év napján délután elment a helybeli korcsmába, s egész éjjel ott mulatott, s másnap ujév napján mámoros állapotban ment a templomba, s e miatt a kántori teendőket végezni nem volt képes. E magaviselete vádlottnak az egyházi törvények 301. §-a 3., 7. és 10. pontjaiba ütköző

fegyelmi vétséget képez. A többi pontokban foglalt vádak alól fel kellett vádlottat menteni, mert azokra nézve bizonyíték beszerezhető nem volt.

A mi a költséget illeti, azokat a panaszos felek terhére kellett utalni, a mennyiben a marasztalás tárgyát képező esetre vonatkozólag vádlott már nyilatkozatában teljes beismerésben volt, s e miatt vizsgálatra szükség nem volt.

A többire nézve pedig vádlott fel lett mentve.

Ez ítélet — panaszos, panaszlott és ügyész megnyugodván — jogerőre emelkedett.

b) Közigazgatási bírósági ügyek.

7. Tárgyalás alá vétetett Ferenczi Apollónia tanítónő által a sósvertikei ref. egyház ellen fafizetési ügyben folyamatba tett közigazgatási ügy, melyre vonatkozólag a szabályszerű tárgyalás után a bíróság következőleg

I t é l t:

Ferenczi Apollónia sósvertikei tanítónő keresetével elutasítatik. A sósvertikei egyház utasítatik, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 3 hónap alatt az eljárást indítsa meg arra nézve és kérelmezze, hogy a tanítói fizetés az állam által 1898-ban megállapított díjlevél alapján 800 koronára kiegészíttessék. Ennek elmulasztása esetén a sósvertikei egyház kötelezve lesz a 800 korona fizetésig hiányzó 64 korona fizetésére.

Költség nem lévén, e tekintetben ítélethozatal szüksége nem forog fenn.

I n d o k o k.

Panaszos keresetét az 1893. okt. 2-án Oszróban a járási főszolgabíró közbejöttével a sósvertikei járandóság megállapítása tárgyában felvett jkvre alapítja, melynek 2. i) pontja alatt ez áll: »a hitközségtől évente 5 méter öl kemény hasábfá á 8 frt. = 40 frt.« Tekintve azonban azt, hogy a sósvertikei tanítói díjlevél csak 1898. évben állapított meg s ebben az 5 öl fáról szó sincs, 1898 előtti időkből pedig tanítói díjlevél az esperesi irattárban nincs; tekintve továbbá azt, hogy az Oszróban felvett jkvben előforduló 5 öl fa, mint ez a tárgyalás folyamán kitűnt, csak azon faizási jognak egyenértékékepen van felvéve, mely szerint a szülők a korábbi fabőség idején megengedték, hogy a s. tanítók a tanterem fűtésére minden iskolás után beszolgáltatott fa feleslegéből saját szobájukat is fűthessék, de a mely engedményt a szülők most, midőn pénzül fizetik

a tanterem fűtésére szükséges faárát — nem hajlandók megadni, és a díjlevélben kötelezett járandóságon felül a presbyterium se hajlandó többet fizetni, a díjlevélben pedig 5 öl fa járandóság nincs biztosítva :

Ferenczi Apollonia keresetével elutasítandó volt.

A követelés megítélésére nem szolgálhatott döntő indokul azon körülmény sem, mely szerint, midőn panaszos fizetése államsegéllyel 800 koronára kiegészítetett, a miniszterium nem a díjlevél hanem az 1893. jkv. alapján engedélyezte az államsegélyt s így tényleg az 5 öl fa hijával kapja azt, mert a díjlevélben csak nyerendő államsegélyről van szó, az összeg meghatározása nélkül.

Az 1893. évi XYVI. t. cz. és a hozzá csatolt miniszteri utasítás kötelezi az iskola fentartót, hogy ha elháríthatlan körülmények folytán a tanítói fizetés csökken, a fizetésnek 800 koronáig leendő állami kiegészítése végett 3 hónap alatt tegye meg a kellő lépéseket. Az elháríthatlan körülmény pedig ez ítélettel beállott, ezért kellett a sósvertikei egyházat a kiegészítés elnyerésére irányuló lépések megtételére kötelezni.

Jelen ítélet a felek előtt élő szóval nyomban kihirdettetett.

8. Tárgyaltatott ifj. Horváth József és Bekő Béla tanító között a bogdásai tanítói fizetés tárgyában kötött egyezség, melyre nézve a bíróság a következő határozatot hozta:

V é g z é s :

Az egyházmegyei közigazgatósági bíróság az elébe terjesztett egyezséghez hozzájárul s Bekő Béla bogdásai tanítót kötelezi, hogy a 116 korona hátralékot — különben végrehajtás terhe alatt — ifj. Horváth Józsefnek fizesse ki.

9. Bagaméri Károly raádi tanító által a raádi egyház ellen rét ügyben folyamatba tett keresetére nézve a szabályszerű tárgyalás megtartása után a bíróság következőleg

I t é l t :

Bagaméri Károly raádi tanító keresetével elutasítatik ; az okiratok hitelesítése körül felmerült 4 korona 20 fillér költségben elmarasztaltatik, köteleztetvén az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt — különbeni végrehajtás terhe melletti megfizetésére.

I n d o k o k :

Raád községnek az uradalommal 1862. évben kötött hiteles másolatban becsatolt egyezségéből kitűnik, hogy az I-ső pont alatt a tanító $\frac{4}{8}$ telket, vagyis a III pontban 16 holdat kap. A tanítói birtok, a becsatolt telekkönyvi kimutatás szerint $16 \frac{61}{100}$ hold, melyből $\frac{61}{100}$ hold régi birtok. Eszerint tehát a régi birtok a kegyadományban benne foglaltatik.

A faiskola a község tulajdonát képezvén, annak kezelését arra bízta, ki azt szabályszerűleg teljesíti, s a kérelmezett rét és faiskola között semmi kapcsolat nincs, s a faiskola fölött az egyházi hatóság nem rendelkezhetik. Ennélfogva Bagaméri Károly panaszost keresetével elutasítani kellett. A költségekben, mint vesztes fél, panaszos elmarasztalandó volt.

Az ítélet felek előtt kihirdettetvén, Bagaméri Károly felebbezést jelentett be.

10. A felsőbaranyai ev. ref. egyházmegye közigazgatási bírósága Lutár Sándor turonyi lelkész 2 rendbeli keresetére nézve, a szabályszerű tárgyalás után következőleg

I t é l t :

Lutár Sándor mindkét keresetével elutasíttatik. Költség nem lévén, e tekintetben ítélethozatal szüksége nem forog fenn.

I n d o k o k :

A szolgálmányok hanyag, pontatlan, teljesítéséből eredő kárai panaszosnak megállapíthatók nem voltak, mivel sem szakértő, sem bizottság kiküldésére, — mely a kárt megállapíthatta volna, — panaszos költségelőleget nem tett le.

A szolgálmányok megváltására vonatkozó egyezség megállapításába az egyházmegyei bíróság nem mehetett bele, miután az egyház képviselői a becsatolt jkvi. kivonat tanúsága szerint, erre meghatalmazva nem lettek. Miután azonban a megváltásra nézve az egyház képviselőinek a tárgyalás során tett nyilatkozataik szerint is hajlandóság van, e hajlandóság őszinteségét bizonyítsák be azzal, hogy a presbyterium a lelkészszel egyetértőleg állapítsa meg a váltás árakat.

Panaszos beismeréséből s az egyház küldötteinek a tárgyalás folyamán tett kijelentéseikből kitűnt az, hogy az úrvacsorai kenyeret már nagyon rég időktől fogva, úgy panaszos, mint hivatali elődei a 4-ik nyolczada buza tetézéséért díjtalanul süttették. Ellenkező gya-

korlatról pedig tudomás nincs. Ezekért panaszost mindkét keresetével elutasítani kellett.

Az ítélet kihirdettetvén felek abba megnyugodtak.

11. Szücs Dániel siklói tanító korpótlék ügyben beadott keresete tárgyában a bíróság a szabályszerű tárgyalás megtartása után a következőleg

I t é l t:

A siklói ref. egyház köteleztetik Szücs Dániel siklói tanítónak 25 koronát az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt — különbeni végrehajtás terhe mellett — megfizetni.

I n d o k o k:

A siklói egyház mivel sem igazolta azt, hogy kérvényét — a siklói tanítót Szücs Dánielt 1898. október 1-től, decz. 31-ig megillető korpótléknak az állam általi fedezése céljából — kellő időben beadta volna, eleget téve ezzel az 1899. jan. 14-éről kelt 2891. számú miniszteri rendeletnek. Ezzel a Siklói egyház, mint iskola fentartó a törvény erejénél fogva kötelezve lett a hiányzó korpótlék fedezésére.

12. Tésenfai lakos Fa Lajos egyházadózási tárgyban beadott fellebbezési ügye.

Miután Fa Lajos időközben meghalt, örökösei a fellebbezést visszavonták — beszünttetetett.

****13.** A felsőbaranyai ref. egyházmegye közigazgatási bírósága Salamon Gyula kis-szent-mártoni tanító keresete tárgyában, a szabályszerű tárgyalás megtartása után következőleg

I t é l t:

A kisszentmártoni ref. egyház köteleztetik Salamon Gyula tanítónak 2 marha és 4 sertés legeltetési joga fejében a folyó 1900. évre 12 koronának, az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatti megfizetésére; a tanító földek határán levő összes fák kivágandók, az azokból befolyó összeg takarékpénztárilag kezelendő s kamatai a tanítói jövedelem gyarapítására fordítandók, az államsegély elnyerésére irányuló kérelem, az egyházmegyei közgyűlés által már elhatároztatván, az egyház utasittatik, hogy e tekintetben a maga részéről is a szükséges lépéseket tegye meg; panaszosnak beadványában használt hangja rosszsallatik.

I n d o k o k :

A díjlevélben világosan 2 marhára és 4 sertésre való legeltetés van felajánlva, biztosítva, minden megszorítás nélkül s ebből következik, ha a tanítónak magának jószága nincs, e jogot értékesítheti. A multban panaszos e joga érvényesítését nem követelvén, csupán ez évré lehetett és kellett azt megállapítani.

A földet határoló nyárfák káros voltát a becsatolt szakértői vélemény igazolja, azért azok kivágatása elrendelendő volt.

Panaszos beadványában oly hangot használ, mely a felsőbbbség iránti köteles tiszteletnek és tisztességtudásnak nem felel meg.

Költség nem lévén, e tekintetben ítélelhozatal szüksége nem forgott fenn.

Az ítélet nyomban kihirdettetvén, ellene az egyház képviselői fellebbezésüket bejelentették.

14. Az egyházmegyei közigazgatási bíróság a monosokori leány-egyháznak az okorági anya-egyházzal leendő társulása tárgyában következőleg

H a t á r o z o t t :

Az egyházmegyei közigazgatási bíróság ezen ügyben — tekintettel arra, hogy a társegyházzá alakulást úgy a monosokori leány — mint az okorági anyaegyház elvben elfogadta s közöttük csupán a jogok és költségek megállapítása tekintetében nem sikerült az egyezés, — az egyházi törvények 12. §-a értelmében magát illetékesnek mondja ki s a társulás feltételeit a betérjesztett s tárgyalás alapjául szolgáló tervezetnek megfelelőleg a következőkben állapítja meg.

I. CZIKK.

Az isteni tisztelet s iskoláztatás módja.

Okorág anyaegyház és Monosokor főkegyház társegyházaknak nyilváníttatnak.

A közös lelkész és közös tanító Okorágon székelnek. Érintetlenül hagyatván Okorágra nézve az isteni tisztelet azon rende, melynél fogva minden vásár- és ünnepnapon délelőtt s délután, nemkülönben hétköznapi isteni tisztelet szokott tartatni. Az isteni tisztelet rende Monosokorra nézve következőleg állapíttatik meg: Monosokoron a ref. templomban minden 4-ik vasárnap a lelkész, s ahhoz két hétre csak délután a tanító isteni tiszteletet tart. Az aratási s szüreti Urvacsora osztás azon 4-ik vasárnapra teendő, midőn a lelkész különben is köteles Monosokoron isteni tiszteletet tartani.

Karácsony, Husvét és Pünkösd 2-ik napján is, de csak délelőtt, Monosokoron isteni tiszteletet tart, de mégis azon megszorítással, hogy ha az nem a 4-ik vasárnap illetve hétfő volna, akkor ez a legközelebbi monosokori 4-ik vasárnapi isteni tisztelet elhagyásával egyenlitendő ki. A mely napokon Monosokoron isteni tisztelet nem tartatik, szabadságukban áll a monosokori ref. hiveknek az okorági ev. ref. templomban tartandó isteni tiszteleten részt venni. A mely vásár- és ünnepnapon a lelkész Monosokoron szolgál, akkor köteles a tanító Okorágon az isteni tiszteletet elvégezni.

Keresztelést, esketést, confirmatoria előkészítést s confirmatiót a lelkész a monosokori hivek részére is Okorágon végzi, a lelkész által teljesítendő temetés azonban Monosokoron történik.

A népiskolai tanítást a tanító mind az anya, mind a fiók-egyházbeli növendékek körül az okorági iskolában teljesíti.

II. CZIKK.

Belhivatalnokok fizetése.

Érintetlenül hagyatván a jelenleg érvényben levő okorági lelkési s tanítói, nemkülönben a monosokori ref. lelkészi díjlevél.

A tanítónak ezután a monosokori hivek fizetni fogják azon díjlevél szerinti összeget, mely az előimádkozó tanítói állomás felállítására, 1851 előtt Monosokort kötelezőleg érvényben volt, s ezen kívül a tanító javadalmazásául fog szolgálni az uradalom által a monosokori ref. tanító részére kegyadományozott 5 cat. hold föld, erdő és legelő illetőség, s a jelenleg létező vagy ezután nyerendő erdő tőkealap kamat jövedelme, ugyancsak a vasárnapi iskoláztatásért a Monosokor községtől járó tandíj. Az isteni tisztelet végzése végett leendő átmenetelekor fuvardíj-átalányt (p. 10—10 koronát) fizet Monosokor mind a lelkésznek, mind a tanítónak. Ezenkívül ha temetéskor a lelkész, tanító szolgálatát akarják a monosokoriak igénybe venni, az érdekelt család a lelkész, tanító, oda és visszaszállításáról gondoskodik.

III. CZIKK.

Egyház-javak birtoklása s a közös költségekhez való hozzájárulás.

Mind az anya-, mind a fiók-egyház eddigi egyházi, ingó, ingatlan birtokaikat megtartják s azokat s minden egyházi jövedelmeiket saját presbiteriumok útján külön kezelik. Mindkét fél megtartja külön saját templomát, azt mindegyik saját költségén

tartja fenn, s egyik fél a másik fél templomának fenntartási költségéhez hozzájárulni nem köteles.

Ezen kívül Monosokor fiók-egyháznak adatik át tulajdonul a monosokori ref. tanítói és iskolai lak, a beltelekkel, a volt elő-könyörgő-tanítói $\frac{1}{4}$ kültelekkel együtt, melyet ők 1851-ben az előknyörgő-tanítói hivatal felállításakor épen e célból szereztek s építettek fel saját költségükön. Mindezen ingatlanoknak jövedelme a monosokori ref. fiók-egyházé.

A monosokori temetőt ezentúl használja a lelkész, a ki azt 1851 előtt is hasznélvezte.

Ellenben az okorági ref. paplak, iskola. tanítói lak, azok kerítésének fenntartása, javítási, esetleg építési s évenkénti tisztogatási költsége közös költség lesz, melyhez $\frac{1}{4}$ részben, úgy szolgálmányokban, mint pénzértékben Monosokor évenként hozzájárulni köteles s azt az okorági gondnoknak átszolgáltatni tartozik.

IV. CZIKK.

A fiók-egyház jogai a társ-egyházi kapcsolatban.

Mindegyik egyház saját belügyeit a maga presbitériuma által intézi, a lelkész clnöklete alatt. Rendes tanító választást, felsőbb hatósági tisztviselőkre való szavazást, a társ-egyháznak az e. megyei gyűlésre küldendő képviselőjének megválasztását, a 3-ik czikk 3-ik bekezdése alatt említett közös költségek megállapítását, a közös számadás megvizsgálását illető s általában minden bár itt esetleg részletesen elő nem sorolt, de mindezeknél fogva közösen érdeklő ügyekben közös presbyteri gyűlés tartatik, mely áll az okorági ref. presbytérium tagjaiból és a monosokori presbytérium által egy évre választott annyi tagból, hogy a monosokoriak az okorági presbyterium tagjainak $\frac{1}{4}$ részét képezzék. Ezen a közös presbyteri gyűlésen hozott, s az egyes presbytériumok által felül nem bírálható határozatokhoz képest, amennyiben ott építés és épület-javításról van szó, az illető egyes presbyteriumok csak költségek előállításáról tartoznak gondoskodni.

Lelkész választási ügyekben, nemkülönben midőn a közös paplak s tanító-iskolai lak s kerítések építési ügyeiben az egyházi törvények értelmében egyházközségi gyűlés tartandó, e közös gyűlésen minden okorági és monosokori ref. egyháztag, kinek az e. törvény szólási és szavazati jogot ad, mint jogosult tag résztvesz. Itt is a jelenlevők szótöbbséggel döntenek, s az egyes egyházak külön egyházközségi gyűlései a hozott határozatokat felül nem bírálhatják. Mind külön presbyter, mind a közös presbyteri, mind a közös egyházközségi gyűlés Okorágon tartatik.

Függelék, az esperesi jelentéshez.

A Dunamelléki ref. egyházkerület 1899. évi októberi közgyűlése 86. sz. végzése alapján a Felső Baranyai ref. Egyházmegye Egyházainak birtokában levő szent edények, szerelvények részletes összeírása alapján készült leltár. A régi szent edények a 19-ik század elejéig irattak össze.

I. Bisse.

1. Egy csipkés szélű nagy kenyértartó tál, vashádoból, czínezve, szélén sárga bádog czimkével, mely **1769.** évszámot tüntet fel, belső értéke nincs.

2. Finom ónból való kenyérosztó tányér, peremén koszoruban csillag. **A. B.** betűvel, a koszorun kívül **1736.** évszám. Belső értéke nincs.

3. Kis kenyérosztó finom óntányér. Valószínűleg a betegekhez viendő Urvacsora osztásra, melylyel egyszersmind a kehely befedetett. A tányér fenekének egész felső felületét elfoglalja egy heraldikailag gonddal vésett czimer, közepén egyszerű paizs, felette 3 liliommal heraldikailag ékesített korona; e fölött **1715** évszám. A paizsban a következő betűk:

HA. EC. AJ. ISZ. JO. SA. SZÖ. Értéke nincs.

II. Bogdása.

1. Egy czinkanna, mely Urvacsora osztás alkalmával ma is használatban van; külsején e következő felírás található:

~~~~~ **BOGDASAY EKKLESIAE** ~~~~~ **1743.**

III. Csepel.

1. Egy urasztali rézkehely **1793** felirattal. A pohár közepén girland pontozott dombor kinyomattal. Fogantyuja egymásból folyó **V** és **O** alaku czirádákkal.

IV. Dencsháza.

1. Egy sárga bádoból készült talpas kehely, elszélesedő henger alaku felül sajtolt czifrázattal, oldalán csinos levél dísz véséssel és **1784** évszám felirattal. Talpáról letörve, használaton kívül, rajta többszörös igazítás és aranyozás nyomai látszanak. Belső értéke nincs.

V. Gordisa.

1. Egy darab sárgaréz kancsó bornak, „Anno 1777, Gordisae“ felirattal.
2. Egy kenyérosztó czintányér

$\left. \begin{array}{c} 4 \\ \text{EMX} \\ 1782 \text{ a.} \end{array} \right\} \text{ felirattal.}$

VI. Gyúd.

1. Keresztelő edény. Egy teknőcske alaku medencze, ovál mélyedéssel. Alja ovál körzettel, rajta kívülről: »A. G. S. R. E. 1800« felirattal.
2. A hozzá való kannácskán felirat nincs, de külsejéről, illetve színéről úgy látszik, hogy a medenczével egy koru. Mindkettőnek anyaga ón; értéke csekély.

VII. Haraszti.

1. 1783-ban a következő feljegyzés található az egyház jegyzőkönyvében : »1 czin füles-fedeles kancsó, ez ma is kancsó.« Ez ma is meg van, urasztali csinos alaku kézi boros-kancsó, melynek fedele féloldalra nyílik. Valószínű már akkor is régibb lehetett. Felírás rajta nincs.
2. Ugyanazon jegyzőkönyv szerint a templomban »a keresztelő edény szép czin.« Az alja ovál alaku, mintegy 35 cm. hossz. átm. Finom ón tál. Felírás rajta nincs. Kerületén régies motivumu virág-szalag régi lehetett. Maga a keresztelő kancsó igen csinos alaku, szép mivű, izléses foganttyuval, a fenekén : »1794 t. Heczei Dániel« és még olvashatatlan felírás, mely azonban mint az összes felírás мүkedvelő-karczolásnak tűnik föl s valószínűleg későbbi keletű,

VIII. Hirics.

1. Urasztalai bádoggkana, sárga rézfedéllel, ezen felrással: **Ecclesia Ad Hirics. 1744.**

IX. Ipacsfa.

1. Urvasorai kenyérosztáshoz két czintányér. Egy nagyobb **H I n. k E T** betűkkel 1732 év.
2. Egy kisebb tányér czinból **I P F E.** betűkkel, utóbbin évszám nincs, de úgy látszik, egyidejűleg készült a nagyobb czintányérral.

X. Kákics.

1. Van egy czin pohár urasztali használatra, külsején ilyen felirattal : »N -Hársány ajándékozta Viszlónak, ez Kákicsnak.« Ez a pohár most használaton kívül van. E pohárnak a talpán ez a felírás : »Kákist, 1710.«

XI. Kémes.

Urasztali borhoz való egy darab cserép korsó »Kémesi szent ecelzsia, 1798. Gergő« felirással. A felírás szívd alaku koszoruban van, a koszoru felett egy bárány. a nyakán gyöngysor, az oldalán virág paizs alakban két felől s mindez dombormű. A kancsó egyéb részén virágszerű ékítmények vannak világos zöld szín sötét zöld alapon. Ürtartalma 5 liter.

XII. Kis-Csány-Oszip.

1. Egy kenyér-osztó czintányér 1758. felirattal s koszoruban három csillag s a csillagok alatt K. N. I.

XIII. Kis-Harsány.

Egy czin-tányér, szélén koszorúval, K. H. E. betűvel és 1778. évszámmal; mely hasznavehetetlen.

2. Egy kisebb fajta, kezdetleges művű, urasztali talpas pohár; talpán következő körirat: 1754. J. V. P. P. A. K. H. Sz. E. Sz. K. P. A. L. P. A.

XIV. Nagyfalu-Tapolca.

1. Nagy bortartó urasztali kanna, fedeles, czinből, egyszerű sima, rajta a következő felírás: A. D. 1726. két olvashatlan betű, többszöri igazítás nyomait hordozza, az olvasható betűk ezek: E. N. E.

2. Ugyanolyan nagyságu bortartó kanna, diszes kiállítású, czinből, az alján három szárnyas angyalfej, melyek a lábakat képezik. Tetején csavar alaku disz, fedelén a következő véséssel: NAGYFALUSI. ANNO 1770. Egészen jó állapotban van.

XV. Nagy-Harsány.

1. Kenyérosztó lapos czin-tál, egyszerű, 1710. évsz.

2. Kenyérosztó lapos ezüst tányér, préselt szélllel, belső része aranyozott, ezen körirattal: »Nagy-Harsány: reformata. Szent Ecclesiae 1753.«

3. Ezzel egyidőben vététt egy liter ürtartalmu, szép művű, kívül-belül aranyozott ezüst pohár, hólyagos művű alja 6 kerekded levelet ábrázol, igen csinos nyelű serleg, alján gazdag véséssel, magán a kelyhen szabálytalan paizs tetején, jobb felé néző sassal, a paizson e felirat: »Nagy-Harsány. Szent ecclesiae«, paizson kívül »reformata 1753.«

4. 3 darab, két nagyobb és egy kisebb boros urasztali kanna, erős czinből, fedelén egyforma felirással: »Nagy-Harsányi Szent ecclesiae. Annó 1791.«

5. Fehér urasztali terítő, mintegy 30 cm. átmérőjű, szélén keskeny arany rojt, sarkain tulipánok vörös és arany himzéssel, közepén koszoru és abban felírás: »**Isten dicsőségére szenteltetett, 1761.**« Himzés egyszerű, az arany utánzat.

XVI. Nagy-Peterd.

1. Urvacsorai ónkanna, fedeles, ezen felirással: »**A nagy-peterdi szent ecclesiáé, 1792.**«

2. Urvacsorai kisebb ónfedeles kanna, semmi felirással, de a kanna fenekén belül ezen évszámmal: **1720.**

3. Urvacsorai két öntányér, az egyik talpas, ezen felirással: »**Gyarmaty Mihályé, annó 1761.**«

4. Keresztelő kanna, czinből ezen felirással: »**A nagy-peterdi szent ecclesiæ 1792.**«

5. Keresztelő tál, czinből, az előbbihez hasonló felirással, hátlapján van négy bélyeg-czimer, az egyik bélyegben ezen felirással: »**Schlakka Alter fein-zin in Baab**«, ezen kívül van még három czimeres bélyeg elkopott régi írással, melyből csak ez olvasható: »**Der er**«.

XVII. Nagytótfalu.

1. Egy teljesen elrozsdásodott régi keresztelő tál, fenékoldalán a karimán tisztán kiolvasható körirattal: »**Kopácsi János istenes ajándéka a tótfalvi eklézsia szükségére keresztelő tálnak**« írva nyomott, nagy betűkkel. A fenekén levő köriratból csak kevés betűk olvashatók: »**anno domini 1730 . . . . szolgai . . . .**« a többi olvashatatlan.

XVIII. Nagy-Váty.

Egy ón tányér, fenekén elmosódott czimeres bélyeggel s tisztán olvasható **1693** évszámmal.

XIX. Old.

Egy urasztali borosztó czin kehely e felirással: »**G . M . T I ~ 1734.**«

XX. Siklós.

1. Egy nagyobb czinnkanna **1775**-ből.

2. Egy ezüst fonal himzésű abrosz ezen felirással: »**Isten dicsőségére szenteltetett 1754.**«

XXI. Szava.

Egy alól öblös, felül keskeny hengeralaku nehéz ónkanna, kidolgozott kiöntővel, fedéllel és fogantyúval, többször kijavított, de még használható állapotban, az öblös előrészen a következő felirással: »ANNO 1746 EZT AZ EDÉNYT CSINÁLTATTA SZAVAI Sz : EKKLESIA.«

XXII. Vaiszló.

Három darab czinkanna az urvacsorai bor számára, mindegyik ezen felirattal: »a vaiszlói r. sz. ekkl. számára készítettett 1799.«

A részletes összeírás alapján ezen leltárt összeállította

Kis-Csány, 1900. évi június 11-én

Dányi Gábor,
esperes.

Függelék a közgyűlési jkv. 29. számához.

Az egyházak által létesítendő, 2000 koronát meghaladó új építkezéseknél, úgy átalakításoknál követendő utasítás.

1. Minden építkezésről terv és költségvetés készítendő, a mely esperes ur utján, fölülbirálás végett az egyházmegyei szakértő és építkezési bizottság elé terjesztendő.

2. Az egyházmegyei szakértő és építkezési bizottság által felülvizsgált és elfogadott terv és költségvetés alapján az építkező egyház a munkálatokat árlejtés utján adja ki vállalkozónak, vagy vállalkozóknak.

3. Az árlejtésre a vállalkozók, egyik pécsi lapban közzéteendő hirdetmény, s e mellett ismert jó nevű vállalkozók, egyenesen hozzájuk intézett értesítés által is meghivandók, vagy meghívhatók.

4. Az árlejtési hirdetménynek magában kell foglalnia az építkezés tüzetes megjelölését, az előírányzott költségösszegeket, szakmák szerint kitüntetve, valamint annak világos kifejezését, hogy az építkező egyház az árlejtés alkalmával teendő legolcsóbb ajánlathoz kötve nincs, hanem jogosítva van belátása szerint más ajánlatot fogadni el.

5. Az árlejtés megtörténte és az ajánlatnak elfogadása után, a vállalkozóval az alábbi mintának megfelelő szerződés kötendő, a költségvetés, terv, valamint a vállalati általános és részletes feltételek, a melyek Esperes ur által lesznek az építkező egyháznak, a nála elhelyezendő készletből kiszolgáltatandók, a vállalkozó által aláírandók.

6. A vállalkozó egyház az ekként elkészített és aláírt szerződést, terv, költségvetés, valamint vállalati feltételekkel és az árlejtésről felvett minden egyes ajánlatot magában foglaló jegyzőkönyvvel együtt esperes ur utján az építkezési bizottság elé terjessze.

7. Az építkezési bizottság az el, vagy el nem fogadás felett nyilatkozik s teljes érvényét a szerződés, ezen építkezési bizottság által történt elfogadás után nyeri el.

Szerződés.

Mely kötötett egy részről a.....ev. ref.
egyház másrészt ..... lakos
vállalkozó között a.....

1.

Alulírott vállalkozó kötelezi magát, hogy a következő munkálatokat (itt beirandó a vállalkozónak előirt munkák minősége és mennyisége)..... elvállalja.....kor.....fillérért, a munkálatokat kora tavasszal megkezdí és legkésőbb.....ig, minden részleteiben pontosan és hiány nélkül az általa készített, elfogadott s aláirt terv, költségvetés, valamint általános és részletes feltételeknek megfelelőleg, el fogja készíteni akként, hogy a jelzett napon, a minden részleteiben teljes kész épületet, száraz, lakható illetve használható állapotban átadja.

2.

Vállalkozó a munkálatok megfelelő teljesítésének biztosítására az egész összeg.....%-át takarékpénztári betétkönyveeskében, vagy óvadékképes értékpapirban a szerződés aláírásakor leteszi, minek is átvételét az egyház a szerződés aláírásával nyugtatja. Ezen óvadék a 4. pontban megállapított jótállási határidő leteltével lesz kiszolgáltatandó.

3.

Ha vállalkozó ezen szerződésnek bármely követelményét pontosan nem teljesitené, minek megítélése a.....ev. ref. egyház presbitériumát, — az egyházmegyei építési bizottság esetleges közbejöttével, — illeti, jogában álland az egyháznak a vállalatot, bírói beavatkozás nélkül, saját hatáskörében elvenni, vagy bárki által, bármily árák mellett a vállalkozó költségére teljesíttetni.

4.

Kötelezi magát a.....ev. ref. egyház ezen szerződés feltételeinek elismerése mellett, hogy a meghatározott időre és kikötött feltételek szerint teljesítendő munkákért a vállalkozónak a vállalati összeget a következő részletekben fizeti ki: ..... koronát a szerződés aláírásakor, ... koronát a tényleges munka megkezdésekor, ... az épületnek tető alá hozásakor és az utolsó ..... részletet pedig az építkezés befejezése után az egyházmegyei szakértő által megejtett felülvizsgálat jó eredménye esetén.

5.

Köteles a vállalkozó az általa teljesített munkálatok jóságáért a felülvizsgálat napjától számított egy évig jót állani. A mennyiben az építkezés folyamán pótmunkálatok merülnének fel, köteles a vállalkozó az építetű egyháznak bejelenteni és az onnan nyerendű nyilatkozás alapján elkészíteni, ugyanakkor kötelesek a pótmunkákra megegyezni, a mennyiben ez nem sikerülné, az árákra nézve az egyházmegye szakértő véleményét kötelezőleg elfogadják. Az összes pótmunkálatokról pontos jegyzék készítendő, mely a felülvizsgálattal megbizott

egyházmegyei szakértő rendelkezésére bocsátandó. A jegyzékbe nem vett pótmunkálatok később figyelembe nem vétetnek és ezek iránt a vállalkozó igényt nem támaszthat.

6.

A jelen szerződés két eredeti példányban állittatik ki, melyből az egyik az egyháznál marad, másik vállalkozónak adatik ki. A szerződés és vállalat után járó bélyegilleték a vállalkozót terheli és pedig az 1881. évi XXVI. t.-cz. 10. §-ában megszabott módozat szerint.

7.

Per esetére a sommás perút és a kir. járásbiróság illetékessége, s a mennyiben a sommás perút ki van zárva, a pécsi kir. törvényszék illetékessége köttetik ki.

8.

Ezen szerződés vállalkozóra nézve azonnal, a .....ev. ref. egyházra nézve pedig csak akkor válik kötelező erejűvé, ha e szerződést az egyházmegyei építkezési bizottság helyben hagyta.

II. Függelék a kgy. jkv. 35. számához.

**Az e m. lelkeszi gyámpénztárból az 1899-ik évben
segélyezett özvegyek.**

Sorszám	N e v e	Segélypénze		Jegyzet
		frt	kr.	
1	Baksay Lászlóné	75	20	
2	Békássy Antalné	25	20	
3	Berky Józsefné	120	—	
4	Burgyán Sámuelné	25	20	
5	Dömötör Dénesné	25	20	
6	Dömötör Lajosné	25	20	
7	Fodor Pálné	25	20	
8	Főző Lászlóné	25	20	
9	Hamar Pálné	25	20	
10	Hetessy Dánielné	75	20	
11	Hubay Lászlóné	25	20	
12	Király Imréné	75	20	
13	Kovács Pálné	25	20	
14	Kovácsy Istvánné	75	20	
15	Nagy Sándorné	25	20	
16	Németh Jánosné	25	20	
17	Paksy Gedeonné	120	—	
18	Szánthó Istvánné	5	04	
19	Szentgyörgyi Józsefné	120	—	
20	Szücs Jánosné	75	20	
21	Szücs Józsefné	75	20	
22	Svarkai Lajosné	120	—	
23	Tóth Ferenczné	25	20	
24	Jeremiás Sámuelné	5	04	
25	Vághó Dánielné	5	04	
1896. utáni özvegyek:				
1	Ambrus Józsefné	80	—	
2	Hoffer Károlyné	80	—	
3	Vághó Lajosné	80	—	
Összesen .		1488	72	

TÁRGYMUTATÓ.

I.

Közgyűlés jegyzőkönyve.

Sorszám.	Lapszám.
1. A gyűlés megnyitása	5
2. Képviselők igazolása	6
3. Intézkedés a jegyzőkönyv vezetése felől	6
4. Jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság választása	6
5. Mult évi közgyűlésről elmaradt tagok igazolása	6
6. Jelen gyűlésről elmaradt tagok önigazolása	6
7. Tárgysorozat megállapítása	6
8. A gyűlés folyamán elrendelendő titkos szavazásokhoz szavazatszedő bizottság választása	6
*9. Esperes ur évi jelentése	7
az ennek alapján hozott végzések :	
a) A kongrua-ügy figyelemmel kísérése	29
b) Az ág. ev. hitvallásuakkal kötött testvéri egyezség	29
c) Az adakozóknak köszönet	29
d) Aderjási egyház biztosítsa a lelkész-alapból felvett kölcsönét	30
**e) Az állandóan lelkész-tanító által vezetett iskolák után fizetendő tanítói évi nyugdíjjárulék tárgyában	30
**f) A pécsi apáczá-zárdánál felmerült vallássérelem	30
g) Bogdásai tanítói föld haszonbérbe adása	30
h) Az e. megyei levéltári szoba ügye	31
**i) A herczeg-szöllősi kánonok ügye	31
10. Hátralékjegyzék (Scontro)	32
*11. A lelkészi nyugdíj-intézetéről	33
**12. A tiszai ág. ev. e. kerület indítványa (prot. facultás)	33
**13. Pécs anyásítása s lelkészi díjlevele	35
**14. Belistye csatolása	37
*15. Missio-bizottság szervezése	37
**16. A pécsi honvéd-hadapródiskolánál felmerült hitfelekezeti sérelmi ügy	38
17. Farkas Emil lemondása a körfelügyelőségről	39
18. Tanító választások	40
19. A játszó-ház betiltása	40
20. A baranyavármegyei ref. árvák ügyében tett átirat	40
*21. Közalap-bizottság jegyzőkönyve	41
22. Orsz. gyámintézeti ellenőrző-bizottság jegyzőkönyve	42
23. Számvevőszék jelentése	43
*24. Tanügyi bizottság jelentése	46
25. Szavazás elrendelése egyházkerületi képviselőkre	52
26. A d. u. ülés megnyitása	52
**27. E. kerületi képviselők választása	52

Sorszám.	Lapszám.
28. Tanítók eskü-tétele	53
29. <i>Utasítás az egyházi építkezésekre</i>	53
30. A Siklóson, május 22-én felvett visitai jegyzőkönyv	53
31. Iskolai körfelügyelők választása	54
**32. Segély-kérvények	54
33. Segély-kérvényeket bíráló bizottság választása	59
*34. Egyházi értekezletek jegyzőkönyvei	59
35. Lelkész-testület jegyzőkönyve	60
36. Tanító-testület jegyzőkönyve	61
37. Egyházmegyei ösztöndíj	61
**38. Más felekezeti középiskolákba járó ref. tanulók vallás-oktatása	61
**39. Rónádfai kölcsön-ügy	62
40. A dráva-fokiak kérvénye	62
**41. Luzsoki egyházi ingatlan eladása	63
42. Nagy-harsányi egyházi adó kivetése	63
43. Katádfai legelőben letarolt fák árának jogi természete	63
44. A terehegyi lelkészi állás betöltése tárgyában	64
45. Marócsai tanítói díjlevél	65
46. Siklósi jutalom-díj kiosztása	65
47. Bissei tanítói díjlevél	66
48. Csepeli magtár számadás-ügy	66
**49. Rózsafai lelkészi díjlevél	67
*50. Kis-Csány—oszrói iskola-rendezés ügye	67
**51. Csepeli ház- és beltelek eladása	68
52. A kis-csány—oszrói tanítói földek haszonbérbe-adása	69
**53. Kis-Csányi tanítói díjlevél	69
54. Dráva-Palkonya kérvénye az iskolaév kezdete tárgyában	69
55. Nagytótfalusi lelkészi fa-fizetés ügy	69
56. A kémesi közs. tanító, mint kántor ellen intézett panaszok	70
**57. Sámodi ingatlan telekkönyvezésének kiigazítása	71
**58. Kis-szt.-mártoni tanítói államsegély megvonása	72
59. Zalátai lelkész kérvénye az egyházkerületre terjesztetik fel	73
**60. Az iványi s bissei lelkészek káplán-tartásra kötelezletnek	73
61. Morvay F. indítványa e. m. jkvekre vonatkozólag	74
62. Az ülés bezárása	74

II.

Egyházi bíróság jegyzőkönyve.

1. Az időszaki tanács megalakítása 74

a) Fegyelmi ügyek:

2. Molnár István csepeli lelkésszel szemben a feddés ítélet foganatosított 75
3. Mikola és társa panasza Somodi József lelkész ellen 75
4. A siklósi presbyterium Szücs Dániel ellen 75
5. Szücs Dániel a siklósi presbyterium dorgáló végzése ellen 75
6. Csepeli lelkész és presbyterium Szigeti Károly tanító ellen 76

b) Közigazgatási bírósági ügyek :

Sorszám.	Lapszám.
7. Ferenczi Apollónia keresete, a sósvertikei egyház ellen	77
8. Ifj. Horváth József és Bekő Béla között kötött egyezség	78
**9. Bagaméri Károly keresete a raádi egyház ellen	78
10. Lutár Sándor két rendbeli keresete a turonyi egyház ellen	79
11. Szücs Dániel keresete, korpótlék tárgyában	80
12. Fa Lajos egyh. adózási ügye	80
**13. Salamon Gyula keresete a kis-szent-mártoni egyház ellen	80
14. Okorág-Monosokor társulásának ügye	81

Függelékek :

1. Függelék az esperesi jelentéshez (Régi szent edények)	84
2. Függelék a közgyűlési jkv. 29. számához (Építési szerződés minta)	89
3. I. és II. függelék a kgy. jkv. 35. számához	92

Előadták és jegyzették:

Morvay Ferencz, az e. m. papi főjegyzője: A 9. sz. i) pontját, a 12—16, 40, 44, 45, 48, 49, 53, 56 és 58. kgy. számokat.

Benkő Gyula, az e. m. vil. főjegyzője: A 39, 41, 43. 50, 51, 57. kgy. és a bírósági ülés 14. számát.

Nagy Imre, az e. m. aljegyzője: Az 1—8, a 9. sz. a), e), g) pontjait, a 17, 21, 22, 24—27, 29, 31, 33, 35, 37, 52, 54, 55, 59—62 közgy. és a bírósági ülés 7—13 számait.

Aracs Gyula, az e. m. aljegyzője: A 9, 9 b), c), d), f), h) pontjait, a 10, 11, 18—20, 23, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 42, 46, 47 kgy. és a bírósági ülés 1—6 számait.

Az előadást a 23. számnál **Sógor Endre** számvevőszéki-, a 24. számnál **Kiss Lajos** tanügyi-bizottsági jegyző teljesítették.

83.597

A felső-baranyai ev. ref. e. m. lelkeszi gyámintézet költségvetése az 1901—1949. évekre

Év	K i a d á s o k										B e v é t e l			Év végén pénztári maradvány	Jegyzet				
	10.08 K.-val		50.40 K.-val		150.40 K.-val		240 K.-val		az 1896. utáni özvegyek	Előző évi pénztári maradvány	A. 7. és 8. szám alatti összeg különbözete mint kamatozó tőke	A 9. sz. alatti tőke 5.5% kamataja	A 9—10. szám alattiak összege						
	segélyezendők száma	a segélyek összege	segélyezendők száma	a segélyek összege	segélyezendők száma	a segélyek összege	segélyezendők száma	a segélyek összege											
																száma	segélye a 240 korona	Vegyesek	Az 1—6. alattiak összege egész koronákra kikerülve
	1.		2.		3.		4.		5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	
1901	3	30.24	12	604.80	5	752	4	930	3	720	100	3167	95729	92562	5123	97685	300	97385	1. A pénzösszegek mindenütt koronákban értendők. 2. A 7. sz. alatti összegek 1/4-d évi takarékpénztári kamatai 1937-ik évig hozzá vannak adva a 9. sz. alatti tőkék 5.5% kamataihoz.
—2	2	20.16	12	604.80	5	752	4	960	5	1200	100	3637	97385	93748	5192	98940	300	98640	
—3			12	604.80	5	752	4	960	7	1680	100	4097	98640	94543	5240	99783	300	99483	
—4			11	554.40	6	752	4	960	9	2160	100	4526	99483	94957	5268	100225	300	99925	
—5			9	453.60	5	752	4	960	12	2880	100	5146	99925	94779	5264	100043	300	99743	
—6			8	403.20	5	752	4	960	13	3120	100	5335	99743	94408	5245	99653	300	99353	
—7			6	302.40	5	752	4	960	15	3600	100	5714	99353	93639	5207	98846	300	98546	
—8			5	252.	5	752	4	960	16	3840	100	5904	98546	92642	5154	97796	300	97496	
—9			3	151.20	5	752	4	960	18	4320	100	6283	97496	91213	5080	96293	300	95993	
1910			2	100.80	5	752	4	960	19	4560	100	6473	95993	89520	4988	94508	300	94208	3. A 4 kilépett tag után 3 özvegy a kilépett tagok életkora szerinti időben az 5. sz. a. oszloprovatból kihagyatott.
—1					5	752	4	960	21	5040	100	6852	94208	87356	4873	92229	300	91929	
—2					4	601.60	4	960	22	5280	100	6942	91929	84987	4743	89730	300	89430	
—3					2	300.80	4	960	23	5520	100	6881	89430	82549	4608	87157	300	86857	
—4					1	150.40	4	960	25	6000	100	7210	86857	79647	4453	84100	300	83800	
—5							4	960	23	5520	100	6580	83800	77220	4312	81532	300	81232	
—6							2	480	25	6000	100	6580	81232	74652	4171	78823	300	78523	
—7							1	240	26	6240	100	6580	78523	71943	4022	75965	300	75665	
—8							1	240	26	6240	100	6580	75665	69085	3865	72950	300	72650	
—9							1	240	25	6000	100	6340	72650	66310	3710	70020	300	69720	4. Az özvegyek évenkénti száma az 1896. évi költségvetésnél használt stat. adatok szerint van összeállítva; csak a 4-ik oszlopban terjesztett ki — nagyobb biztonság indokából — további 3 évre a segélyezés.
1920							1	240	23	5520	100	5860	69720	63860	3570	67430	300	67130	
—1									21	5040	100	5140	67130	61990	3460	65450	300	65150	
—2									22	5280	100	5380	65150	59770	3340	63110	300	62810	
—3									21	5040	100	5140	62810	57670	3223	60893	300	60593	
—4									21	5040	100	5140	60593	55453	3101	58554	300	58254	
—5									20	4800	100	4900	58254	53354	2983	56337	291	56046	
—6									20	4800	100	4900	56046	51146	2862	54008	280	53728	
—7									19	4560	100	4660	53728	49068	2745	51813	268	51545	
—8									19	4560	100	4660	51545	46885	2625	49510	257	49253	
—9									19	4560	100	4660	49253	44593	2499	47092	246	46846	
1930									17	4800	100	4180	46846	42666	2388	45054	234	44820	
—1									17	4800	100	4180	44820	40640	2276	42916	224	42692	
—2									16	3840	100	3940	42692	38752	2170	40922	213	40709	
—3									16	3840	100	3940	40709	36769	2061	38830	203	38627	
—4									14	3360	100	3460	38627	35167	1968	37135	193	36942	
—5									14	3360	100	3460	36942	33482	1876	35358	184	35174	
—6									15	3600	100	3700	35174	31474	1768	33242	175	33067	
—7									15	3600	100	3700	33067	29367	1652	31019	165	30854	
—8									14	3360	100	3460	30854	27394	1507	28901	154	28747	
—9									13	3120	100	3220	28747	25527	1404	26931	143	26788	
1940									12	2880	100	2980	26788	23808	1309	25117	133	24984	
—1									11	2640	100	2740	24984	22244	1223	23467	124	23343	
—2									10	2400	100	2500	23343	20843	1146	21989	116	21873	
—3									9	2160	100	2260	21873	19613	1079	20692	109	20583	
—4									8	1920	100	2020	20583	18563	1021	19584	102	19482	
—5									7	1680	100	1780	19482	17702	974	18676	100	18576	
—6									7	1680	100	1780	18576	16796	924	17720	100	17620	
—7									6	1440	100	1540	17620	16080	884	16964	100	16864	
—8									5	1200	100	1300	16864	15564	856	16420	100	16320	
—9									4	960	100	1060	16320	15260	839	16099	100	15999	
1950									4	960	100	1060	15999	14939	822	15761	100	15661	
—1									3	720	100	820	15661	14841	816	15657	100	15557	
—2									2	480	100	580	15557	14977	824	15801	100	15701	
—3									1	240	100	340	15701	15361	845	16206	100	16103	